

'Jeshiewa Lamdeni' (bijeenkomst ter onderricht)

Het Bijbelboek Openbaring

een boek van troost en bemoediging

door Peter Steffens

bewerking door Robert-Jan van der Tas en Jos Bremer

© 2002 – revisie: 16-12-2006

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit document mag voor commerciële doeleinden worden
verveelvoudigd of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze.

Voorwoord

Voor u ligt een uitwerking van de studie zoals Peter Steffens die heeft gegeven aan de Jeshiewa Lamdeni van de Stichting Beth Yeshua Nederland. Deze studie vond plaats in vijf delen in de eerste helft van het jaar 2002. Als basis voor deze uitwerking is gebruik gemaakt van de letterlijke tekst zoals die tijdens de studies is opgenomen, aangevuld met uitwerkingen van Peter Steffens' onderzoek in Openbaring.

Zoveel mogelijk is getracht deze uitwerking tot een geheel te maken. Informatie die tijdens de studie werd gegeven die niet direct met Openbaring heeft te maken, doordat bijvoorbeeld zijsprongetjes werden gemaakt of vragen werden beantwoord, zijn bij de tekst in kaders opgenomen.

Met deze uitgave hebben we belangrijke informatie over de Bijbel willen vastleggen. In de loop van de tijd is veel van dit soort uitleg en informatie onder christenen maar ook onder Joden verloren gegaan. Het is belangrijk dat deze dingen weer bekend gaan worden zodat de Bijbel beter wordt 'verstaan'. Met als uiteindelijke doel dat we de Eeuwige meer leren kennen en dat we Zijn Koninkrijk op aarde zichtbaar mogen maken.

In deze aantekeningen zijn Hebreeuwse woorden altijd in het Hebreeuwse schrift weergegeven, meestal inclusief vocaaltekens. Daarom geven we geen transliteratie van het woord maar zetten we de fonetische weergave er tussen haakjes achter. Dat deze weergave niet geheel consequent is, komt omdat we in bepaalde gevallen de reeds 'ingeburgerde' schrijfwijze van een woord toepassen. Een voorbeeld hiervan is het woord Yeshua, dat we anders fonetisch weer zouden geven als 'J^esjoea'.

Uit eerbied voor de Naam van de Eeuwige schrijven we Zijn Naam niet voluit maar schrijven we G'd. Om dezelfde reden zullen we zorgvuldig omgaan met Zijn Eigenaam, Zijn Hebreeuwse vierletterige Naam ook wel tetragrammaton genoemd, en deze nooit voluit schrijven maar met streepjes tussen de letters. Mocht een pagina waarop over Zijn Naam wordt geschreven onbedoeld op de grond raken of worden vernietigd dan wordt in ieder geval niet De Naam vertreden of uitgewist.

In deze uitwerking geplaatste Bijbelteksten zijn schuin gedrukt en afkomstig uit de Statenvertaling van de Bijbel (tenzij anders vermeld). Hiervoor is gekozen omdat de Statenvertaling dichter bij de grondtekst van de Bijbel staat dan de veelgebruikte N.B.G.-vertaling.

Ondanks de zorgvuldige verificatie en uitwerking van deze studie is het mogelijk dat dit document onvolkomenheden en fouten bevat. Wij vragen u om ons hierop te wijzen zodat we correcties en aanvullingen op deze tekst kunnen maken.

We wensen u veel zegen toe met het lezen van deze studie en het bestuderen van Openbaring, Robert-Jan van der Tas en Jos Bremer.

Dit document is op internet beschikbaar via:

- o <http://home.wanadoo.nl/openbaring>
- o <http://www.petersteffens.nl/onderwijs/bijbelstudies/het-boek-openbaring.html>

1 Inhoud

Voorwoord	2
1 Inhoud	3
2 Inleiding	6
2.1 Doel van Openbaring	6
2.2 Het auteurschap van de openbaring	6
2.3 De plaats van Openbaring in de Bijbel	9
2.4 De Messias	12
2.5 Benaderingen	14
3 Het Hebreeuwse gedachtengoed	16
3.1 Vertaling	16
3.2 Uitdrukkingen	16
3.3 Sleutelwoorden	17
3.4 Tijden	17
3.5 Chronologie	17
3.6 Getallen	18
4 Structuur van Openbaring	21
5 Beelden en symbolen in de openbaring	25
5.1 Symbolen die vanuit andere Bijbelboeken zijn te verklaren	25
5.1.1 De boom van het leven	25
5.1.2 Het verborgen manna	27
5.1.3 De ijzeren staf	27
5.1.4 De sleutel van David	28
5.1.5 De regenboog	28
5.1.6 De oudsten	28
5.1.7 De glazen zee	29
5.1.8 De levende wezens	29
5.1.9 De leeuw uit de stam van Juda	30
5.1.10 Verzegeling aan de voorhoofden	30
5.1.11 Het gouden altaar	31
5.1.12 De twee getuigen	31
5.1.13 Het beest uit de zee	33
5.1.14 Het grote Babylon	34
5.1.15 De poel van vuur	34
5.2 Symbolen die rechtstreeks in het boek worden verklaard	34
5.3 Symbolen die uit de samenhang van het boek worden verklaard	34
5.4 Symbolen die uit andere bronnen worden verklaard	35
6 Openbaring 1; introductie	37
6.1 Aanhef	37
6.2 Zeven geesten	39
6.3 Hij die komt	40
6.4 Dag des Heeren	42
7 Openbaring 2 en 3; De brieven aan de zeven gemeenten	45
8 Visies op de wederkomst van Yeshua	47
8.1 Symbolische wederkomst	47
8.2 Wederkomst als afsluiting van het duizendjarig rijk	47
8.3 Wederkomst voor het duizendjarig rijk	48
8.3.1 De wederkomst in fasen	48
8.3.2 De wederkomst als inleiding op het duizendjarig rijk	49
9 Openbaring 4	51

9.1	Het hemelse visioen.....	51
9.2	De troon	51
9.3	De vier wezens	53
10	Openbaring 5.....	55
10.1	De boekrol	55
10.2	Het Lam.....	57
10.3	Een koninklijk priesterschap.....	58
11	Openbaring 6.....	60
11.1	Parallel met de inname van Jericho	60
11.2	De eerste vier zegels; de paarden	63
11.2.1	Het witte paard.....	64
11.2.2	Het rode paard.....	65
11.2.3	Het zwarte paard	65
11.2.4	Het vale paard	65
11.3	Het vijfde zegel.....	65
11.4	Het zesde zegel.....	66
12	Openbaring 7.....	69
12.1	De verzegelden	69
12.2	De schare die niemand tellen kan.....	72
13	Openbaring 8.....	74
13.1	Het zevende zegel.....	74
13.2	De eerste vier bazuinen	75
14	Openbaring 9.....	77
14.1	De laatste drie bazuinen; de weeën.....	77
14.1.1	De eerste wee.....	77
14.1.2	De zesde bazuin; de tweede wee.....	80
15	Openbaring 10.....	81
15.1	De donderslagen	81
15.2	Geen tijd meer	81
16	Openbaring 11.....	87
16.1	Het meten van de tempel	87
17	Openbaring 12.....	89
17.1	Teken in de hemel.....	89
17.2	De vrouw	91
17.3	Mannelijke zoon	93
18	Afsluiting	94

Kaders

Afgrond	79
Brood en wijn.....	13
Chronologie in een geslachtsregister	18
De tien plagen over Egypte	62
Dreidel	70
Gog en Magog.....	72
Hoebal	90
Hoofd en baas ?	16
Johannes de Doper	7
Joodse bronnen.....	39
Menorah	12
Namen in de Bijbel	8
Namen van de eerste tien generaties	20
Namen van de twaalf stammen.....	9
Profetie in het boek Esther	11
Rieten mandje	63
Tijden veranderen	90
Vastgestelde tijden	84
Verhouding 1:4	27
Volgorde van Bijbelboeken.....	9
Witgepleisterde graven.....	36
Zeventallen in de Midrash	24

2 Inleiding

Openbaring is een boek van troost en bemoediging voor de gemeente van de Messias Yeshua dat inzicht geeft in de geestelijke eindstrijd en G'ds profetisch handelen.

De praktische les die we leren uit dit boek is dat G'd wil dat we in moeilijke tijden niet naar onze omstandigheden gaan staren omdat die tijdelijk zijn. Maar Hij vraagt ons omhoog te kijken naar Zijn werkelijkheid. Openbaring laat zien wat die werkelijkheid is en wat G'ds plan is. Tussen alle oordelen en andere dingen die op aarde gebeuren in wordt onze blik in dit boek steeds weer op de hemel gericht en is er één en al aanbidding. Wanneer we dat in gedachten houden dan wordt het een boek van aanbidding.

Openbaring is een boek om naar te luisteren. De voorlezer en de luisteraars worden daarbij gezegend, zoals Openbaring 1:3 zegt: *Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die horen de woorden dezer profetie, en die bewaren, hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.*

In de tijd dat dit boek werd geschreven, konden de meeste mensen niet lezen. Zelfs de meeste priesters konden niet lezen. Omdat het boek geschreven is om te worden voorgelezen, is het taalgebruik anders. Dat is ook zichtbaar in de boeken Jesaja en Ezechiël. Er is veelvuldig sprake van parallelisme, herhalingen. Eén verhaal wordt twee keer verteld op een verschillende manier zodat het gezegde goed tot de luisteraar kan doordringen.

2.1 Doel van Openbaring

Openbaring is de vertaling van het Griekse woord ἀποκαλυψις (apokalupsis). Letterlijk vertaald, luidt het: het wegnemen van de bedekking of sluier. Het doel van het boek is om bepaalde dingen zichtbaar te maken. Het boek is ook een profetie, geschreven in profetische taal.

Het woord ἀποκαλυψις (apokalupsis) bestaat uit twee woorden: καλυπτω (kalupto) dat betekent 'omhullen', 'bedekken' en het voorvoegsel ἀπο (apo) dat met 'ont' kan worden vertaald. Samen wordt dit dus 'onthullen'.

In de Bijbel en in Griekse literatuur wordt het woord apokalupsis op twee manieren gebruikt: de openbaring of het ontvangen van een diep(er) inzicht en de openbaring of verschijning van een persoon. We zien dit onder andere in de volgende Bijbelteksten

1 Korintheërs 1:7: *Alzo dat het u aan gene gave ontbreekt, verwachtende de openbaring van onzen Heere Jezus Christus.*

Efeziërs 3:3: *Dat Hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige woorden te voren geschreven heb;*

Beide betekenissen zijn van toepassing op het boek Openbaring. Het doel is om dingen duidelijk te maken aan de gelovigen en om te spreken over de openbaring en komst van de Here Yeshua.

2.2 Het auteurschap van de openbaring

Wie heeft Openbaring geschreven? Het boek Openbaring vermeldt ons als auteur in vers 1: *De openbaring van Jezus Christus, die G'd hem gegeven heeft, om Zijn dienstknechten te tonen de dingen, die haast geschieden moeten; en die Hij door Zijn engel gezonden, en Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft;*

Dus Johannes, slaaf van de Messias, die de Openbaring van de Messias Yeshua heeft ontvangen.

De naam Johannes komt nog driemaal in het boek voor. Als degene die zich tot de zeven gemeenten in Azië richt in vers 4: *Johannes aan de zeven Gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem, Die is, en Die was, en Die komen zal; en van de zeven geesten, die voor Zijn troon zijn;*

Verder als 'uw broeder en mededeelgenoot in de verdrukking' in vers 9: *Ik, Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking, en in het Koninkrijk, en in de lijdzaamheid van Jezus Christus, was op het eiland, genaamd Patmos, om het Woord G'ds, en om de getuigenis van Jezus Christus.*

En ten slotte nog in Openbaring 22:8 en 9, waar hij op één lijn wordt gesteld met zijn 'broeders, de profeten' (van de Tenach): *En ik, Johannes, ben degene, die deze dingen gezien en gehoord heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik neder om aan te bidden voor de voeten des engels, die mij deze dingen toonde. En hij zeide tot mij: Zie, dat gij het niet doet; want ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, der profeten, en dergenen, die de woorden dezes boeks bewaren; aanbid G'd.*

In geen van deze plaatsen vinden we directe gegevens over de vraag wie deze Johannes is, maar we vinden wel indirecte aanwijzingen. Het is iemand die deze zeven gemeenten met hun geschiedenis klaarblijkelijk goed kent en op zijn beurt bovendien goed bekend is bij deze gemeenten. Ook treedt hij met duidelijk gezag op, als iemand die mag verwachten dat de gemeenten zijn boodschap zonder meer zullen aannemen.

Dat het hier inderdaad om een werk van Johannes de apostel, de zoon van Zebedeus moet gaan, wordt onder andere duidelijk door het zeer krachtige getuigenis van de vroege kerkvader Justinus Martyr, die al rond het jaar 130 in Efeze leefde, waar Johannes, volgens de voornaamste traditie, slechts één generatie vroeger had gewoond. Hij schreef: 'Een zeker man onder ons, wiens naam was Johannes, een van de apostelen van de Messias, profeteerde in een openbaring die hem gedaan werd, dat diegenen die in onze Messias geloofden, duizend jaren in Jeruzalem zouden doorbrengen.' (Dial. cum Tryph. LXXXI.15)

In zijn werk tegen dwaalleringen citeert Irenaeus, die als jongen nog Johannes' leerling Polycarpus had gekend, dikwijls uit de Openbaring en beschouwt het boek als het werk van 'Johannes de discipel van de Heer' (Adv. Haer. IV.14.1; V.26.1). Ook Clemens van Alexandrië, Tertullianus, Hippolytus, Origenes en verscheidene andere kerkvaders betuigen dat het werk afkomstig was van de apostel Johannes. Irenaeus, Clemens en Eusebius delen bovendien mee, dat Johannes inderdaad op het eiland Patmos is verbleven. Eusebius vertelt dat Johannes naar Patmos was verbannen tijdens de regering van Domitianus vanwege 'zijn getuigenis van G'ds woord' (Hist. Eccl., III, 18).

In de eerste eeuwen is er niemand die eraan twijfelt dat de Openbaring door Johannes, een discipel van Yeshua, is geschreven. Die twijfels zijn pas later ontstaan juist vanwege de taal waarin de Openbaring op schrift is gesteld.

Sommigen, waaronder Origenes, (midden derde eeuw), hadden twijfels over het auteurschap van de Openbaring vanwege grote verschillen met het Johannes Evangelie qua stijl, gedachtegoed en vooral taalgebruik. De achtergrond van zijn twijfels was zijn verzet, en dat van de hele

Johannes de Doper

De volgende tekst spreekt ook over een Johannes, namelijk 'de doper'.
Lukas 1:13: *Maar de engel zeide tot hem: Vrees niet, Zacharias! want uw gebed is verhoord, en uw vrouw Elizabet zal u een zoon baren, en gij zult zijn naam heten Johannes.*

Merk de betekenis van de namen van zijn ouders op. Elizabet, in het Hebreeuws אֵלִישָׁבַע (eli sjava), betekent 'mijn G'd' en 'zeven, zweren, eed of verbond' dus 'de G'd van mijn verbond'. En Zacharias, in het Hebreeuws זְכַרְיָה (z^echar jah), betekent 'zich herinneren' en 'de Eeuwige' dus 'de Eeuwige heeft zich herinnerd'. Samen betekenen deze namen 'de Eeuwige, mijn G'd, heeft zich Zijn verbond, Zijn eed herinnerd'.

De naam Johannes, יוֹחָנָן (jochanaan) in het Hebreeuws, betekent letterlijk 'Adonai is genadig'. Johannes heeft deze naam en krijgt een openbaring waaruit één en al genade spreekt.

Het is niet toevallig dat Johannes, één van de twaalf discipelen, dezelfde naam draagt als Johannes de Doper. En dat juist deze Johannes de Openbaring op schrift heeft gesteld.

zogenaamde Alexandrijnse Theologische School, tegen de leer van het 'duizendjarig rijk', zoals dat duidelijk in Openbaring 20 wordt geleerd.

Een van de verklaringen die wordt gegeven voor het verschil in taalgebruik is het feit dat de Openbaring door Johannes zelf is opgeschreven. In het taalgebruik en de soms vreemde Griekse zinsconstructies komt duidelijk een schrijver naar voren met een Joods/Hebreeuws gedachtegoed en met Hebreeuws of Aramees als moedertaal. De brieven en het Evangelie van Johannes zijn mogelijk met behulp van een Griekssprekend iemand opgeschreven. Het is voor die tijd zeker niet ongebruikelijk dat de brieven met behulp van een ander op schrift werden gesteld. Zie bijvoorbeeld de brief van Paulus aan de Romeinen, in hoofdstuk 16 vers 22: *Ik, Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in den Heere.*

Ook de brieven van Petrus zijn door anderen op papier gezet en je ziet duidelijke verschillen in stijl in de verschillende brieven.

Toen Johannes gevangen zat op Patmos had hij niemand die de openbaring voor hem kon opschrijven dus deed hij het zelf. Het is de meest logische en eenvoudige verklaring. En het zijn brieven geschreven aan zeven gemeenten die allen liggen in klein-Azië. De voertaal was daar Grieks dus Johannes moest het wel in het Grieks schrijven.

Als het boek wordt ingeleid, stelt hij zichzelf voor als Johannes. Maar zoveel mensen heten Johannes. Het was een veel voorkomende Hebreeuws naam, Jochanan. Blijkbaar was hij bekend anders had hij er wel bijgezet waar hij vandaan kwam. Zoals bij Yeshua vaak wordt geschreven dat Hij uit Nazareth kwam. Ook Yeshua was in die tijd een veel voorkomende naam. Maar wanneer er voor mensen werd gebeden en ze de handen werd opgelegd en boze machten werden bestraft dan deden ze dat niet in de naam van zomaar een Yeshua maar in de Naam van de Yeshua uit Nazareth.

Namen in de Bijbel

Wanneer namen in de Bijbel worden genoemd, is dat altijd omdat ze van belang zijn. Worden de namen van de personen niet genoemd dan gaat het om het verhaal.

Als voorbeeld van dit principe het begin van Exodus. Hier worden de namen van twee vroedvrouwen genoemd: Sifra en Pua. In hoofdstuk twee worden niet de namen van de ouders van Mozes genoemd, terwijl die wel bekend zijn (verderop in het boek staan ze wel). Er wordt dan gezegd in Exodus 2:1: *En een man van het huis van Levi ging, en nam een dochter van Levi.*

De naam Sifra betekent 'sjofar' (in de vrouwelijke vorm) en de naam Pua betekent 'blazen'. Dit doet denken aan de wederkomst van de Messias, de Verlosser. 1 Thessalonicensen 4:16: *Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin G'ds nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;*

Dat de namen van de ouders van Mozes niet worden genoemd, betekent dat het gaat om de gebeurtenis: Mozes word geboren, degene die het volk Israël later uitleidt uit Egypte, de verlosser. Zouden de namen wel worden vermeld dan zou de eer mogelijk naar deze met name genoemde personen uitgaan.

Namen van de twaalf stammen

De vertaling van de namen van de twaalf stammen geven alle aspecten aan van de bediening van Yeshua. Aspecten die we juist weer tegenkomen in Openbaring.

Naam	Hebreeuws	Fonetisch	Betekenis / toelichting
Ruben	רֹאשׁוֹן	R ^e oeveen	zie de zoon
Simeon	שִׁמְעוֹן	Sjim'oon	van het werkwoord voor horen, luisteren / luister naar Hem
Levi	לֵוִי	Levi	aankleven / we moeten aan Hem plakken
Juda	יְהוּדָה	J ^e hoedah	van hoda, afgeleid van toda dat betekent danken, prijzen
Issaschar	יִשָּׂשכָר	Jissachaar	hij heeft het loon bij zich
Zebulon	זְבוּלֹן	Z ^e voelen	hij woont onder ons
Josef	יוֹסֵף	Joseef	hij zal wegnemen, hij zal toevoegen
Benjamin	בִּנְיָמִין	Binjamien	jamin betekent rechterhand / rechts staat voor het goede
Dan	דָּן	Daan	gericht, rechter
Nafthali	נַפְתָּלִי	Naftali	strijd, streven
Gad	גָּד	Gaad	gelukzaligheid
Aser	אָשֵׁר	Asjeer	rijkdom, blijdschap

Zet je deze namen achter elkaar dan krijg je bijvoorbeeld: Zie de Zoon, hoor Hem, verkleef aan Hem en dank Hem, Hij brengt het loon, Hij woont onder ons en voegt toe, de Zoon van Zijn Rechterhand, de Rechter in de strijd die geluk en blijdschap brengt.

2.3 De plaats van Openbaring in de Bijbel

Het aantal boeken van het eerste testament is volgens verschillende tellingen 22 (onder andere volgens Josephus Flavius), 27 of 39 boeken. Deze tellingen wijken af omdat soms meerdere boeken als één boek werden gerekend. Het tweede testament omvat 27 boeken.

Het boek Openbaring is het laatste boek van het tweede of vernieuwde testament. Dit testament begint met de boeken die het leven van Yeshua beschrijven, de Evangeliën. Daarna volgen de handelingen van de Heilige Geest in het boek Handelingen. Dan de brieven die geordend zijn naar schrijver: de meeste brieven zijn door Paulus geschreven en daarom staan deze vooraan. Ze zijn op volgorde van grootte gesorteerd.

De eerste vijf boeken van het tweede testament lijken erg op elkaar, net zoals de eerste vijf boeken van het eerste testament, de Tora. Het eerste testament, de Hebreeuwse Bijbel, wordt de Tenach genoemd. Dit is een acroniem en staat voor Tora (de vijf boeken van Mozes), Nevi'im (profeten) en Chetoeviem (geschriften). De profeten zijn onderverdeeld in de zes boeken van de vroege profeten, drie boeken van de late profeten en twaalf boeken van de kleine profeten. Vijf boeken van de dertien geschriften worden ook wel feestrollen genoemd: Ruth, Hooglied, Prediker, Klaagliederen en Esther. Overeenkomstig deze indeling van de Tenach is het boek Openbaring achterin het tweede testament gekomen als afsluiting van de hele

Volgorde van Bijbelboeken

Merk op dat de indeling van de Tenach anders is dan de indeling van de Bijbel zoals wij die nu kennen. De volgorde van de boeken in onze Bijbel is overgenomen van de Septuaginta, dat is de Griekse vertaling van de Hebreeuwse Bijbel die is gemaakt in de 3^e eeuw voor onze jaartelling door 70 rabbijnen (eigenlijk 72, zes per stam). Septuaginta is Grieks voor zeventig. In de literatuur wordt de Griekse vertaling vaak aangeduid met LXX. De indeling van de Septuaginta is anders dan de Hebreeuwse indeling en past beter bij het Griekse denken.

canon. Openbaring is immers ook een profetie.

Het boek Openbaring is een van de boeken van het nieuwe testament die het snelst in de vroegere kerk werden ontvangen. Hoewel er anderzijds in sommige kringen tot in de twaalfde eeuw een discussie werd gevoerd over zijn canoniciteit, vanwege het bijzonder karakter van het boek. Door vele vroege kerkvaders vanaf de tweede helft van de tweede eeuw, Justinus Martyr, Melito, Irenaeus, Tertullianus, Clemens van Alexandrië, Origenes, Apollonius, Theophilus, wordt de Openbaring als een canonic boek genoemd en geciteerd. Irenaeus citeert maar liefst elk hoofdstuk van de Openbaring en Tertullianus citeert achttien van de tweeëntwintig hoofdstukken. Zelfs de oudste geschriften van de Apostolische Vaders, zoals de Herder van Hermas, de Brief van Barnabas en de Brieven van Ignatius, lijken al naar de Openbaring te verwijzen.

In de gevestigde kerken, waar men vaak weinig vertrouwd is met het profetische karakter van de Bijbel, wordt echter weinig aandacht aan dit boek besteed. Dit komt mede doordat de kerkhervormers Luther en Calvijn er geen raad mee wisten. Calvijn liet het achterwege bij zijn commentaar op het nieuwe testament en Zwingli vond dat het zelfs niet thuis hoorde in de Bijbel.

Profetie in het boek Esther

Profetie zoals je dat tegenkomt in de Tora ontbreekt in andere 'heilige' boeken zoals de Koran. Een mooi voorbeeld hiervan is het gedeelte uit Esther. Hier worden tien zonen van Haman terecht gesteld voor de onrechten die tegen de Joden begaan waren.

Esther 9:7-10: *En Parsandatha, en Dalfon, en Asfata, En Poratha, en Adalia, en Aridatha, En Parmastha, en Arisai, en Aridai, en Vaizatha, De tien zonen van Haman, den zoon van Hammedatha, den vijand der Joden, doodden zij; maar zij sloegen hun handen niet aan den roof.*

Esther 9: 13,14: *Toen zeide Esther: Dunkt het den koning goed, men late ook morgen den Joden, die te Susan zijn, toe, te doen naar het gebod van heden; en men hange de tien zonen van Haman aan de galg. Toen zeide de koning, dat men also doen zou; en er werd een gebod gegeven te Susan, en men hing de tien zonen van Haman op.*

De namen van de tien zonen zien er op de Tora-rol (ongeveer) als volgt uit. De instructie hierbij is dat ze ook altijd in één ademtucht gelezen moeten worden.

וְאֵת	
וְאֵת	פְּרַשְׁנֵדָּהָא
וְאֵת	דְּלַפּוֹן
וְאֵת	אַסְפָּתָא
וְאֵת	פּוֹרְתָא
וְאֵת	אַדְלָיָא
וְאֵת	אַרִידְתָּא
וְאֵת	פְּרַמְשְׁתָּא
וְאֵת	אַרִיסַי
וְאֵת	אַרִידַי
וְאֵת	וַיִּזְתָּא

In deze tekst vallen vier letters op. De eerste letter van de laatste naam, de ן (waw), is vet gedrukt. Dit stelt de paal voor waaraan de tien zonen van Haman zijn opgehangen. Volgens de Masoreten is de paal gemaakt van Acacia-hout, hetzelfde hout als dat van de brandende prikstruiken in het verhaal van Mozes en van het kruis. Verder zijn in de tekst drie letters kleiner gedrukt dan de andere. Dit zijn de taw, de sjen en de zajin (תשז). Dit vormt geen Hebreeuws woord. Toch is er iets bijzonders mee aan de hand anders zouden ze niet afwijkend van de rest zijn. Samen vormen de letters het getal 707 (zie voor uitleg over getallen de paragraaf 'Getallen' in hoofdstuk 3). En wanneer een Jood het heeft over 707 dan bedoelt hij het jaartal 5707.

In de Joodse jaartelling komt het jaar 5707 overeen met het jaar 1946. In dit jaar vonden de Neurenberg-processen (oktober 1946 - april 1949) plaats waar oorlogsmisdadigers uit de tweede wereldoorlog werden berecht voor de misdaden die begaan waren tegen de Joden. Elf misdadigers werden ter dood veroordeeld. Eén van die elf heeft zelfmoord gepleegd. De tien overgebleven misdadigers zijn opgehangen aan de galg.

De wortels van het boek Openbaring bevinden zich in de Tenach. Er zijn in Openbaring meer dan 500 verwijzingen naar dit eerste testament. Daarom ook de belangrijke uitspraak: Openbaring is niet los verkrijgbaar ! Het boek is alleen te begrijpen door de bril van de boeken Exodus, Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Daniël en Zacharia.

De taal is kenmerkend voor profetische literatuur en zit vol met beelden en symbolen. Het boek is evenals de Tora en de Profeten niet chronologisch van opbouw en de profetie kent veelal meervoudige vervullingen.

Wanneer je naar de beelden kijkt die voorkomen in de Tenach en in Openbaring zie je dat dit laatste boek er helemaal bij hoort. In Genesis wordt de aarde geschapen; in Openbaring is het voorbij. De zon en maan worden geschapen; het is er mee afgelopen in het boek Openbaring. Duisternis en nacht ontstaat er; er zal geen nacht meer zijn. De zee zal er zijn; er zal geen zee meer zijn. In het begin is er een rivier; die komt weer terug, die komt overeen. Satan begint op te treden; er wordt met hem afgerekend. De eerste zonde; met de zonde wordt afgerekend. De vloek; de vloek wordt gelukkig verbroken de tranen zullen van alle ogen worden afgewist. De dood treedt in omdat we niet meer van de boom des levens kunnen eten en er is een vurig zwaard wat heen en weer bewoog in het begin voor de vloek zodat de mens niet meer naar het paradijs kon komen, de mens werd verdreven uit de hof van Eden; de mens wordt in ere hersteld en komt weer terug op die plek alleen in een hogere dimensie. De boom des levens komen we weer tegen in Openbaring, de regenboog komen we weer tegen, de laatste Adam gaat net als de eerste Adam, een huwelijk aan. Nu niet met Chawa maar met Zijn lichaam.

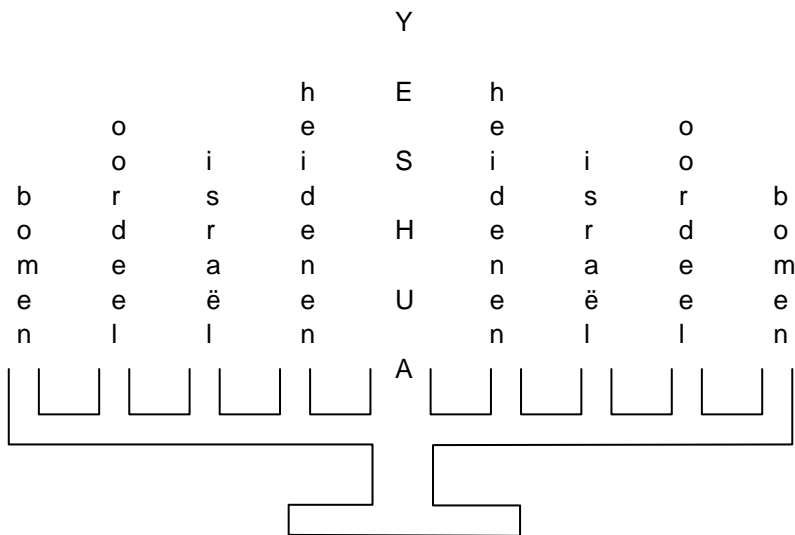

Menorah

Het beeld van de kandelaar, in het Hebreeuws מְנוֹרָה (m^enorah), komen we verschillende keren tegen. Vaak gaat het om de חֲנֹכָה (chanoeka)-kandelaar, een negenarmige kandelaar waarvan de middelste arm met kaars gebruikt wordt om de overige kaarsen in de kandelaar aan te steken. Deze middelste arm wordt de dienaar, שֵׁבִיט (sjammaasj), genoemd wat is afgeleid van het werkwoord שָׁבַט (sjimmeesj) dat dienen betekent. In dit beeld is de sjammaasj het symbool voor Yeshua; Hij staat als dienaar centraal om anderen te ontsteken. Zo is het niet ons eigen licht dat in ons brandt maar worden we ontstoken door de Messias.

Als een model van de Bijbel kunnen we ook de חֲנֹכָה (chanoekijja), de negenarmige kandelaar, gebruiken. Hier staat Yeshua centraal, als de sjammaasj, de middelste arm van de kandelaar. Het begint in Genesis met de bomen, rivieren en de hof. Daarna komt een oordeel, de zondvloed. In Openbaring lezen we ook over het laatste oordeel. Daar komen we dan ook weer de bomen, de rivieren en de boom des levens uit het paradijs tegen. Vervolgens gaat het over het volk van G'd, de twaalf stammen van Israël. Ook in Openbaring komen die twaalf stammen weer terug. Maar dan wordt Israël verstrooid en komt er een nieuwe periode: de tijd der heidenen. Yeshua komt in de tijd der heidenen. Lukas 21:24-27 (gedeeltelijk): *en Jeruzalem zal van de heidenen vertreden*

worden, totdat de tijden der heidenen vervuld zullen zijn. ... En alsdan zullen zij den Zoon des mensen zien komen in een wolk, met grote kracht en heerlijkheid.

Aan de tijd der heidenen komt ook een eind, de volheid van de tijd, wanneer de maat vol is. We zijn nu aangekomen bij de tijd in de Bijbelse geschiedenis van deze middelste drie armen van de kandelaar. Openbaring gaat over deze laatste episode. Het is belangrijk om de Messias centraal te houden in ons denken anders komen we verkeerd uit, dan stort ook de kandelaar in.

2.4 De Messias

Er zijn een aantal 'hoofdrolspelers' in Openbaring. In dit profetische boek speelt vooral Israël een belangrijke rol maar de hoofdpersoon is natuurlijk de Here Yeshua die de satan heeft overwonnen. Hoewel de satan op Golgotha al is verslagen, is hij in grote grimmigheid naar de aarde neergedaald omdat hij weet dat hij weinig tijd heeft. Maar zijn macht die hij nog uitoefent, zal hem uiteindelijk volkomen worden ontnomen. De profetie van dit boek geeft hoop in een tijd waarin het lijkt dat dingen alleen maar slechter en erger worden en waarin de liefde van de meesten dreigt te verkillen.

Vanuit de Talmoed weten we dat de rabbijnen ontdekt hebben dat er twee Messiassen zijn. Een Messias die het koningschap op zich zal nemen in Jeruzalem en die wordt genoemd Messias Ben David. Messias, zoon van David. David was immers koning. In de gematria wordt het getal 8, of de

achtste letter uit het Hebreeuwse alfabet, ן (cheet), verbonden met deze Messias. De tweede Messias wordt in verband gebracht met de tekst uit Jesaja 53 en wordt de lijdende Messias genoemd of Messias Ben Joseef, de Messias zoon van Jozef. Jozef staat symbool voor het lijden omdat hij werd gestraft voor dingen die hij niet gedaan had. Het getal 6 en de zesde letter ך (waw) horen hier bij. (Voor uitleg over gematria en het gebruik van getallen zie paragraaf 'Getallen in hoofdstuk 3.)

We weten nu dat het bij de twee Messiassen niet om twee personen gaat, zoals de rabbijnen dachten, maar om één persoon. Yeshua is naar de aarde gekomen als mens, als lijdende Messias, die om onze overtredingen werd gestraft. En Hij komt weer als de Koning, de Messias die op de troon van David zal zitten en de heerschappij op zich zal nemen. Dit zien we terug in het boek Openbaring.

In het eerste deel van de Bijbel, de Tenach, is de Messias verborgen. We weten nog niet wie hij is, wat voor naam Hij zal krijgen. De rabbijnen geven wel een aantal namen maar die namen geven Zijn karakter weer, bijvoorbeeld Wonderbaar en Raadsman.

In het tweede deel van de Bijbel, het vernieuwde testament, vertelt een engel aan Jozef wat voor naam de Messias zal krijgen.

Matthéüs 1:21: *En zij zal een Zoon baren, en gij zult Zijn naam heten Jezus; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.*

Jezus is de vertaling van het Griekse ιησους (ie'sous). Dit is de weergave van het Hebreeuwse יהושע (jehosua, de verkorte vorm is jesua). Jehosua is opgebouwd uit יה (jah), de verkorte Naam van G'd, en הושיע (hosjia) dat verlossen betekent. Met de naam van Yeshua zeg je dus: G'd verlost.

Het Grieks kent, evenals het Hebreeuws, getallen toe aan de letters en zo is dus het tweede deel van de Bijbel net als het eerste een boek vol getallen. De naam van Yeshua in het Grieks heeft de getalswaarde 888. Acht in de drie dimensies die we op aarde kennen.

Wat heeft acht met de Messias te maken? Messias betekent 'de gezalfde'. Acht is in het Hebreeuws שְׁמֹנֶה (sj'monee) en is afgeleid van שְׁמֵן (sjemen) dat 'olie' betekent. Overgieten of zalven met olie werd gedaan bij een koning of priester, de gezalfde.

Het getal acht staat ook in een voor ons andere dimensie. Zo heeft een week bijvoorbeeld maar zeven dagen.

De besnijdenis vindt plaats op de achtste levensdag van een jongetje.

Je komt de acht ook tegen bij het Chanoeka-feest, dat acht dagen duurt. En in de tempel. Het duurde acht dagen om kosjere olijfolie te maken voor het gebruik in de tempel. Bij de inwijding van de tempel duurde de voorbereidingen zeven dagen en op de achtste dag daalde de heerlijkheid van Adonai neer in de tempel. De openbaring van de Tora op de berg Sinaï vond plaats op de eerste dag van de achtste week na de uittocht uit Egypte. En de uitstoring van de Heilige Geest was precies zeven weken en één dag na pesach, dat wil zeggen op de eerste dag van de achtste week, en dat is de 50e dag. G'd houdt zich precies aan Zijn plan.

Messias is in het Grieks χριστου (christos). De eerste letter, de gie, is kruisvormig net zoals de Hebreeuwse letter ת (taw) zoals die in het oud-Hebreeuwse schrift voorkomt. Uit de oudheid is bekend dat priesters en koningen met zo'n kruisletter werden gezegend. De getalswaarde van dit Griekse woord is 1480. Een veelvoud van acht, namelijk 8 x 185. Ook wordt de Messias in het

Brood en wijn

In het verhaal van Jozef spelen brood en wijn een belangrijke rol, in het Hebreeuws לחם (lechem) en יַיִן (jajin). De getalswaarden zijn 78 respectievelijk 70. Bij elkaar opgeteld is dit 148, de waarde van het woord פֶּסַח (pesach). Pesach betekent dat je wordt overgeslagen door het bloed van het lam, zoals in het Exodus-verhaal. Brood en wijn zijn dus krachtige messiaanse symbolen. Het is niet opvallend dat Yeshua tijdens de viering van het pascha (het Aramese woord voor pesach) met zijn talmidiem juist deze twee symbolen neemt en die instelt als tekenen van het verbond, als tekenen van de verlossing.

Grieks κυριος (kourios) genoemd, dat Heer betekent. Weer met een achttvoudige getalswaarde: 800.

Zo zijn het kruis(teken), de olie en de verlossing met elkaar verweven in deze woorden Messias en Yeshua.

Veel christenen maar ook Joden zijn deze dingen kwijt geraakt omdat in de eerste eeuwen van de gangbare jaartelling de mensen zich gingen verdiepen in de mystiek, de kabbala, en helemaal op hol sloegen. Daarna is eigenlijk het kind met het badwater weggegooid. Het is goed een aantal van deze dingen terug te brengen en te gaan begrijpen wat het betekent.

2.5 Benaderingen

Het boek Openbaring wordt door christenen vaak op totaal verschillende manieren gelezen en uitgelegd. Helaas heeft dat soms tot onenigheid en scheiding tussen gelovigen geleid, hetgeen nooit G'ds bedoeling kan zijn geweest. De boze kent echter het belang van dit boek beter dan menig christen. Steeds weer zal de tegenstander ervoor zorgen dat we verstrikt raken in details of dat we in verwarring komen zodat we aan het wezenlijke van het boek nooit zullen toekomen.

De vier verschillende manieren waarop het boek wordt benaderd, zijn :

De futuristische benadering

De futuristische benadering gaat er vanuit dat het boek een voorzegging van de toekomst bevat die zich nog niet heeft ontplooid. Sommige aanhangers van deze benadering zien in de zeven gemeenten zeven tijdperken van de wereldgeschiedenis.

De preteristische benadering

Uitgangspunt van de preteristische benadering is dat alles wat er in het boek staat in het verleden ligt. De vervulling heeft plaats gevonden in de eerste eeuw, de tijd waarin het werd geschreven. (Het Latijnse 'praeter' betekent 'vóór'.)

Bij een antichrist denkt men dan vooral aan Antiochus IV Epifanes, de koning van Syrië, die regeerde van 175-164 v.C. Enkele kenmerken van zijn heerschappij zijn:

- hij zette een beeld van de Griekse afgod Zeus in de tempel, hetgeen een grote gruwel was
- hij stopte de offerdienst
- hij belegerde Jeruzalem 3,5 jaar en verwoestte het gedeeltelijk
- hij offerde varkens in de tempel en stond tempelprostitutie toe
- hij veranderde tijden en wetten

Door de opstand van de Makkabeeën kwam hier een eind aan.

Anderen zien Keizer Nero als antichrist. Het is opmerkelijk dat de getalswaarde van zijn naam, in het Hebreeuws geschreven, precies 666 bedraagt.

De historisch-presentische benadering

Bij de historisch-presentische benadering gaat men er vanuit dat de vervulling ligt tussen de tijd van Yeshua's opstanding en de wederkomst, die nog moet plaatsvinden. (Het Latijnse 'praesens' of 'praesentis' betekent 'tegenwoordig in plaats of tijd')

De allegorische of idealistische benadering

De allegorische of idealistische benadering gaat er vanuit dat het boek een allegorie is over de strijd tussen goed en kwaad. De inhoud is tijdloos en geldig voor ieder tijdperk.

Naast deze vier hoofdgroepen komen we nog verschillende combinaties van de bovengenoemde punten tegen:

Postmillenniumleer: het millennium is al aangebroken bij de troonsbestijging van Yeshua.

Premillenniumleer: het millennium begint bij de komst van Yeshua.

Amillenniumleer: het millennium is symbolisch, bij de wederkomst komen meteen de nieuwe hemel en aarde.

Er wordt ook op verschillende manieren naar het boek Openbaring gekeken. De pessimist kijkt naar alle enge dingen die er gebeuren, daar wordt je bang van. Er zijn ook mensen die zeggen dat het boek wel moeilijk begint maar dat het beter eindigt, dat is de optimistische kijk. Vanwege alle herhalingen die je in het boek terugvindt is er ook de ritmische benadering. En de cyclische benadering ziet verschillende cyclussen voorbij komen in het boek. Dan is er nog de apocalyptische benadering: het wordt allemaal moeilijker, maar plotseling wordt het beter dan ooit. Maar bedenk hierbij dat de openbaring vanuit G'ds ogen wordt bekeken en niet vanuit die van mensen. Het is ook niet een door mensen bedachte openbaring.

3 Het Hebreeuwse gedachtegoed

Hoewel in het Grieks geschreven is Openbaring een boek waaraan het Hebreeuwse gedachtegoed ten grondslag ligt. Dit komt niet alleen in de inhoud naar voren maar ook in de taal en stijl. Houdt je daar geen rekening mee dan worden bepaalde teksten onbegrijpelijk. Er worden eigen theologieën gemaakt op grond van de Nederlandse vertaling van de Griekse of Hebreeuwse tekst die, wanneer je het vanuit de oorspronkelijke taal bekijkt, geen stand houden. Voor het juist verstaan van de teksten is het dus zaak deze theorieën los te laten en naar de oorspronkelijke tekst te kijken, in dit geval Hebreeuws.

De voorbeelden in dit hoofdstuk laten iets van die verwarring van de Nederlandse vertaling zien.

Verder is ook de manier waarop we een tekst bekijken van belang voor het begrijpen ervan. Voor het bestuderen van de Bijbel moeten we volgens de Joden een tekstgedeelte op vier manieren bekijken. Voor deze Bijbelinterpretatie wordt het Hebreeuwse woord voor paradijs gebruikt: פְּרָדֵס (pardees). Dit is een acroniem van de volgende woorden:

פֶּשֶׁט (p ^e sjaat)	eenvoudig	wat er staat
רֵמֶז (remmez)	hint	bijvoorbeeld symbolen, als hout dat symbool is voor het kruis
דְּרָשׁ (d ^e raasj)	uitleg	teksten met elkaar verbinden, soort gelijkenis
סוּד (sod)	geheim	verborgenheden in de tekst, bijvoorbeeld via gematria te ontdekken

3.1 Vertaling

Openbaring 10:1: *En ik zag een anderen sterken engel, afkomende van den hemel, die bekleed was met een wolk; en een regenboog was boven zijn hoofd; en zijn aangezicht was als de zon, en zijn voeten waren als pilaren van vuur.*

Voeten als pilaren ? Het Hebreeuwse woord voor 'voeten' is רַגְלַי (raglej), maar dit betekent eveneens 'benen'. Net als יָד (jaad) zowel 'hand' als 'arm', dus inclusief hand, betekent. Dit onderscheid is er in het Hebreeuws niet.

Een opmerkelijk uitwerking van dit gebrek aan kennis zien we terug in veel schilderijen waarop Yeshua wordt afgebeeld. Hij heeft dan gaten in zijn handen als gevolg van de kruisiging. Aan de hand van archeologisch spoorwerk weten we echter dat wanneer iemand aan een kruis werd getimmerd, de spijkers in zijn armen werden geslagen, net onder zijn polsen. Zou je de spijkers in de handen slaan, dan zouden deze uitscheuren door het gewicht wat eraan hangt.

3.2 Uitdrukkingen

Openbaring 3:8: *Ik weet uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt Mijn woord bewaard, en hebt Mijn Naam niet verloochend.*

Het woord bewaren ? We komen in de Bijbel ook vaak de uitdrukking tegen: de geboden bewaren. Dit is een typisch Hebreeuwse uitdrukking waarmee wordt bedoeld: het in praktijk brengen van het woord en de geboden. Omdat Johannes in dit geval deze Hebreeuwse uitdrukking letterlijk overneemt in het Grieks wordt ze minder veelzeggend.

Hetzelfde effect ontstaat wanneer Nederlandse uitdrukkingen letterlijk worden vertaald in een andere taal. Hoe zou de uitdrukking 'over koetjes en kalfjes praten' op een Engelsman overkomen ?

Hoofd en baas ?

Het Grieks heeft voor 'hoofd' het woord κεφαλή (kevale). Dit komen we onder andere tegen in 1 Korinthiërs 11:3: *Doch ik wil, dat gij weet, dat Christus het Hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw, en G'd het Hoofd van Christus.*

In het Nederlands heeft hoofd ook de figuurlijke betekenis 'baas'. Daarom wordt deze tekst vaak verkeerd uitgelegd: de man is de baas over de vrouw. Het Grieks kent deze figuurlijke betekenis van het hier gebruikte woord kevale niet. Er is wel een figuurlijke betekenis van dit Griekse woord: (levens)bron. Deze tekst zegt dus dat de man de levensbron is van de vrouw zoals Christus de levensbron is voor de man !

3.3 Sleutelwoorden

Een ander voorbeeld van verkeerd vertalen of uitleggen, niet uit Openbaring maar wel over de terugkomst van de Messias, vinden we in de tekst van Matthéüs 24:40-42: *Alsdan zullen er twee op den akker zijn, de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden. Er zullen twee vrouwen malen in den molen, de ene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden. Waakt dan; want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal.*

De vraag is wie er wordt aangenomen en wie er wordt verlaten. In veel christelijke kringen wordt onderwezen dat vlak voordat de grote verdrukking komt Yeshua terugkomt. Hij verschijnt even in de lucht en dan worden alle mensen weggehaald die Hem dienen.

Dit is een theorie waarbij een tekst wordt gezocht en op deze manier tot theologie wordt gemaakt. Hiervoor is een naam: eisogese. Iets in de tekst lezen wat er niet staat.

Wat wij willen doen is exegese, dat betekent dat datgene wat uit de tekst naar buiten komt, je zal moeten leren wat de tekst vertelt. Eén van de principes van exegese is het bestuderen van de context van een tekst.

In dit voorbeeld vinden we in het tekstgedeelte wat hieraan vooraf gaat een sleutelwoord voor het begrijpen van de tekst. Dit is het woord *alzo*, dat betekent 'op dezelfde wijze'.

Matthéüs 24:37-39: *En gelijk de dagen van Noach waren, alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging; En bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen.*

De slechte mensen werden door de vloed weggenomen en op dezelfde manier zal de komst van de Zoon des mensen zijn. Degene die dus achterblijven zijn de goeden !

3.4 Tijden

Het Hebreeuwse denken kent geen tijd of tijden en dat maakt het vertalen soms ook erg moeilijk. Want in het Nederlands moet je er wel een tijd aan geven. Dit probleem kom je bijvoorbeeld tegen bij de profeten Jesaja en Ezechiël. In het Nederlands zou je die boeken bij het vertalen in de verleden tijd moeten weergeven, alsof het allemaal al is gebeurd. Verhalen uit de historische boeken zouden, als we het in een tijd moeten weergeven, in de toekomstige tijd komen te staan, alsof het nog moet gebeuren.

Het probleem speelt ook bij het vertalen van de Naam van G'd, Zijn vierletterige Eigennaam. In de Bijbel wordt de etymologie van Zijn Naam gegeven, in Exodus 3:14: *En G'd zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, Die IK ZIJN ZAL! Ook zeide Hij: Alzo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!*

'Ik zal zijn, die Ik zal zijn' is in het Hebreeuws אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה (èhejè asjèr èhejè). Hier wordt het werkwoord הָיָה (haja) gebruikt dat betekent 'zijn'. Het is een juiste vertaling maar het is ook een onvolledige vertaling. Want אֶהְיֶה (èhejè) betekent ook 'ik was' en 'ik ben'. Zijn Naam is dus tijdsomspannend en dat kunnen we in het Nederlands niet weergeven.

Ook in het Grieks is er geen woord om Zijn Naam weer te geven. Toch komt Zijn Naam ook in Openbaringen voor, bijvoorbeeld in Openbaring 1:4: *Johannes aan de zeven Gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem, Die is, en Die was, en Die komen zal; en van de zeven geesten, die voor Zijn troon zijn;*

Er is getracht het tijdsomspannende karakter van Zijn Naam ook hier in het Grieks weer te geven. Dit doen we ook wanneer we G'd aanspreken als 'de Eeuwige'.

3.5 Chronologie

In het jodendom is er de uitdrukking: De Tora kent geen vroeger noch later. Chronologie is typisch Grieks en dit Griekse denken kennen we nu nog. Lezen we op deze manier de Bijbel dan zien we allerlei anachronismen, dingen die niet kloppen in de lijn van de tijd. Het Joodse denken heeft hier geen problemen mee.

In Openbaring vloeien teksten over de eerste en tweede komst van de Messias soms in elkaar over zonder (volg)orde of tijdsaanduiding te geven.

Chronologie in een geslachtsregister

In de profeten wordt vaak gesproken over 'de Zoon van David'. Dit is profetisch voor Yeshua. Matthéüs (het meest Joodse boek van de Evangeliën, oorspronkelijk ook in het Hebreeuws geschreven) begint met een geslachtsregister en probeert daarmee aan te tonen dat Yeshua rechtstreeks afstamt van David.

Matthéüs 1:1-17:

Het boek des geslachts van JEZUS CHRISTUS, den Zoon van David, den zoon van Abraham. Abraham gewon Izak, en Izak gewon Jakob, en Jakob gewon Juda, en zijn broeders; En Juda gewon Fares en Zara bij Thamar; en Fares gewon Esrom, en Esrom gewon Aram; En Aram gewon Aminadab, en Aminadab gewon Nahasson, en Nahasson gewon Salmon; En Salmon gewon Booz bij Rachab, en Booz gewon Obed bij Ruth, en Obed gewon Jessai; En Jessai gewon David, den koning; en David, de koning, gewon Salomon bij degene, die Uria's vrouw was geweest; En Salomon gewon Roboam, en Roboam gewon Abia, en Abia gewon Asa; En Asa gewon Josafat, en Josafat gewon Joram, en Joram gewon Ozias; En Ozias gewon Joatham, en Joatham gewon Achaz, en Achaz gewon Ezekias; En Ezekias gewon Manasse, en Manasse gewon Amon, en Amon gewon Josias; En Josias gewon Jechonias, en zijn broeders, omtrent de Babylonische overvoering. En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias Salathiel, en Salathiel gewon Zorobabel; En Zorobabel gewon Abiud, en Abiud gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor; En Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Elihud; En Elihud gewon Eleazar, en Eleazar gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob; En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd Christus. Al de geslachten dan, van Abraham tot David, zijn veertien geslachten; en van David tot de Babylonische overvoering, zijn veertien geslachten; en van de Babylonische overvoering tot Christus, zijn veertien geslachten.

Dit register beslaat 42 geslachten en is opgedeeld in drie stukken van veertien. Toen het volk Israël uit Egypte wegtrok naar Kanaän heeft het 42 keer 'geparkeerd' in de woestijn zo vermeld Numeri 33. (Hierom bevat ook elke kolom op de Tora-rol 42 regels.) Verder is er een breuk na 14 geslachten. Tijdens de tocht van Israël door de woestijn werden, na veertien keer te hebben stilgestaan, de verspieters uitgezonden. Tweeënveertig is dus het getal dat spreekt van het gaan uit de slavernij naar de verlossing. Verder is veertien de getalswaarde van de naam David, דָּוִד.

Matthéüs schrijft hier dus een Hebreeuws verhaal voor Hebreeuws denkende mensen. Hij geeft er zelfs de sleutel voor het begrijpen bij: 3 x 14. Daarom moet hij in dit geslachtsregister enkele namen weglaten die hij er chronologisch gezien wel tussen had moeten zetten. Hierover struikelen dan veel christelijke theologen maar voor de Joden is dit geen probleem.

Ook de vertaling 'Zoon van David' wekt soms onbegrip. Was David dan Zijn vader? Nee, het woord dat hier is vertaald met zoon, in het Hebreeuws בֶּן (been), kan ook afstammeling betekenen. Dus dat de generaties tussen David en Yeshua worden weggelaten, is weer geen probleem voor Joods denkende mensen.

3.6 Getallen

Getallen in Openbaring hebben vaak overeenkomsten met dezelfde getallen in de Tora. Om iets van de betekenis van getallen te begrijpen, moeten we het eerst hebben over het Hebreeuwse alfabet. Want daar komen de getallen vandaan. Aan elke letter van dit alfabet is ook een getal gekoppeld. Zo heeft de eerste letter, א (alef), getalswaarde één en de tweede letter, ב (beet), de waarde twee. Getallen zoals wij die nu kennen, zijn namelijk pas veel later uitgevonden dan dat de Tora werd geschreven. Zo worden de hoofdstukken in de Hebreeuwse Bijbel aangeduid met

letters. De Hindoes vonden de getallen uit. Via de Arabieren zijn ze in Europa terecht gekomen. Ook de Grieken kende getallen toe aan hun letters.

De letters uit het alfabet hebben hun oorsprong in vroegere Hebreeuwse woorden. In het proto-Kananiësch, zo'n 1500 jaar voor de gangbare jaartelling, werden allerlei symbolen gebruikt. Deze ontwikkelden zich tot de letters zoals we die nu kennen, zowel in het Hebreeuwse als in het Griekse en in ons alfabet. Merk op dat het Hebreeuwse schrift niet meer wordt gebruikt en dat we Hebreeuws schrijven met Aramese letters. Een paar voorbeelden verduidelijken de schriftontwikkeling.

Voor water werden golfjes gebruikt. In de vroegere taal is 'water' 'mee' en in het Hebreeuws in het מַיִם (màjiem). Dit heeft zich dus ontwikkeld tot de Hebreeuwse letter מ (meem) waarin we nog steeds de golfjes herkennen en waarvan de betekenis 'water' is. In het Grieks is dit de letter μ en Μ (mu) geworden en ook bij ons herkennen we in de M en m de golfjes. Merk op dat het Hebreeuws geen onderscheid kent tussen hoofdletters en kleine letters.

De kronkelende N en n in ons alfabet en de Ν en ν (nu) in het Grieks komen van het woord נָחָשׁ (nachaasj) dat 'slang' betekent.

Het vroegere woord voor 'oog' is 'gein', in het Hebreeuws is dit עֵינַי ('ajin) geworden. De beginletter is een keelklank die achter in de keel wordt gevormd. De betekenis van het woord is ook 'een gat in de grond waar water uit komt, een bron'. De oude letter is rond en bijna gesloten. De Hebreeuwse letter is meer een 'open keel' geworden. In het Grieks is het de letter Γ en γ (gamma) geworden vanwege de keelklank. Vandaar dat bijvoorbeeld de plaats עֵזְרָה ('azzah) in de Nederlandse Bijbel Gaza wordt genoemd.

Zo heeft elke letter ook zijn eigen betekenis. In het Nederlands komen we dat nog een beetje tegen in het oud-Nederlandse woord zevenen. Dit betekent 'zweren, een eed afleggen'. Vroeger was er dus een verband tussen 'zweren' en het getal zeven. In het Hebreeuws is dat nog steeds zo. Het woord זְבַע (sjeva) geeft zowel het cijfer 7 aan als de betekenis 'zweren'. Het is afgeleid van het werkwoord זָבַע (sjava) dat 'zweren' of 'een eed afleggen' betekent. Uit het volgende tekstgedeelte wordt dan duidelijk wat de naam van de stad Berseba betekent.

Genesis 21:27-32^a: *En Abraham nam schapen en runderen, en gaf die aan Abimelech; en die beiden maakten een verbond. Doch Abraham stelde zeven oilammeren der kudde bijzonder. Zo zeide Abimelech tot Abraham: Wat zullen hier deze zeven oilammeren, die gij bijzonder gesteld hebt? En hij zeide: Dat gij de zeven oilammeren van mijn hand nemen zult, opdat het mij tot een getuigenis zij, dat ik dezen put gegraven heb. Daarom noemde men die plaats Ber-seba, omdat die beiden daar gezworen hadden. Alzo maakten zij een verbond te Ber-seba.*

'Ber' betekent 'bron' en de betekenis van de stadsnaam kan dus zijn: stad van de zeven bronnen. Maar het kan ook zijn: stad waar gezworen is, waar een eed is afgelegd. En dat lezen we hier, de zeven wordt gebruikt om het verbond uit te drukken.

Maar de zevende letter is de ז (zajin) en dat betekent 'wapen'. Zo heeft dit getal ook met strijd en met oordelen te maken. Het verband tussen verbond en strijd is in onze ogen misschien niet zo logisch, in het Joodse denken heeft het alles met elkaar te maken. Ook dit komen we in Openbaring tegen.

De letter ר (reesj) heeft de betekenis 'hoofd, kop'. Hij wijst naar links, zoals er ook van rechts naar links wordt geschreven. Wij hebben het schrift omgedraaid en de R en r wijzen daarom naar rechts.

De ב (beet) heeft de betekenis 'huis'. Hiervan is ons woord bajes ontstaan, ook een huis (waar je alleen niet vrijwillig naar toe gaat).

De vierde letter, met getalswaarde vier, is de ד (dalet). 'Deur' is de betekenis ervan en de letter heeft de vorm van een deurpost met bovendorpel.

De vier is een directe heenwijzing naar Yeshua die immers van zichzelf zegt dat Hij de Deur is. Johannes 10:9: *Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.*

Maar er is nog een overeenkomst tussen de vier en de Messias. Yeshua is voortgekomen uit de stam Juda, de vierde stam van Israël, in het Hebreeuws יהודה. Haal je uit dit woord de 'deur', de vierde letter, de dalet, dan blijft de vierletterige Naam van G'd over, het tetragrammaton יהוה. Dat zit zo mooi in elkaar, dat is geen toeval. Het plan van G'd klopt tot in de kleinste details.

De zesde letter is de ו (waw). Zes is het symbool van de mens omdat deze op de zesde dag is geschapen. Het is ook het getal van de Messias die als mens op deze aarde kwam. De letter heeft de betekenis 'haak' en is ook zo vorm gegeven. Ook dit past bij de Messias omdat Hij als een haak de verbinding is tussen G'd en de mensen, Hij is de Middelaar. Uit de namen van de eerste 10 generaties uit de Bijbel wordt dit al duidelijk. Al vanaf het begin, in de Tora, is duidelijk dat de Messias naar de aarde komt en dat Hij zal moeten sterven, dat de verlossing van de mens in Zijn dood is. (Zie kader.)

In het Hebreeuws zou vijftien moeten worden weergegeven met de letters יה. Omdat deze letters staan voor de verkorte Naam van G'd (jah) wordt vijftien geschreven als טו.

De vijftiende is ook de dag van de maand van de Bijbelse kalender waarop het volle maan is; de maan geeft dan het meeste licht. Dit is ook het begin van de feesten pesach en soekoth, het is de dag van de uittocht uit Egypte, de dag van de verlossing.

Vijftien is een heenwijzing naar Adonai en komt daarom tevoorschijn in de feesten en in de tijden.

De getalswaarden van de Hebreeuwse letters vertellen vaak en heel verhaal. Zo heeft elk woord een getalswaarde dat bestaat uit de optelling van de getalswaarden van de afzonderlijke letters. In dit document wordt daar vaak over gesproken. We noemen dit werken met getallen gematria.

Namen van de eerste tien generaties

Het geslachtsregister uit Genesis 5 vertelt ons een verhaal als we naar de betekenis van de namen kijken. Het gaat dan om de namen van de eerste tien geslachten, van Adam tot Noach. Omdat na Noach de zondvloed komt, hebben we het dan eigenlijk over één wereld. De namen op een rijtje met daarachter de letterlijke vertaling van de Hebreeuwse naam:

Naam	Hebreeuws	Fonetisch	Betekenis
Adam	אָדָם	adaam	mens
Seth	שֵׁת	sjeet	geplaatst
Enos	אֵנוֹשׁ	ènoosj	sterveling
Kenan	קַיִן	qejnaan	verdriet
Mahalal-el	מַחֲלַל־אֵל	mahàlal'eel	geprezen G'd
Jered	יָרֵד	jared	hij zal neerdalen
Henoch	חֲנוּךְ	chanooch	gezalftde / onderwijzing
Methusalach	מֵתוּשָׁלַח	m ^e toesjalach	met zijn dood wordt gezonden
Lamech	לָמֵךְ	lamech	smaken
Noach	נֹחַ	noach	rust / troost

Wanneer je dit in het Hebreeuws naast elkaar zet, vormt het een zin, de vertelling van het evangelie in een notendop: De mens is geplaatst als sterveling in verdriet. De geprezen G'd zal zijn gezalftde / onderwijzing doen neerdalen. Door zijn dood zullen wij rust en vertroosting smaken.

4 Structuur van Openbaring

Het boek Openbaring kan op verschillende manieren worden ingedeeld. Eén ervan is op basis van Openbaring 1:19, een sleutelvers uit het boek: *Schrijf, hetgeen jij gezien hebt, en hetgeen is, en hetgeen geschieden zal na dezen:*

Op grond van dit vers kan het boek in drieën worden gedeeld.

1. De dingen die jij hebt gezien   Openbaring 1
2. De dingen die zijn   Openbaring 2-3
3. De dingen die hierna zullen gebeuren   Openbaring 4-22

Een andere indeling kan worden gemaakt op grond van de verschillende visioenen.

1. Openbaring 1:9: *Ik, Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking, en in het Koninkrijk, en in de lijdzaamheid van Jezus Christus, was op het eiland, genaamd Patmos, om het Woord G'ds, en om de getuigenis van Jezus Christus.*
2. Openbaring 4:1: *Na dezen zag ik, en ziet, een deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als van een bazuin, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en Ik zal u tonen, hetgeen na dezen geschieden moet.*
3. Openbaring 17:1: *En een uit de zeven engelen, die de zeven fiolen hadden, kwam en sprak met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts, ik zal u tonen het oordeel der grote hoer, die daar zit op vele wateren;*
4. Openbaring 21:9: *En tot mij kwam een van de zeven engelen, die de zeven fiolen hadden, welke vol geweest waren van de zeven laatste plagen, en sprak met mij, zeggende: Kom herwaarts, ik zal u tonen de Bruid, de Vrouw des Lams.*

Wanneer we letten op steeds terugkerende formuleringen of parallelle gedeelten, dan valt het regelmatige gebruik van het getal zeven duidelijk op. Het woord profetie, in het Grieks προφητείας (propheteiah), komt bijvoorbeeld zeven keer in het boek voor. In zevenen kan het boek als volgt worden ingedeeld:

1. Inleiding   Openbaring 1
2. De 7 gemeenten   Openbaring 1-3
3. De 7 zegels   Openbaring 4-7
4. De 7 bazuinen   Openbaring 8-11
5. De 7 personages   Openbaring 12-14
6. De 7 schalen   Openbaring 15-18
7. De voleinding   Openbaring 19-22

Net als bij het beeld van de Chanoeka-kandelaar staat hier het middelste gedeelte centraal, de zeven bazuinen, en gaat het hier voornamelijk over het Lam, de sjammaasj. De sjammaasj heeft ook vaak met de zon te maken. Dit zien we onder andere bij de zeven bazuinen en de zeven schalen.

Opvallend is dat de groepen van zeven steeds uit een groep van 4 en van 3 bestaan. Na de eerste vier komt er een scheiding, bijvoorbeeld in de vorm van een stilte of een week. Wat ook op zal vallen is dat tussen de eerste zes en de zevende een soort scheiding zit. Want bij de zevende bazuin wordt er gesproken over Koningschap en bij de zevende schaal wordt de overwinning op Babylon geboekt. Bij de zeven breekt er een nieuwe periode aan.

De zeven zegels:

1. Wit paard – strijd
2. Rossig paard - vrede weg, zwaard, slachten van elkaar
3. Zwart paard - honger
4. Vaal paard - dodenrijk – honger, zwarte dood en wilde dieren der aarde er is een breuk na vier zegels, de eerste 4 zijn paarden
5. Witte gewaden voor de geslachten
6. Aardbeving, zwarte zon, vallende sterren als vijgenboom
7. Stilte en daarna zeven bazuinen

De zeven bazuinen (bij de eerste vier wordt alles voor 1/3 deel getroffen):

1. Hagel en vuur, vermengd met bloed
2. Berg in zee, derde deel van de zee bloed
3. Ster als fakkel op de wateren, water Alsem
4. Zon getroffen, maan en sterren verduisterd de wee, er is een breuk na de eerste 4 bazuinen
5. Ster valt en sprinkhanen komen uit de afgrond, steken en duister (G'ds volk, de verzegelden, gespaard)
6. Vuur rook en zwavel (dit zijn drie plagen)
7. Het Koningschap

De zeven schalen van gramschap (doel: bekering van werken):

1. Gezwel bij mensen met merkteken
2. Zee als bloed
3. Wateren als bloed
4. Zon gaat fel branden
5. Duisternis en pijn
6. Opdrogen Eufraat, koningen van het oosten, geesten als kikvorsen
7. Aardbevingen en hagel en overwinning Babylon

In de groepen van zeven zitten ook veel overeenkomsten. De tweede bazuin heeft net als de tweede schaal bijvoorbeeld met de zee en bloed te maken. Het is goed om deze dingen eens onder elkaar te zetten en ze zelf in te delen.

Deze indeling in zevenen vinden we voor het eerst in de Bijbel in de Tora, het model voor Openbaring, bij de zeven scheppingsdagen:

1. Licht en scheiding
2. Uitspansel en scheiding wateren boven en beneden
3. Het droge, scheiding van land en zeeën, gewassen
4. Zon, maan en sterren
5. Vissen en vogels
6. Landdieren en mens
7. Rustdag en heiliging

Ook hier heeft weer de middelste, de vierde, de ם (dalet), met de zon te maken. Bekijk in dit verband de volgende tekst over de Zon der gerechtigheid. Maleachi 4:2: *Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen; en gij zult uitgaan, en toenemen, als mestkalveren.*

En ook hier is de zevende dag als het ware gescheiden van de andere zes. De eerste en de vierde dag gaan over het licht, de tweede en vijfde dag gaan over het uitspansel en de wateren en de

dieren daarin en de derde en zesde dag betreffen het land en wat daarop leeft. En dan tot slot de zevende dag met heiliging.

Dat de Tora het model is voor Openbaring blijkt uit meer voorbeelden die hier ter sprake komen. De blauwdruk van G'ds manier van handelen wordt in de Tora gegeven. Hieruit blijkt dat Hij niet afwijkt van Zijn plan en ons helpt Zijn plan te begrijpen en om het boek Openbaring te begrijpen.

Zeventallen in de Midrasj

De oude Joodse bronnen spreken ook vaak over zeventallen. De midrasj is zo'n Joodse bron, een verklaring van een Bijbelboek waarin een tekst wordt genomen die als het ware aan andere Bijbelteksten wordt gerefereerd en waar omheen dan een heel verhaal wordt gesponnen.

Zo verklaart Midrasj Rabbah het onderstaande gedeelte uit Hooglied waarin het zevental in de jaarweek van oordelen voorafgaande aan de komst van de Messias voorkomt. Dit is de tekst uit de midrasj waaraan we commentaar hebben toegevoegd [het commentaar staat tussen blokhaken].

Hooglied 2:11-13: *Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan; De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt, en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land. De vijgeboom brengt zijn jonge vijgjes voort, en de wijnstokken geven reuk met hun jonge druifjes. Sta op, Mijn vriendin! Mijn schone, en kom!*

- *De bloemen worden gezien in het land* (op aarde): De overwinnaars zijn verschenen op aarde. Wie zijn deze? Rabbi Berechjah zei in de naam van Rabbi Isaac: Zoals het staat geschreven: 'en de Eeuwige toonde mij vier smeden' (Zacharia 1:20) te weten Elia, de Messias, Melchizedek en de oorlog van de Messias.

[In b. sukka 52^a staat in plaats van 'de oorlog van de Messias', 'de Messias de zoon van Jozef', die als een voorloper wordt gezien van de Messias de Zoon van David].

- *de zangtijd genaakt*: De tijd is aangebroken voor Israël om te worden verlost; de tijd is aangebroken voor de onbesnijdenis om afgesneden te worden; de tijd is gekomen voor het koninkrijk van de Kuttieërs om te verdwijnen; en de tijd van het koninkrijk der hemelen om geopenbaard te worden, is aangebroken, zoals er staat: 'En de Eeuwige zal Koning zijn over de ganse aarde' (Zacharia 14:9).

[De Kuttieërs of Koetim waren de Samaritanen, maar de term werd door de rabbijnen ook gebruikt om christenen mee aan te duiden! Maar ook de kerk, het kerkelijk systeem, is een koninkrijk geworden en dat zal verdwijnen. De tijd is aangebroken dat het Koninkrijk der hemelen wordt geopenbaard.]

- *en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land*. Wie is dit? Dit is de stem van de Messias, verkondigende: 'Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van de boodschapper van goed nieuws'. (Jesaja 52:9)

[De duif is een beeld van de vertrooster, van de Messias die de trooster is. De Heilige Geest, die Yeshua zelf de 'andere trooster' noemt, daalt neer als een duif.

Johannes 14:16: *En Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid;*

Markus 1:10: *En terstond, als Hij uit het water opklom, zag Hij de hemelen opengaan, en den Geest, gelijk een duif, op Hem nederdalen.*

Duif in het Hebreeuws is יוֹנָה (jona), ook de naam van Jona.

De Franse verklarings Rashi gebruikt ook de duif als beeld van de Geest in zijn verklaring van Genesis 1:2: *De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond; en de Geest Gods zweefde op de wateren.*

Hij schrijft: 'de zetel van G'ds Heerlijkheid stond in het luchtruim en zweefde boven de oppervlakte van het water door den adem van den mond van den Heilige, geloofd zij Hij, en op zijn bevel, als eene duif, die boven het nest zweeft; couer in het fransch, broeien (Chagiga 15^a).'

Het is dus een heel bekend beeld in het jodendom wat in het nieuwe verbond weer terugkomt.

- *De vijgeboom brengt zijn jonge vijgjes voort*: Rabbi Chiejah ben Abba zei: 'Kort voor de dagen van de Messias, zal er een grote epidemie over de wereld komen en de boosaardigen zullen verdwijnen'.

- *en de wijnstokken geven reuk met hun jonge druifjes (bloesem)*: dit spreekt van de overgeblevenen, zoals er staat: 'En het zal geschieden, dat de overgeblevene in Sion, en de overgelatene in Jeruzalem zal heilig geheten worden...' (Jesaja 4:3). In het eerste jaar van de zevenjarige periode, waarin de Spruit van David zal komen, zal het schriftgedeelte vervuld worden: 'en Ik heb het doen regenen over de ene stad, maar over de andere stad niet doen regenen; het ene stuk land werd beregend, maar het andere stuk land, waar het niet op regende, verdorpe' (Amos 4:7).

[Voor de aanduiding van zevenjarige periode wordt het Hebreeuwse woord שְׁבַע (sjavoea) gebruikt.

Letterlijk betekent dit een zevenvoudige periode, dus een week van zeven dagen maar het kan ook een jaarweek inhouden, een periode van zeven jaar.]

Het tweede jaar zal er hongersnood zijn. In het derde jaar zal er een grote hongersnood zijn waar vrouwen en kinderen aan zullen sterven, en de goede- en rechtvaardige daden zullen weinigen zijn, en de Tora zal vergeten worden in Israël. In het vierde jaar zal er gebrek zijn aan soorten en een overvloed aan soorten. In het vijfde jaar zullen de mensen eten, drinken en blij zijn, en de Tora zal hernieuwd en hersteld worden in Israël. In het zesde jaar zal er de donder zijn en in het zevende jaar oorlogen. Aan het eind van het zevende jaar zal de Spruit van David komen.

5 Beelden en symbolen in de openbaring

Doordat de openbaring zaken beschrijft die vaak buiten onze stoffelijke wereld liggen of die toekomstige gebeurtenissen betreffen, is het nodig beelden en symbolen te gebruiken om de enorme diepte van de profetische openbaring weer te kunnen geven. Door het gebruik van deze symbolen is het niet altijd meteen voor iedereen duidelijk wat de betekenis van een tekstgedeelte is.

De symbolen worden in dit boek vooral ontleend aan de natuur, het dagelijks leven en de tempeldienst uit de Tenach. We onderscheiden:

- Symbolen die vanuit andere Bijbelboeken zijn te verklaren
- Symbolen die in het boek zelf worden verklaard
- Symbolen die uit de samenhang van het boek zijn te verklaren
- Symbolen die uit andere bronnen kunnen worden verklaard

5.1 Symbolen die vanuit andere Bijbelboeken zijn te verklaren

De volgende symbolen zijn vanuit andere Bijbelboeken te verklaren. Eén van de dingen die de rabbijnen leren, is te kijken waar een woord voor het eerst wordt gebruikt in de Tenach. Heel vaak zegt dat ons wat de betekenis ervan is.

5.1.1 De boom van het leven

De boom van het leven komt onder andere voor in:

Openbaring 2:7: *Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de Gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs G'ds is.*

Openbaring 22:2: *In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.*

Vergelijk dit met de volgende teksten uit Genesis, waar we de boom des levens voor het eerst in de Bijbel tegenkomen:

Genesis 2:9: *En de HEERE G'd had alle geboomte uit het aardrijk doen spruiten, begeerlijk voor het gezicht, en goed tot spijs; en den boom des levens in het midden van den hof, en de boom der kennis des goeds en des kwaads.*

Genesis 3:22-24: *Toen zeide de HEERE G'd: Ziet, de mens is geworden als Onzer een, kennende het goed en het kwaad! Nu dan, dat hij zijn hand niet uitsteke, en neme ook van den boom des levens, en ete, en leve in eeuwigheid. Zo verzond hem de HEERE G'd uit den hof van Eden, om den aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was. En Hij dreef den mens uit; en stelde cherubim tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlamig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens.*

De boom des levens heeft dus letterlijk met het leven te maken. Daarom moeten de mensen in Openbaring eten van de boom des levens, dat is de enige voorwaarde om eeuwig te leven.

In het Hebreeuws is het woord voor boom hetzelfde als het woord voor hout, namelijk עץ (eets). Hout is het beeld van de verzoening, verlossing, leven, vruchtbaarheid en kracht. Vergelijk bijvoorbeeld het verhaal in Ezechiël 37 waar twee stukken hout, het ene stuk voor Israël en het

andere stuk met de tekst Efraïm (als beeld voor de gelovigen uit de heidenen), tot één geheel worden gemaakt. En het kruishout heeft dienst gedaan in de verzoening tussen ons en G'd. En Exodus 15:25 waar Mozes een stuk hout in het bittere water gooit: *Hij dan riep tot den HEERE; en de HEERE wees hem een hout, dat wierp hij in dat water; toen werd het water zoet.*

De boom komen we tegen in de houten stok waar de Tora-rol is opgedraaid. Deze stok wordt de עֵץ הַחַיִּים (eets ha chaim) genoemd, wat betekent 'boom des levens'. De Tora gaat over de Messias en de boom des levens is een symbool voor het kruis.

Maar hout is ook een beeld van oordeel en sterfelijkheid. Denk maar aan het kruis waaraan Yeshua werd gehangen. Zo zijn beide aspecten, de verzoening en het oordeel, vertegenwoordigd in één beeld. Dit zien we ook bij Yeshua die de verlossing bracht maar ook, zo lezen we in Openbaring, het oordeel uitvoert.

Volgens de Zohar is bekering of omkeren, in het Hebreeuws תְּשׁוּבָה (t^esjoeva), het komen bij en verenigd worden met de boom des levens en het ontvangen van vergeving (onder andere Zohar, Shemoth, Section 2, pagina 106b).

Ook vermeldt de Zohar dat de wortels van de boom in de komende wereld, in het Hebreeuws הַבְּנֵי הָעוֹלָם (ha-olaam habba), staan. Bovendien kunnen we alleen door de boom des levens deel hebben aan de komende wereld (onder andere Zohar, Vajikra, Section 3, pagina 41a).

Bekering of omkering komen we ook in de eerste Psalm tegen. Het gaat ook over een boom. Deze boom is niet geplant aan waterstromen maar, zoals het er in het Hebreeuws staat, herplant שְׂתוּל (sjatoel). Dat betekent de wortels uit de grond, het oude leven weg doen, en opnieuw worden geplant, in het Koninkrijk van Adonai.

Er valt nog iets op aan deze tekst. Het vers heeft het over een boom die is geplant aan waterbeken, in het meervoud. Dit is alleen mogelijk op een punt waar een rivier zich splitst of waar meerdere stromen zich samenvoegen. In het Hebreeuws staat hier ook עַל-פְּלִיגֵי מַיִם (al palgee majiem) dat letterlijk betekent 'splitsen van het water'. Dit doet denken aan een andere rivier die zich splitste, de rivier in het paradijs.

Psalm 1:1-3: *Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in den raad der G'ddelozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters; Maar zijn lust is in des HEEREN wet, en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht. Want hij zal zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd, en welks blad niet afvalt; en al wat hij doet, zal wel gelukken.*

In Spreuken wordt de Wijsheid vergeleken met de boom des levens, Spreuken 3:13-18: *Welgelukzalig is de mens, die wijsheid vindt, en de mens, die verstandigheid voortbrengt! Want haar koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en haar inkomst dan het uitgegraven goud. Zij is kostelijker dan robijnen; en al wat u lusten mag, is met haar niet te vergelijken. Langheid der dagen is in haar rechterhand, in haar linkerhand rijkdom en eer. Haar wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al haar paden vrede. Zij is een boom des levens dengenen, die ze aangrijpen, en elkeen, die ze vast houdt, wordt gelukzalig.*

Het eten van de boom des levens, zoals in Openbaring wordt beschreven, is deel hebben aan Yeshua en het offer dat hij voor ons bracht aan het kruis, alleen door Hem is er leven mogelijk. En zoals je voortdurend deel moet hebben aan de boom des levens, moeten we ook voortdurend deel hebben aan Hem.

De boom, of het geboomte, des levens, in het Grieks weergegeven als ξύλου τῆς ζωῆς, komt vier keer voor in Openbaring, namelijk in 2:7, 22:2, 14, 19. Net zoals het water des levens, in Openbaring 7:17, 21:6, 22:1, 17.

In Openbaring 22:19 is de vertaling echter niet boom des levens maar hebben ze er boek van gemaakt: *En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is.*

Boom des levens is in het Hebreeuws עֵץ הַחַיִּים (eets ha chaim) en heeft een getalswaarde van 233. De andere boom die in Genesis 2:9 wordt genoemd is de boom der kennis van goed en kwaad. In het Hebreeuws עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע (eets haddat toov wara) met een getalswaarde van 932. Deze getalswaarde van beide bomen verhouden zich als 1:4.

Vier is het getal van de vierde letter uit het alefbet, de ד (dalet). De betekenis hiervan is 'deur' en is een directe heenwijzing naar Yeshua die immers van zichzelf zegt dat Hij de Deur is. Johannes 10:9: *Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.* Yeshua is voortgekomen uit de stam Juda, in het Hebreeuws יהודה. Dit is de Naam van G'd, aangevuld met de dalet.

5.1.2 Het verborgen manna

Het manna wordt genoemd in Openbaring 2:17: *Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de Gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het manna, dat verborgen is, en Ik zal hem geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt.* Vergelijk de volgende teksten over het manna.

Exodus 16:33, 34: *Ook zeide Mozes tot Aäron: Neem een kruik, en doe een gomer vol Man daarin; en zet die voor het aangezicht des HEEREN, tot bewaring voor uw geslachten. Gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had, alzo zette ze Aäron voor de getuigenis tot bewaring.*

Hebreeën 9:4: *Hebbende een gouden wierookvat, en de ark des verbonds, alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik, daar het Manna in was, en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de tafelen des verbonds.*

Het manna is een beeld van G'ds voorzienigheid, het is hemelse heerlijkheid, een portie om een dag door te kunnen komen.

5.1.3 De ijzeren staf

De ijzeren staf komen we tegen in Openbaring 2:27: *En hij zal ze hoeden met een ijzeren staf; zij zullen als pottenbakkersvaten vermorzeld worden; gelijk ook Ik van Mijn Vader ontvangen heb.* Vergelijk Psalm 2:9: *Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat.*

Met de ijzeren staf wordt dus geheerst over volken, met harde hand. Volgens Rashi is de ijzeren staf een metafoor voor het oordeel en het zwaard.

Verhouding 1:4

De verhouding 1:4 komen we behalve in Openbaring ook elders in de Bijbel tegen:

De rivier in de hof van Eden splitste zich in 4 stromen, Genesis 2:10: *En een rivier was voortgaande uit Eden, om dezen hof te bewateren; en werd van daar verdeeld, en werd tot vier hoofden.*

Het vers Leviticus 11:45 bestaat in het Hebreeuws uit 15 woorden en 60 letters (dus de verhouding 1:4): *Want Ik ben de HEERE, die u uit Egypteland doe optrekken, opdat Ik u tot een G'd zij, en opdat gij heilig zijt, dewijl Ik heilig ben.*

Hetzelfde komen we tegen bij de priesterzegen in Numeri 6:24-26:

*De HEERE zegene u, en behoede u!
De HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig!
De HEERE verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u vrede!*

In het Hebreeuws bestaat dit ook uit 15 woorden en 60 letters.

In het Hebreeuws bestaat Exodus 3:14 ook uit 15 woorden en 60 letters:

En G'd zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, Die IK ZIJN ZAL! Ook zeide Hij: Alzo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!

5.1.4 De sleutel van David

De sleutel van David komt voor in Openbaring 3:7: *En schrijf aan den engel der Gemeente, die in Filadelfia is: Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, Die den sleutel Davids heeft; Die opent, en niemand sluit, en Hij sluit, en niemand opent:*

En ook in Jesaja 22:22: *En Ik zal den sleutel van het huis van David op zijn schouder leggen; en hij zal opendoen, en niemand zal sluiten, en hij zal sluiten, en niemand zal opendoen.*

Waarom ligt die sleutel op de schouder? Dat is eenvoudig: in die tijd waren sleutels zo groot dat je ze op je schouder kon dragen. Een poortwachter kreeg een sleutel en het was voor iedereen duidelijk te zien wie de poortwachter was: degene die met de sleutel liep te zeulen.

5.1.5 De regenboog

De regenboog komen we in het nieuwe testament twee keer tegen, en wel in Openbaring. Openbaring 4:3: *En Die daarop zat, was in het aanzien den steen Jaspis en Sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in het aanzien der steen Smaragd gelijk.* Openbaring 10:1: *En ik zag een anderen sterken engel, afkomende van den hemel, die bekleed was met een wolk; en een regenboog was boven zijn hoofd; en zijn aangezicht was als de zon, en zijn voeten waren als pilaren van vuur.*

De eerste keer wordt de regenboog genoemd in Genesis 9:8-17: *Voorts zeide G'd tot Noach, en tot zijn zonen met hem, zeggende: Maar Ik, ziet, Ik richt Mijn verbond op met u, en met uw zaad na u; En met alle levende ziel, die met u is, van het gevogelte, van het vee, en van alle gedierte der aarde met u; van allen, die uit de ark gegaan zijn, tot al het gedierte der aarde toe. En Ik richt Mijn verbond op met u, dat niet meer alle vlees door de wateren des vloedts zal worden uitgeroeid; en dat er geen vloed meer zal zijn, om de aarde te verdueren.*

En G'd zeide: Dit is het teken des verbonds, dat Ik geef tussen Mij en tussen ulieden, en tussen alle levende ziel, die met u is, tot eeuwige geslachten. Mijn boog heb Ik gegeven in de wolken; die zal zijn tot een teken des verbonds tussen Mij en tussen de aarde. En het zal geschieden, als Ik wolken over de aarde bringe, dat deze boog zal gezien worden in de wolken; Dan zal Ik gedenken Mijn verbond, hetwelk is tussen Mij en tussen u, en tussen alle levende ziel van alle vlees; en de wateren zullen niet meer wezen tot een vloed, om alle vlees te verdueren. Als deze boog in de wolken zal zijn, zo zal Ik hem aanzien, om te gedenken aan het eeuwig verbond tussen G'd en tussen alle levende ziel, van alle vlees, dat op de aarde is. Zo zeide dan G'd tot Noach: Dit is het teken des verbonds, dat Ik opgericht heb tussen Mij en tussen alle vlees, dat op de aarde is.

En Ezechiël 1:28 verwijst naar Genesis: *Gelijk de gedaante van den boog, die in de wolk is ten dage des plasregens, alzo was de gedaante van den glans rondom; dit was de gedaante van de gelijkenis der heerlijkheid des HEEREN; en als ik het zag, viel ik op mijn aangezicht, en ik hoorde een stem van Een, Die sprak.*

Behalve een teken des verbonds is de regenboog dus ook een beeld van de alom G'ddlijke Aanwezigheid, de שְׁכִינָה (sj^echiena).

5.1.6 De oudsten

Openbaring 4:4: *En rondom den troon waren vier en twintig tronen; en op de tronen zag ik de vier en twintig ouderlingen zittende, bekleed met witte klederen, en zij hadden gouden kronen op hun hoofden.*

Jesaja 24:23: *En de maan zal schaamrood worden, en de zon zal beschaamd worden, als de HEERE der heirscharen regeren zal op den berg Sion en te Jeruzalem, en voor zijn oudsten zal heerlijkheid zijn.*

5.1.7 De glazen zee

Openbaring 4:6: *En voor den troon was een glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier dieren, zijnde vol ogen van voren en van achteren.*

Openbaring 15:2: *En ik zag als een glazen zee, met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het beest, en van zijn beeld, en van zijn merkteken, en van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers G'ds;*

Exodus 30:17-21: *En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende: Gij zult ook een koperen wasvat maken, met zijn koperen voet, om te wassen; en gij zult het zetten tussen de tent der samenkomst, en tussen het altaar, en gij zult water daarin doen; Dat Aäron en zijn zonen zich daaruit wassen, hun handen en voeten. Wanneer zij in de tent der samenkomst zullen gaan, zo zullen zij zich met water wassen, opdat zij niet sterven; of wanneer zij tot het altaar naderen, om te dienen, dat zij het vuuroffer den HEERE aansteken; Zij zullen dan hun handen en voeten wassen, opdat zij niet sterven; en dit zal hun een eeuwige inzetting zijn, voor hem en zijn zaad, bij hun geslachten.*

Ezechiël 1:22: *En over de hoofden der dieren was de gelijkenis eens uitspansels, gelijk de verf van het vreselijke kristal, van boven af over hun hoofden uitgespreid.*

5.1.8 De levende wezens

Openbaring 4:6-8: *En voor den troon was een glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier dieren, zijnde vol ogen van voren en van achteren. En het eerste dier was een leeuw gelijk, en het tweede dier een kalf gelijk, en het derde dier had het aangezicht als een mens, en het vierde dier was een vliegende arend gelijk.*

En de vier dieren hadden elkeen voor zichzelf zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol ogen; en hebben geen rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de Heere G'd, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal.

Ezechiël 1:4-25: *Toen zag ik, en ziet, een stormwind kwam van het noorden af, een grote wolk, en een vuur daarin vervangen, en een glans was rondom die wolk; en uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal, uit het midden des vuurs. En uit het midden daarvan kwam de gelijkenis van vier dieren; en dit was hun gedaante: zij hadden de gelijkenis van een mens; En elkeen had vier aangezichten; insgelijks had elkeen van hen vier vleugelen. En hun voeten waren rechte voeten, en hun voetplanten waren gelijk de voetplanten van een kalf, en glinsterden gelijk de verf van glad koper. En mensenhanden waren onder hun vleugelen, aan hun vier zijden; en die vier hadden hun aangezichten en hun vleugelen. Hun vleugelen waren samengevoegd, de een aan den ander; zij keerden zich niet om, als zij gingen; zij gingen elkeen recht uit voor zijn aangezicht henen. De gelijkenis nu van hun aangezicht was het aangezicht eens mens, en het aangezicht eens leeuws hadden zij vier aan de rechterzijde; en ter linkerzijde hadden die vier eens ossen aangezicht; ook hadden die vier eens arends aangezicht. Ook waren hun aangezichten en hun vleugelen opwaarts verdeeld; elkeen had er twee samengevoegd aan de andere, en twee bedekten hun lichamen. En zij gingen elkeen rechtuit voor zijn aangezicht henen; waarhenen de geest was om te gaan, gingen zij; zij keerden zich niet om, als zij gingen. Aangaande de gelijkenis der dieren, hun gedaante was als brandende kolen des vuurs, als de gedaante der fakkelen; datzelfde vuur ging steeds tussen die dieren; en het vuur had een glans, en uit het vuur kwam een bliksem voort. De dieren nu liepen en keerden weder als de gedaante van een weerlicht.*

Als ik die dieren zag, ziet, zo was er een rad op de aarde bij die dieren, naar vier aangezichten van hetzelfde. De gedaante der raderen en derzelve maaksel was als de verf van een turkoois; en die vier hadden enerlei gelijkenis; daartoe was hun gedaante, en hun maaksel, alsof het ware een rad in het midden van een rad. Als zij gingen, zij gingen op hun vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen En hun velgen, die waren zo hoog, dat zij vreselijk waren; en hun velgen waren vol ogen rondom aan die vier raderen. Als nu de dieren gingen, gingen de raderen bij hen; en als de dieren van de aarde opgeheven werden, werden de raderen opgeheven. Waarhenen de geest was om te

gaan, gingen zij, waarhenen de geest was om te gaan; en de raderen werden tegenover hen opgeheven; want de geest der dieren was in de raderen. Als die gingen, gingen deze; en als die stonden, stonden zij; en als die van de aarde opgeheven werden, werden de raderen tegenover hen opgeheven; want de geest der dieren was in de raderen. En over de hoofden der dieren was de gelijkenis eens uitspansels, gelijk de verf van het vreselijke kristal, van boven af over hun hoofden uitgespreid. En onder dat uitspansel waren hun vleugelen rechtop, de een aan den ander; ieder had er twee, die herwaarts hun lichamen bedekten, en ieder had er twee, die ze derwaarts bedekten. En als zij gingen, hoorde ik een geruis hunner vleugelen, als het geruis van vele wateren, als de stem des Almachtigen, als de stem eens geroeps, als het gedreun eens heirlegers; als zij stonden, zo lieten zij hun vleugelen neder. En er geschiedde een stem van boven het uitspansel, hetwelk boven hun hoofden was, als zij stonden, en hun vleugelen nedergelaten hadden.

Ezechiël 10:9-14: Toen zag ik, en ziet, vier raderen waren bij de cherubs; een rad was bij elken cherub; en de gedaante der raderen was als de verf van een turkoois-steen. En aangaande hun gedaanten, die vier hadden enerlei gelijkenis, gelijk of het ware geweest een rad in het midden van een rad. Als die gingen, zo gingen deze op hun vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen; maar de plaats, waarheen het hoofd zag, die volgden zij na; zij keerden zich niet om, als zij gingen. Hun ganse lichaam nu, en hun ruggen, en hun handen, en hun vleugelen, mitsgaders de raderen, waren vol ogen rondom; die vier hadden hun raderen. Aangaande de raderen, elkeen derzelve werd voor mijn oren genoemd Galgal. En elkeen had vier aangezichten; het eerste aangezicht was het aangezicht eens cherubs, en het tweede aangezicht was het aangezicht eens mensen, en het derde het aangezicht eens leeuws, en het vierde het aangezicht eens arends.

Jesaja 6:2, 3: De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had zes vleugelen; met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. En de een riep tot den ander, en zeide: Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen! De ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol!

5.1.9 De leeuw uit de stam van Juda

Openbaring 5:5: En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie, de Leeuw, Die uit den stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijn zeven zegelen open te breken.

Al in Genesis wordt het beeld van de leeuw voor Juda gegeven.

Genesis 49:1, 2: Daarna riep Jakob zijn zonen, en hij zeide: Verzamelt u, en ik zal u verkondigen, hetgeen u in de navolgende dagen wedervaren zal. Komt samen en hoort, gij, zonen van Jakob! en hoort naar Israël, uw vader.

Genesis 49: 9-12: Juda is een leeuwenwelp! gij zijt van den roef opgeklommen, mijn zoon! Hij kromt zich, hij legt zich neder als een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? De schepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn. Hij bindt zijn jongen ezel aan den wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan den edelsten wijnstok; hij wast zijn kleed in den wijn, en zijn mantel in wijndruivenbloed. Hij is roodachtig van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.

5.1.10 Verzegeling aan de voorhoofden

Openbaring 7:3: Zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten onzes G'ds zullen verzegeld hebben aan hun voorhoofden.

Openbaring 9:4: En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enige groente, noch enigen boom, dan de mensen alleen, die het zegel G'ds aan hun voorhoofden niet hebben.

Ezechiël 9:4: *En de HEERE zeide tot hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.*

De gouden plaat moest op het voorhoofd van Aäron. Exodus 28:36-38: *Verder zult gij een plaat maken van louter goud, en gij zult daarin graveren, gelijk men de zegelen graveert: De HEILIGHEID DES HEEREN! En gij zult dezelve aanhechten met een hemelsblauw snoer, alzo dat zij aan den hoed zij; aan de voorste zijde des hoeds zal zij zijn. En zij zal op het voorhoofd van Aäron zijn, opdat Aäron drage de ongerechtigheid der heilige dingen, welke de kinderen Israëls zullen geheiligd hebben, in alle gaven hunner geheiligde dingen; en zij zal geduriglijk aan zijn voorhoofd zijn, om henlieden voor het aangezicht des HEEREN aangenaam te maken.*

In de praktijk van het jodendom is dit ook de plaats voor de tefilin, de riemen met gebedsdoosjes. En ook het teken dat Kain van G'd kreeg was volgens de Masoreten een teken aan het voorhoofd. Genesis 4:15: *Doch de HEERE zeide tot hem: Daarom, al wie Kain doodslaagt, zal zeventvoudig gewroken worden! En de HEERE stelde een teken aan Kain; opdat hem niet versloeg al wie hem vond.*

5.1.11 Het gouden altaar

Openbaring 8:3: *En er kwam een andere engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor den troon is.*

Openbaring 9:13: *En de zesde engel heeft gebazuind, en ik hoorde een stem uit de vier hoornen des gouden altaars, dat voor G'd was,*

Exodus 30:1-10: *Gij zult ook een reukaltaar des reukwerks maken; van sittimhout zult gij het maken. Een el zal zijn lengte zijn, en een el zijn breedte, vierkant zal het zijn, maar twee ellen deszelfs hoogte; uit hetzelfde zullen zijn hoornen zijn. En gij zult het met louter goud overtrekken, zijn dak en deszelfs wanden rondom, als ook zijn hoornen; en gij zult het een gouden krans rondom maken. Gij zult ook twee gouden ringen daaraan maken, onder zijn krans; aan zijn twee zijden zult gij dezelve maken, aan zijn beide zijden; en zij zullen zijn tot plaatsen voor de handbomen, dat men het daarmede drage. De draagbomen nu zult gij van sittimhout maken, en gij zult die met goud overtrekken. En gij zult het zetten voor den voorhang, die voor de ark der getuigenis zijn zal; voor het verzoendeksel, hetwelk zijn zal boven de getuigenis, waarheen Ik met u samenkomen zal. En Aäron zal daarop aansteken welriekende specerijen; allen morgen, als hij de lampen wel zal toegericht hebben, zal hij dezelve aansteken. En als Aäron de lampen aansteken zal, tussen de twee avonden, zal hij dat aansteken; het zal een gedurig reukwerk zijn, voor het aangezicht des HEEREN, bij uw geslachten. Gij zult geen vreemd reukwerk op hetzelfde aansteken, noch brandoffer, noch spijsoffer; gij zult ook geen drankoffer daarop gieten. En Aäron zal eens in het jaar over deszelfs hoornen verzoening doen, met het bloed des zondoffers der verzoeningen; eens in het jaar zal hij verzoening daarop doen bij uw geslachten; het is heiligheid der heiligheden den HEERE!*

5.1.12 De twee getuigen

Openbaring 11:3-12: *En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven, en zij zullen profeteren duizend tweehonderd zestig dagen, met zakken bekleed. Dezen zijn de twee olijfbomen, en de twee kandelaars, die voor den G'd der aarde staan. En zo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hun mond uitgaan, en zal hun vijanden verslinden; en zo iemand hen wil beschadigen, die moet alzo gedood worden. Dezen hebben macht den hemel te sluiten, opdat geen regen regene in de dagen hunner profetering; en zij hebben macht over de wateren, om die in bloed te verkeren, en de aarde te slaan met allerlei plage, zo menigmaal als zij zullen willen. En als zij hun getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het beest, dat uit den afgrond opkomt, hun krijg aandoen, en het zal hen*

overwinnen, en zal hen doden. En hun dode lichamen zullen liggen op de straat der grote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodoma en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is. En de mensen uit de volken, en geslachten, en talen, en natien, zullen hun dode lichamen zien drie dagen en een halven, en zullen niet toelaten, dat hun dode lichamen in graven gelegd worden. En die op de aarde wonen, die zullen verblijd zijn over hen, en zullen vreugde bedrijven, en zullen elkander geschenken zenden; omdat deze twee profeten degenen, die op de aarde wonen, gepijnigd hadden. En na die drie dagen en een halven, is een geest des levens uit G'd in hen gegaan; en zij stonden op hun voeten; en er is grote vrees gevallen op degenen, die hen aanschouwden. En zij hoorden een grote stem uit den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk; en hun vijanden aanschouwden hen.

De twee olijfbomen zien we ook in Zacharia. Daar wordt ervan gezegd dat het twee gezalfden zijn, in de Statenvertaling vertaald met olietakken.

Zacharia 4:1-3: *En de Engel, Die met mij sprak, kwam weder; en Hij wekte mij op, gelijk een man, die van zijn slaap opgewekt wordt. En Hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie, en ziet, een geheel gouden kandelaar, en een oliekruijke boven deszelfs hoofd, en zijn zeven lampen daarop; die lampen hadden zeven en zeven pijpen, dewelke boven zijn hoofd waren; En twee olijfbomen daarnevens, een ter rechterzijde van het oliekruijke, en een tot deszelfs linkerzijde.*

En vers 11-14: *Verder antwoordde ik, en zeide tot Hem: Wat zijn die twee olijfbomen, ter rechterzijde des kandelaars, en aan zijn linkerzijde? En andermaal antwoordende, zo zeide ik tot Hem: Wat zijn die twee takjes der olijfbomen, welke in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten? En Hij sprak tot mij, zeggende: Weet gij niet, wat deze zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere! Toen zeide Hij: Deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der ganse aarde staan.*

Wie zijn die twee getuigen? Mozes en Elia worden wel eens genoemd, je komt ze ook samen tegen in Maleachi 4:4-6: *Gedenk der wet van Mozes, Mijn knecht, die Ik hem bevolen heb op Horeb aan gans Israël, der inzettingen en rechten. Ziet, Ik zende ulieden den profeet Elia, eer dat die grote en die vreselijke dag des HEEREN komen zal. En hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hun vaderen; opdat Ik niet kome, en de aarde met den ban sla.*

En je komt deze beide tegen in Matthéüs 17:1-3: *En na zes dagen nam Jezus met Zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, zijn broeder, en bracht hen op een hogen berg alleen. En Hij werd voor hen veranderd van gedaante; en Zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en Zijn klederen werden wit gelijk het licht. En ziet, van hen werden gezien Mozes en Elias, met Hem samensprekende.*

Mozes als vertegenwoordiger van de Tora, zoals hij ook in Handelingen 15:21 een synoniem is van de Tora: *Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken sabbat in de synagogen gelezen.* En Elia als 'vader' van de profeten. Dus Yeshua spreekt hier met de Tora en de profeten. En dat bevestigt Yeshua's uitspraak in Matthéüs 5:17: *Meent niet, dat Ik gekomen ben, om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen, om die te ontbinden, maar te vervullen.*

Maar van de twee profeten lezen we dat ze sterven. Hoewel sommige rabbijnse bronnen vermelden dat Mozes niet is gestorven maar op een wolk naar de hemel is gevaren, lezen we in de Tora toch dat G'd Mozes zelf heeft begraven. En je wordt toch alleen begraven wanneer je dood bent. Deuteronomium 34:5-6: *Alzo stierf Mozes, de knecht des HEEREN, aldaar in het land van Moab, naar des HEEREN mond. En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-peor; en niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag.*

En twee keer sterven zou in tegenspraak zijn met de tekst in Hebreeën 9:27-28: *En gelijk het den mensen gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het oordeel; Alzo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde, om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachtten tot zaligheid.*

De enigen waarvan we weten dat ze niet zijn gestorven maar naar de hemel zijn 'gevaren', zijn Elia en Henoch. Ook in Joodse bronnen worden Elia en Henoch samen genoemd. De vraag is dan: is Henoch een profeet ?

En Johannes de Doper, kan hij niet één van die getuigen zijn ? Is Johannes niet Elia die zou komen ? Yeshua geeft een ontwijkend antwoord op deze vraag in Matthéüs 11:11-15: *Voorwaar zeg Ik u: onder degenen, die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Doper; doch die de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij. En van de dagen van Johannes den Doper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld. Want al de profeten en de wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd. En zo gij het wilt aannemen, hij is Elias, die komen zou. Wie oren heeft om te horen, die hore.*

Er zijn nog meer mogelijkheden geopperd zoals Ezechiël en Jeremia of zelfs twee engelen.

Op de vraag wie de twee getuigen zijn, geeft de Bijbel geen antwoord. Moeten we dus niet voorzichtig zijn om die dingen in te vullen ? Wat de Bijbel vertelt, en waar we voorlopig maar tevreden mee moeten zijn, is dat ze grote wonderen zullen doen en na drie dagen dood te zijn geweest weer opstaan.

Wanneer de twee getuigen gedood zijn en hun lichamen drie dagen lang op de straat liggen, dan zal heel de wereld hen zien. Een oude verklaring, uit begin 1900, zegt dat je dit nooit letterlijk kan nemen omdat het gewoon onmogelijk is. Nu leven we echter in een tijd dat dergelijke dingen wel mogelijk zijn. Denk aan de Golfoorlog waarvan rechtstreeks verslag werd gedaan en waarbij de beelden via satellieten over de hele wereld werden verstuurd. Zo zijn er veel dingen in het boek die we pas de laatste 20 jaar kunnen begrijpen.

5.1.13 Het beest uit de zee

Openbaring 13:1-10: *En ik zag uit de zee een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen; en op zijn hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijn hoofden was een naam van gods lastering. En het beest dat ik zag, was een pardel gelijk, en zijn voeten als eens beers voeten, en zijn mond als de mond eens leeuws; en de draak gaf hem zijn kracht, en zijn troon, en grote macht. En ik zag een van zijn hoofden als tot den dood gewond, en zijn dodelijke wonde werd genezen; en de gehele aarde verwonderde zich achter het beest. En zij aanbaden den draak, die het beest macht gegeven had; en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelfde? En hetzelfde werd een mond gegeven, om grote dingen en gods lasteringen te spreken; en hetzelfde werd macht gegeven, om zulks te doen, twee en veertig maanden. En het opende zijn mond tot lastering tegen G'd, om Zijn Naam te lasteren, en Zijn tabernakel, en die in den hemel wonen. En hetzelfde werd macht gegeven, om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en hetzelfde werd macht gegeven over alle geslacht, en taal, en volk. En allen, die op de aarde wonen, zullen hetzelfde aanbidden, welke namen niet zijn geschreven in het boek des levens, des Lams, Dat geslacht is, van de grondlegging der wereld. Indien iemand oren heeft, die hore. Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat zelf in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal doden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.*

Daniël 7:1-8: *In het eerste jaar van Belsazar, den koning van Babel, zag Daniel een droom, en gezichten zijns hoofds, op zijn leger; toen schreef hij dien droom, en hij zeide de hoofdsom der zaken. Daniel antwoordde en zeide: Ik zag in mijn gezicht bij nacht, en ziet, de vier winden des hemels braken voort op de grote zee. En er klommen vier grote dieren op uit de zee, het ene van het andere verscheiden. Het eerste was als een leeuw, en het had arendsvleugelen; ik zag toe, totdat zijn vleugelen uitgeplukt waren, en het werd van de aarde opgeheven, en op de voeten gesteld, als een mens, en aan hetzelfde werd eens mensen hart gegeven. Daarna, ziet, het andere dier, het tweede, was gelijk een beer, en stelde zich aan de ene zijde, en het had drie ribben in zijn*

muil tussen zijn tanden; en men zeide aldus tot hetzelfde: Sta op, eet veel vlees. Daarna zag ik, en ziet, er was een ander dier, gelijk een luipaard, en het had vier vleugels eens vogels op zijn rug; ook had hetzelfde dier vier hoofden, en aan hetzelfde werd de heerschappij gegeven. Daarna zag ik in de nachtgezichten, en ziet, het vierde dier was schrikkelijk en gruwelijk, en zeer sterk; en het had grote ijzeren tanden, het at, en verbrijzelde, en vertrad het overige met zijn voeten; en het was verscheiden van al de dieren, die voor hetzelfde geweest waren; en het had tien hoornen. Ik nam acht op de hoornen, en ziet, een andere kleine hoorn kwam op tussen dezelve, en drie uit de vorige hoornen werden uitgerukt voor denzelfen; en ziet, in dienzelfen hoorn waren ogen als mensengen, en een mond, grote dingen sprekende.

5.1.14 Het grote Babylon

Openbaring 14:8: *En er is een andere engel gevolgd, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die grote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.*

Openbaring 17:5: *En op haar voorhoofd was een naam geschreven, namelijk Verborgenheid; het grote Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen der aarde.*

Openbaring 18:2: *En hij riep krachtelijk met een grote stem, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, het grote Babylon, en is geworden een woonstede der duivelen, en een bewaarplaats van alle onreine geesten, en een bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte;*

Jesaja 21:9: *En zie nu, daar komt een wagen mannen, en een paar ruiters! Toen antwoordde hij, en zeide: Babel is gevallen, zij is gevallen! en al de gesneden beelden harer goden heeft Hij verbroken tegen de aarde.*

Jeremia 51:8: *Schielijk is Babel gevallen en verbroken; huilt over haar, neemt balsem tot haar pijn, misschien zal zij genezen worden.*

5.1.15 De poel van vuur

Openbaring 19:20: *En het beest werd gegrepen, en met hetzelfde de valse profeet, die de tekenen in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had, die het merkteken van het beest ontvangen hadden, en die deszelfs beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs, die met sulfer brandt.*

Jesaja 33:4: *Want Tofeth is van gisteren bereid; ja, hij is ook voor den koning bereid; Hij heeft hem diep en wijd gemaakt, het vuur en hout van zijn brandstapel is veel; de adem des HEEREN zal hem aansteken als een zwavelstroom.*

5.2 Symbolen die rechtstreeks in het boek worden verklaard

Symbolen die in Openbaring zelf worden uitgelegd, zijn bijvoorbeeld de zeven sterren en de zeven kandelaars. Openbaring 1:20: *De verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in Mijn rechter hand, en de zeven gouden kandelaars. De zeven sterren zijn de engelen der zeven Gemeenten; en de zeven kandelaars, die gij gezien hebt, zijn de zeven Gemeenten.*

En over de vele wateren zegt Openbaring in hoofdstuk 17, vers 1: *En een uit de zeven engelen, die de zeven fiolen hadden, kwam en sprak met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts, ik zal u tonen het oordeel der grote hoer, die daar zit op vele wateren;*

En in Openbaring 17:15: *En hij zeide tot mij: De wateren, die gij gezien hebt, waar de hoer zit, zijn volken, en scharen, en natien, en tongen.*

5.3 Symbolen die uit de samenhang van het boek worden verklaard

Tot deze categorie kunnen we onder andere de volgende symbolen rekenen:

De uit de hemel op aarde gevallen ster, Openbaring 9:1: *En de vijfde engel heeft gebazuind, en ik zag een ster, gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.*

Dit is de engel van de afgrond.

De uitdrukking 'een tijd, en tijden, en een halven tijd' worden verklaard door de omschrijvingen tweeënveertig maanden en twaalfhonderdzesig dagen, dat is drieëneenhalf jaar.

Openbaring 12:14: *En der vrouwe zijn gegeven twee vleugelen eens groten arends, opdat zij zou vliegen in de woestijn, in haar plaats, alwaar zij gevoed wordt een tijd, en tijden, en een halven tijd, buiten het gezicht der slang.*

Openbaring 11:2: *En laat het voorhof uit, dat van buiten den tempel is, en meet dat niet, want het is den heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.*

Openbaring 13:5: *En hetzelfde werd een mond gegeven, om grote dingen en gods lasteringen te spreken; en hetzelfde werd macht gegeven, om zulks te doen, twee en veertig maanden.*

Openbaring 11:3: *En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven, en zij zullen profeteren duizend tweehonderd zesig dagen, met zakken bekleed.*

Openbaring 12:6: *En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, haar van G'd bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend tweehonderd zesig dagen.*

De ruiter op het witte paard blijkt volgens de beschrijving de Messias te zijn.

Openbaring 19:11: *En ik zag den hemel geopend; en ziet, een wit paard, en Die op hetzelfde zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid.*

Vers 16: *En Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij dezen Naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der heren.*

En vers 19: *En ik zag het beest, en de koningen der aarde, en hun heirlegers vergaderd, om krijg te voeren tegen Hem, Die op het paard zat, en tegen Zijn heirlegers.*

5.4 Symbolen die uit andere bronnen worden verklaard

Openbaring 2:17: *Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de Gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het manna, dat verborgen is, en Ik zal hem geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt.*

De witte (keur)steen waarover in dit vers wordt gesproken, komt verder nergens in de Bijbel voor en wordt hier ook in de context niet verklaard. Hier zijn we dus op buiten-Bijbelse bronnen aangewezen.

Het blijkt dat bij rechtszaken in de oudheid de jury iemand in geval van vrijspraak een witte steen toewierp. De Grieken en de Romeinen hadden de gewoonte om bij een rechterlijke veroordeling de veroordeelde met een zwarte steen aan te duiden.

Wanneer er verkiezingen waren, werden de namen op stenen geschreven.

Openbaring 3:18: *Ik raad u dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte klederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; en zalf uw ogen met ogenzalf, opdat gij zien moogt.*

De beeldspraak van de ogenzalf in dit vers wordt pas ten volle duidelijk wanneer men weet dat Laodicea beroemd was om zijn oogpoeders en zalven.

Openbaring 5:1: *En ik zag in de rechter hand Desgenen, Die op den troon zat, een boek, geschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen.*

Het boek met de zeven zegels, dat ook nog voorkomt in Openbaring 6:1-17 en 8:1, is niet een modern boek met bladzijden maar een boekrol van papyrus die geheel was opgerold en aldus was verzegeld met zeven zegels zodat het boek niet kon worden uitgerold zonder de zegels te verbreken. Het bijzondere van dit boek was dat het in tegenstelling tot gewone boekrollen van

binnen en van buiten was beschreven. Een dubbel beschreven en bovendien verzegeld boek moest op elke toeschouwer wel diepe indruk maken. Hij zou het als een buitengewoon belangrijk document opvatten, vermoedelijk een wets- of regeringsdocument.

Witgepleisterde graven

Nog een voorbeeld van een tekst die met achtergrondinformatie beter is te begrijpen.

Matthéüs 23:25-28: Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeen, gij geveinsden, want gij reinigt het buitenste des drinkbekers, en des schotels, maar van binnen zijn zij vol van roof en onmatigheid. Gij blinde Farizeer, reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde. Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeen, gij geveinsden, want gij zijt den witgepleisterden graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinigheid. Alzo ook schijnt gij wel den mensen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.

Tot de voorbereidingen van het pesach-feest horen het reinigen van al het vaatwerk en het met kalk wit pleisteren van graven. Wanneer iemand werd vermoord, en dat gebeurde nogal eens want er waren veel rovers, moest diegene volgens de Tora worden begraven op de plek waar zijn lichaam werd gevonden. Er waren dus overal langs de weg graven. In een stoffige omgeving als in Israël waren graven niet altijd goed zichtbaar. Om te voorkomen dat pelgrimgangen zich verontreinigden door met een graf in aanraking te komen, waardoor ze het feest niet mee konden vieren omdat ze niet in de tempel mochten, werden de graven opvallend wit gekalkt.

6 Openbaring 1; introductie

6.1 Aanhef

Openbaring 1:1: *De openbaring van Jezus Christus, die G'd hem gegeven heeft, om Zijn dienstknechten te tonen de dingen, die haast geschieden moeten; en die Hij door Zijn engel gezonden, en Zijn dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft;*

Openbaring is de vertaling van het Griekse woord ἀποκαλύψις (apokalupsis). Dit betekent letterlijk 'de bedekking of sluier wegnemen'. Het doel van het boek is om bepaalde dingen zichtbaar te maken. Het boek is ook een profetie, zoals ook in vers 3 wordt geschreven.

In het Grieks begint de tekst met 'een' in plaats van met 'de'. Dus 'Een openbaring van Yeshua de Messias'. Het Grieks kent evenals het Hebreeuws alleen het bepaalde lidwoord 'de' en 'het'. Staat er in de tekst geen lidwoord dan wordt het onbepaald, dus 'een'.

Vervolgens staat er in het Grieks niet 'die G'd hem gegeven heeft' maar 'de G'd hem gegeven heeft'. In het Nederlands klopt deze zin niet en daarom zal de vertaler het hebben aangepast. Toch is dit woordje 'de' belangrijk. In Azië hadden ze zoveel goden. Maar het gaat niet om een openbaring van een god maar van de G'd. De mensen van die tijd die deze openbaring in handen kregen, wisten dan dat het ging om de G'd en niet om een van de vele andere goden. Voor ons, in onze tijd, is het wel duidelijk dat het een openbaring van G'd is.

De Openbaring wordt aan Yeshua gegeven door G'd. Er moet dus onderscheid zijn tussen de Vader en de Zoon anders klopt dit vers niet.

De vertaling heeft het dan over dienstknecht, in het Grieks staat hier δοῦλος (doulos). 'Dienaar' of 'bediende' is de tweede vertaling ervan maar de eerste betekenis van dit woord is 'slaaf, lijfeigene'.

Het vers gaat verder met wat er in de openbaring wordt getoond: dingen die weldra gebeuren moeten. Mogelijk zijn we dan nu al te laat met het lezen van dit boek? Het Grieks kent echter meerdere aanduidingen voor tijd.

'Weldra' is hier in het Grieks ἐν τάχει (en tachei). Het eerste woord is een primair voorzetsel dat een vast punt aangeeft in plaats, tijd of toestand, en waardoor of waarmee iets wordt gedaan. Dan volgt het tweede woord waarmee dus iets wordt gedaan. Dit woord komt van ταχύς (tachos) dat 'snel, spoedig, zonder uitstel' betekent en is afgeleid van χρόνος (chronos) dat een tijdsverloop aanduidt, de tijd als een gestage stroom.

Bij het vertalen van deze tekst moet je denken aan een tijdsgewricht, dat in beweging wordt gezet en waarna iets gaat volgen. Er zou dus tot uiting moeten komen dat wat in Openbaring beschreven is dat begint zich in de dagen van Johannes te ontwikkelen en gaat door met zich te ontwikkelen. Verderop wordt duidelijk dat deze vertaling klopt omdat het boek over dingen spreekt die onmogelijk in de tijd van Johannes in vervulling konden gaan. Als voorbeeld het leger waarover wordt gesproken in Openbaring 9:16: *En het getal van de heirlegers der ruitery was tweemaal tien duizenden der tien duizenden; en ik hoorde hun getal.* Dit is van zo'n omvang dat het onmogelijk in die tijd kon worden samengesteld. Er waren in die tijd nog geen tweemiljoen mensen op aarde.

Openbaring 1:2: *Dewelke het woord G'ds betuigd heeft, en de getuigenis van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.*

Johannes getuigt van Yeshua alles wat hem bekend is gemaakt. Johannes heeft ook het leven van Yeshua meegemaakt en is daarvan dus ook een getuige.

Het Griekse woord dat met getuige is vertaald, μάρτυς (martus), heeft ook de betekenis van martelaar. Het Grieks kent voor de woorden martelaar en getuige slechts één woord. Wanneer er dus in Openbaring wordt gesproken over de getuigen uit de verdrukking zou dat ook juist zijn vertaald met martelaren uit de verdrukking.

Openbaring 17:6: *En ik zag, dat de vrouw dronken was van het bloed der heiligen, en van het bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde mij, als ik haar zag, met grote verwondering.*

Dit aspect van het evangelie, dagelijks je kruis op je nemen, slaaf zijn, vervolgd worden en lijden, horen we liever niet. En juist in het lijden openbaart G'd zich.

Dit principe komen we ook tegen in het Hebreeuwse woord woestijn. Dat is מִדְבָּר (midbar) en betekent ook 'spraak'. Haal je de eerste letter weg, de מ (meem) met de betekenis 'water', dan blijven de letters דבר over die het woord דִּבְרָה (dibeer) vormen met de betekenis 'spreken'. In de woestijn is het woord van Adonai. Denk aan de Tora die werd gegeven in de woestijn.

En ook bij het woord ballingschap komen we dit tegen. Het Hebreeuwse woord voor ballingschap, גְּלוּת (galoet), komt van het werkwoord גָּלָה (gala) dat 'in ballingschap gaan' betekent. Ditzelfde woord, met andere vocaaltekens die overigens niet op de Tora-rol staan, גָּלָה (killa), betekent 'openbaar maken' of 'ontdekken'. Dit Bijbelse principe zit dus ook in de taal verweven.

Openbaring 1:3: *Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die horen de woorden dezer profetie, en die bewaren, hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.*

Lezen en horen. Het Hebreeuws kent geen werkwoord voor lezen. Hiervoor wordt het werkwoord קָרָא (qara) gebruikt dat roepen betekent. Joden lezen ook altijd hardop. Het is typisch christelijk om de Bijbel stil te lezen en in jezelf te bidden. Lees en bidt hardop dan kunnen je oren het horen en komt het niet alleen via je ogen binnen maar ook via je oren. Je onthoudt dan beter wat je leest en bidt, je valt ook niet zo makkelijk in slaap en wanneer er anderen in de buurt zijn, worden zij ook nog gezegend door hetgeen zij horen.

De verklaring van het zegenen van de luisteraars is een praktische namelijk dat in de tijd dat het boek werd geschreven velen niet konden lezen en dat het boek daarom werd voorgelezen.

Openbaring bevat zeven zaligsprekingen:

1. Openbaring 1:3: *Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die horen de woorden dezer profetie, en die bewaren, hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.*
2. Openbaring 14:13: *En ik hoorde een stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf, zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen.*
3. Openbaring 16:15: *Ziet, Ik kom als een dief. Zalig is hij, die waakt en zijn klederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijn schaamte niet zie.*
4. Openbaring 19:9: *En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: Deze zijn de waarachtige woorden G'ds.*
5. Openbaring 20:6: *Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van G'd en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren.*
6. Openbaring 22:7: *Zie, Ik kom haastiglijk zalig is hij, die de woorden der profetie dezes boeks bewaart.*
7. Openbaring 22:14: *Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.*

Ook hier staat de middelste van deze zeven centraal, net als de sjammaasj van de kandelaar, de dienaar. En deze zaligspreking gaat ook over die Dienaar, het Lam.

Het Griekse woord dat hier gebruikt wordt voor tijd is *καίρος* (kairos). Dit betekent 'tijdsgericht', 'een tijd waarin iets geschiedt'. In tegenstelling tot *chronos* dat een tijdsverloop aanduidt.

6.2 Zeven geesten

Openbaring 1:4: *Johannes aan de zeven Gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem, Die is, en Die was, en Die komen zal; en van de zeven geesten, die voor Zijn troon zijn;*

De Eeuwige wordt in dit vers aangeduid met 'Die is, en Die was, en Die komen zal'. 'Hij die is' komt uit de Tora. Exodus 3:14: *En G'd zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, Die IK ZIJN ZAL! Ook zeide Hij: Alzo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!*

De septuaginta, de Griekse vertaling van de Tenach, heeft 'Ik zal zijn, Die Ik zijn zal' namelijk vertaald met 'Ik ben Hij die is'. Openbaring voegt soms andere tijden toe om meer de vertaling 'Ik ben de zijnde' uit te laten komen. Andere voorbeelden hiervan vinden we in:

Openbaring 1:8: *Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almachtige.*

Openbaring 4:8: *En de vier dieren hadden elkeen voor zichzelf zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol ogen; en hebben geen rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de Heere G'd, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal.*

Openbaring 11:17: *Zeggende: Wij danken U, Heere G'd almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal! dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerst;*

Wie zijn de zeven geesten die voor Zijn troon zijn? In christelijke verklaringen wordt vaak een verband gelegd met de tekst uit Jesaja 11:1, 2: *Want er zal een Rijsje voortkomen uit den afgehouden tronk van Isai, en een Scheut uit zijn wortelen zal Vrucht voortbrengen. En op Hem zal de Geest des HEEREN rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des HEEREN.*

De zeven geesten zijn de Heilige Geest. Maar bestaat die dan uit zeven geesten of zijn het zeven eigenschappen van G'ds Geest. Wanneer het de Heilige Geest is dan is dat eigenlijk G'd zelf. Dan is er nog wel een probleem want er staat bij 'die voor Zijn troon zijn'. En in het Grieks wordt duidelijk dat dit echt los van de troon is. Zit G'd dan niet op Zijn troon maar ervoor? Dat is wel een beetje vreemd. In de christelijke traditie mag dit dan een groot raadsel zijn, in het jodendom is het heel bekend. Vanuit de Joodse literatuur en apocriefe boeken wordt verklaard dat de zeven geesten de zeven aartsengelen, Michaël, Gabriël, Rafaël, Uriël, Suriël, Fanuël en Jechiël, zijn die voortdurend voor G'ds troon zijn en uitgaan als de ogen van G'd over de gehele wereld.

Joodse bronnen

Mag je informatie uit Joodse literatuur zoals de apocriefe boeken gebruiken? Bekijk eens de volgende Bijbelteksten.

2 Timótheüs 3:8: *Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzo staan ook deze de waarheid tegen; mensen, verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof.*

Wie zijn Jannes en Jambres? Deze twee mensen worden hier met name genoemd maar er is verder in de Bijbel niets over ze te vinden. Uit de mondelinge Joodse traditie weten we dat dit twee tovenaars aan het hof van Farao uit Egypte waren. In Exodus vindt je hier niets over terug maar in het vernieuwde testament wordt het toch opgenomen.

Judas 1:9: *Maar Michael, de archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van het lichaam van Mozes, durfde geen oordeel van lastering tegen hem voortbrengen, maar zeide: De Heere bestraffe u!*

Michaël de aartsengel in gevecht met satan over het lichaam van Mozes. Dit verhaal kom je niet tegen in Jozua of in één van de andere boeken van de Tenach. Het is een verhaal uit de mondelinge Joodse overleveringen en wordt in het boek Judas opgenomen.

Het is dus niet zo'n probleem om de Joodse traditie te raadplegen.

Openbaring 5:6: *En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht, hebbende zeven hoornen, en zeven ogen; dewelke zijn de zeven geesten G'ds, die uitgezonden zijn in alle landen.*

6.3 Hij die komt

Openbaring 1:5-7: *En van Jezus Christus, Die de getrouwe Getuige is, de Eerstgeborene uit de doden, en de Overste der koningen der aarde. Hem, Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed. En Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters G'de en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen. Ziet, Hij komt met de wolken en alle oog zal Hem zien, ook degenen, die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen.*

Dit stuk spreekt over de Heer Yeshua die zal komen op de wolken. Over die komst zijn meer teksten in het vernieuwde testament.

Handelingen 1:9-11: *En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen, daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen. En also zij hun ogen naar den hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen in witte kleding; Welke ook zeiden: Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in den hemel, zal also komen, gelijkerwijs gij Hem naar den hemel hebt zien heenvaren.*

Matthéüs 24:30: *En alsdan zal in den hemel verschijnen het teken van den Zoon des mensen; en dan zullen al de geslachten der aarde wenen, en zullen den Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels, met grote kracht en heerlijkheid.*

Matthéüs 26:64: *Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. Doch Ik zeg ulieden: Van nu aan zult gij zien den Zoon des mensen, zittende ter rechter hand der kracht G'ds, en komende op de wolken des hemels.*

Markus 13:26: *En alsdan zullen zij den Zoon des mensen zien, komende in de wolken, met grote kracht en heerlijkheid.*

Markus 14:62: *En Jezus zeide: Ik ben het. En gijlieden zult den Zoon des mensen zien zitten ter rechter hand der kracht G'ds, en komen met de wolken des hemels.*

Ook in het boek Daniël wordt gesproken over het komen op de wolken.

Daniël 7:13: *Verder zag ik in de nachtgezichten, en ziet, er kwam Een met de wolken des hemels, als eens mensen zoon, en Hij kwam tot den Oude van dagen, en zij deden Hem voor Denzelven naderen.*

De uitdrukking mensenzoon die hier wordt gebruikt, in het Hebreeuws בַּר אֱנוֹשׁ (bar enosj), heeft een speciale betekenis. De letterlijke vertaling van 'bar enos' is: afstammeling van een sterveling. Dus een sterfelijk mens. Maar Rashi verklaart dat dit de Koning Messias is en ook in verschillende Joodse geschriften, waaronder IV Ezra en het boek Henoch, wordt deze uitdrukking steeds gebezigd om de Messias aan te duiden. In de Dode Zeerollen, Thanksgiving Scroll 3, 5-18, wordt de zoon des mensen dezelfde genoemd als Melchizedek die in het eind der tijden zal komen om de volken te oordelen.

Melchizedek is in het Hebreeuws מֶלְכִי־צְדָק (malkiej-tsedèq). Het eerste gedeelte betekent 'mijn koning' en het tweede is 'rechtvaardigheid'. Deze Koning der rechtvaardigheid wordt met name in de Hebreeënbrief, maar ook in de psalmen en andere Joodse bronnen, vereenzelvigd met de Messias. Hebreeën 6:20: *Daar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizedek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.*

Openbaring gaat voor een groot deel over de oordelen die de Koning der rechtvaardigheid, de Messias, uitvoert. Het gaat er in de eerste plaats niet om de mensen te oordelen maar de machten die de mensen binden. Paulus heeft het daar ook over in Efeziërs 6:12: *Want wij hebben den strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.*

De rabbijnen van de Talmoed zien in Daniël 7 de komst van de Koning Messias. In Sanhedrin 98a staat: 'R. Yehoshua ben Levi stelde; hier staat dat Hij (plotseling) zal verschijnen op de wolken, maar elders staat dat Hij zal rijden op een Ezel (Zacharia 9:9) (dus langzaam). Als ze het verdienen komt Hij met de wolken, maar als ze het niet verdienen zal Hij komen als een arme man op een ezel.'

En dan staat er in vers 7 van het eerste hoofdstuk van Openbaring dat elk oog Hem zal zien, ook zij die Hem doorstoken hebben. Dit verwijst naar Zacharia 12:8-14: *Te dien dage zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschutten; en die, die onder hen struikelen zou, zal te dien dage zijn als David; en het huis Davids zal zijn als Goden; als de Engel des HEEREN voor hun aangezicht. En het zal te dien dage geschieden, dat Ik zal zoeken te verdelen alle heidenen, die tegen Jeruzalem aankomen. Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten den Geest der genade en der gebeden; en zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enigen zoon; en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene. Te dien dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadadrimmon, in het dal van Megiddon. En het land zal rouwklagen, elk geslacht bijzonder; het geslacht van het huis Davids bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder; en het geslacht van het huis van Nathan bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; Het geslacht van het huis van Levi bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; het geslacht van Simeï bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; Al de overige geslachten, elk geslacht bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder.*

Degene die hier spreekt is Adonai en Hij zegt: 'en zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben'. Dit is een messiaanse tekst, ook Joodse verklaarders als de rabbijnen Rashi, Radak en Ibn Ezra zeggen dat deze tekst spreekt over de lijdende Messias ben Joseef. Dat de Messias en G'd één zijn, is dus niet een 'christelijke uitleg' maar wordt in de Bijbel genoemd. Ook in Openbaring wordt met de 'Alfa en de Omega' en 'Die is, en Die was, en Die komen zal' soms Adonai en dan weer Yeshua aangeduid.

Het is hier wel van belang de teksten goed te vertalen. De N.B.G.-vertaling heeft dit in het geval van Zacharia 12:10 verkeerd gedaan: *Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene.*

Vanuit de context waarin dit vers staat, zien we dat het om Israël gaat die Hem zal zien. Vergelijk ook Romeinen 11:25, 26: *Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij (opdat gij niet wijs zijt, bij uzelf), dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn. En alzo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.*

Vers 7 gaat dan verder met te melden dat alle stammen der aarde over Hem rouw zullen bedrijven. Ook dit is een verwijzing naar het eerder genoemde gedeelte uit Zacharia. Het is niet 'alle stammen der aarde' maar 'alle stammen van het land' waarmee het land Israël wordt bedoeld. 'Het land' is in het Hebreeuws אֶרֶץ (ha'arets) en hiermee wordt ook het land Israël aangeduid. Maar het kan zelfs een klein stukje land betekenen, waarop je bijvoorbeeld je groente verbouwt, en het kan de aardbol betekenen. De rabbijnen leggen Genesis 1:1 ook anders uit en zeggen dat G'd de

hemelen en het land, Israël, schiep. Daar draait het om in de Bijbel, daar begint het mee en daar eindigt de Bijbel mee.

Israël zoals dat in de Bijbel wordt genoemd is groter dan het huidige stuk land van Israël. In de beschrijvingen, onder andere in het boek Jozua, staat dat het gebied loopt van de Eufraat tot aan de grote zee in het westen en van Dan tot Ber-seba.

In Openbaring worden met name de plaatsen Babel en Jeruzalem genoemd en die liggen beide binnen dit gebied. Dan is ook de strijd te begrijpen die zich in dit gebied afspeelt. In Babel zijn de problemen begonnen, de grote vloed die volgde op de torenbouw. De toren die tot de wolken moest reiken, vindt je ook in andere oude geschriften terug en was bedoeld om de hemelkoningin te vereren. Afgoderij dus.

De bouwput waarin de toren stond, is er nog. De stenen zijn hergebruikt voor het bouwen van huizen. Saddam Hoesein, die zich vereenzelvigde met Nebukadnezar, is nu begonnen een deel van dat oude Babylon te herbouwen.

Net als in het Hebreeuws kent het Grieks ook drie verschillende woorden voor aarde. Het Griekse woord γῆ (ge) is de vertaling van het Hebreeuwse ha'arets en betekent ook land. In de eerdergenoemde tekst uit Matthéüs 24:30 wordt ook dit Griekse woord gebruikt en je zou dus ook kunnen vertalen dat de stammen van het land, Israël, de Zoon des mensen zullen zien komen op de wolken. Ook in Openbaring komen de stammen van Israël weer ter sprake.

Openbaring 1:8: *Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almachtige.*

De α of A (alfa) en de ω of Ω (omega) zijn de eerste en laatste letter van het Griekse alfabet en hebben getalswaarden van 1 respectievelijk 800. Het gaat hier over de Here G'd zelf. Deze uitdrukkingen worden niet alleen voor G'd gebruikt maar ook voor Yeshua. Zie hiervoor onder andere onderstaande teksten.

Jesaja 48:12: *Hoor naar Mij, o Jakob! en gij Israël, Mijn geroepene! Ik ben Dezelfde; Ik ben de Eerste, ook ben Ik de Laatste.*

Openbaring 1:17: *En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten; en Hij leide Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste;*

Openbaring 22:12, 13: *En zie, Ik kom haastiglijk en Mijn loon is met Mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn. Ik ben de Alfa, en de Omega, het Begin en het Einde; de Eerste en de Laatste.*

6.4 Dag des Heeren

Openbaring 1:10: *En ik was in den geest op den dag des Heeren; en ik hoorde achter mij een grote stem, als van een bazuin,*

Johannes kwam in geestvervoering op de 'dag des Heeren', een term die in de Tenach wordt weergegeven als יום יְהוָה (joom adonai). Deze uitdrukking komt in de Tenach zo'n twintig keer voor, in onderstaande verzen. Slechts één keer betreft het de sjabbat, in Jesaja 58:13, maar verder spreekt het steeds over de tijd van weeën die aan de komst van G'ds Koninkrijk vooraf gaan. Het is een uitdrukking voor het tijdperk waarin Adonai gaat ingrijpen in de wereldgeschiedenis en er een afsluiting komt van het huidige tijdperk, mede door de komst van de Messias Yeshua. Het is een tijd van G'ds oordelen over de wereld en de volken maar ook een tijd van grote wonderen en een tijdperk waarin zijn gemeente op een bijzondere manier G'ds beschutting zal ervaren.

Jesaja 58:13: *Indien gij uw voet van den sabbat afkeert, van te doen uw lust op Mijn heiligen dag; en indien gij den sabbat noemt een verlustiging, opdat de HEERE geheiligd worde, Die te eren is; en indien gij dien eert, dat gij uw wegen niet doet, en uw eigen lust niet vindt, noch een woord daarvan spreekt;*

Jesaja 2:12: *Want de dag des HEEREN der heirscharen zal zijn tegen allen hovaardige en hoge, en tegen allen verhevene, opdat hij vernederd worde;*

Jesaja 13:6: *Huilt gijlieden, want de dag des HEEREN is nabij; hij komt als een verwoesting van den Almachtige.*

Jesaja 13:9: *Ziet, de dag des HEEREN komt, gruwelijk, met verbolgenheid en hittigen toorn, om het land te stellen tot verwoesting, en deszelfs zondaars daaruit te verdelgen.*

Ezechiël 13:5: *Gij zijt in de bressen niet opgetreden, noch hebt den muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in den strijd te staan, ten dage des HEEREN.*

Ezechiël 30:3: *Want de dag is nabij, ja, de dag des HEEREN is nabij, een wolkige dag, het zal der heidenen tijd zijn.*

Joël 1:15: *Ach, die dag! want de dag des HEEREN is nabij, en zal als een verwoesting komen van den Almachtige.*

Joël 2:1: *Blaast de bazuin te Sion, en roept luide op den berg Mijner heiligheid; laat alle inwoners des lands beroerd zijn, want de dag des HEEREN komt, want hij is nabij.*

Joël 2:11: *En de HEERE verheft Zijn stem voor Zijn heir henen; want Zijn leger is zeer groot, want Hij is machtig, doende Zijn woord; want de dag des HEEREN is groot en zeer vreselijk, en wie zal hem verdragen?*

Joël 2:31: *De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat die grote en vreselijke dag des HEEREN komt.*

Joël 3:14: *Menigten, menigten in het dal des dorswagens; want de dag des HEEREN is nabij, in het dal des dorswagens.*

Amos 5:18: *Wee dien, die des HEEREN dag begeren! Waartoe toch zal ulieden de dag des HEEREN zijn? Hij zal duisternis wezen en geen licht.*

Obadja 1:15: *Want de dag des HEEREN is nabij, over al de heidenen; gelijk als gij gedaan hebt, zal u gedaan worden; uw vergelding zal op uw hoofd wederkeren.*

Sefanja 1:7: *Zwijgt voor het aangezicht des Heeren HEEREN; want de dag des HEEREN is nabij; want de HEERE heeft een slachtoffer bereid, Hij heeft Zijn genoden geheiligd.*

Sefanja 1:14: *De grote dag des HEEREN is nabij; hij is nabij, en zeer haastende; de stem van den dag des HEEREN; de held zal aldaar bitterlijk schreeuwen.*

Maleachi 4:5: *Ziet, Ik zende ulieden den profeet Elia, eer dat die grote en die vreselijke dag des HEEREN komen zal.*

Sommige verklaarders menen dat met de 'dag des HEEREN' de zondag wordt bedoeld.

In Exodus 20:8-11 lezen we: *Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uw poorten is; Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde denzelven.*

In de Tenach is de sjabbat de zevende dag van de week, de zaterdag. Maar al vroeg in de kerkgeschiedenis werd de zondag aangewezen als rustdag. Bovendien wordt deze dag al heel vroeg de 'dag des Heren' genoemd omdat Yeshua op deze dag is opgestaan (bijvoorbeeld in Didache XIV).

Er wordt op geen enkele plaats in het Griekse nieuwe testament gesproken over een samenkomst op de eerste dag van de week. Wel in de Nederlandse vertaling van het nieuwe testament, in Handelingen 20:7: *En op den eersten dag der week, als de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen; en hij strekte zijne rede uit tot den middernacht.*

In de Griekse tekst staat niet 'op de eerste dag van de week' maar 'op de eerste van de sjabbatten'. Hoewel het Griekse *σάββατον* (sabbaton) ook 'week' kan betekenen, betekent het in de eerste plaats 'sabbat'.

Uit de context blijkt dat het hier om een avond gaat. De meest eenvoudige verklaring is daarom dat het om een zaterdagavond gaat, hoewel het na zonsondergang technisch gezien al zondag was. Deze tekst en deze gebeurtenis kan niet worden gebruikt om de zondagsheiliging te bewijzen of te rechtvaardigen als Bijbels.

Er staat 'de sjabbatten', in het meervoud, en dat heeft te maken met de komst van het Sjavoeoot, het wekenfeest of pinksterfeest, zoals er staat in Leviticus 23:15-16: *Daarna zult gij u tellen van den anderen dag na den sabbat, van den dag, dat gij de garf des beweegoffers zult gebracht hebben; het zullen zeven volkomen sabbatten zijn; Tot den anderen dag, na den zevenden sabbat, zult gij vijftig dagen tellen, dan zult gij een nieuw spijsoffer den HEERE offeren.*

Vanaf het Pascha telde men zeven sjabbatten, de sjabbatten, af tot het feest der weken. Er staat in het eerste gedeelte van Handelingen 20 vers 7 dus: 'Toen wij op de eerste van de (zeven) sjabbatten samengekomen waren'. Het was dus op een zaterdag.

Verder worden de woorden 'de eerste dag van de week' alleen nog genoemd door Paulus in 1 Korinthiërs 16:2: *Op elken eersten dag der week, legge een iegelijk van u iets bij zichzelve weg, vergaderende een schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft; opdat de verzamelingen alsdan niet eerst geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.*

Ook deze tekst bevat geen aanwijzing dat de kerkelijke zondag in plaats zou zijn gekomen voor de Joodse sabbat. Het houden van de zondag kwam in de kerk na nieuw-testamentische tijden. Constantijn de Grote heeft rond 325 de zondag als rustdag en dag des Heren ingesteld. Voor de Romeinen was de zondag de belangrijkste dag omdat op deze dag hun voornaamste god, de zonnegod Sol Invictus, werd vereerd. Naar dit gebruik heet bij ons de eerste dag van de week zondag. Het was een van de vele wijzigingen en aanpassingen die later volgden.

Hoewel de zondag geen sabbat is, is het wel een bijzondere dag. Al heel vroeg werd op deze dag de opstanding gevierd. Paulus brengt de dag des Heren ook niet in verband met de zondag maar met de wederkomst van de Heer. Bijvoorbeeld in het gedeelte rond 1 Thessalonicensen 5:2: *Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren also zal komen, gelijk een dief in den nacht.*

Openbaring 1:13: *En in het midden van de zeven kandelaren Een, den Zoon des mensen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met een gouden gordel;*

De hier gebezigde uitdrukking 'iemand als een mensenzoon' komt uit het eerder genoemde gedeelte Daniël 7:13. De beschrijving betreft de Here Yeshua. Voor Grieken in die tijd moet dit bijzonder zijn geweest want hun goden waren amorf, dat wil zeggen dat ze geen vorm noch een lichaam hadden, evenals de goden van de New Age in onze tijd.

7 Openbaring 2 en 3; De brieven aan de zeven gemeenten

Naast de brieven van Paulus aan zeven gemeenten staan in het vernieuwde testament ook brieven van Yeshua aan zeven gemeenten, namelijk in Openbaring 2 en 3. De brieven hebben een boodschap voor alle tijden, maar zijn in de eerste plaats bedoeld voor de met name genoemde gemeenten. Sommigen geloven dat de zeven brieven aan de gemeenten in Asia zeven opeenvolgende fasen van de kerkgeschiedenis representeren.

De brieven zijn alle zeven als volgt ingedeeld:

- A De Here Yeshua openbaart zich in een speciale hoedanigheid (bijvoorbeeld: De Amen, Hij die het tweesnijdend zwaard heeft).
- B In iedere brief komt een zin voor met de woorden 'Ik weet...'
- C Iedere gemeente krijgt een goedkeuring, bemoediging en/of bestraffing.
- D Een tweede terugkerende zin is: 'Die oren heeft,...'.
- E De brieven eindigen met een belofte voor de overwinnaars: 'Die overwint...'

Als voorbeeld de eerste brief waarbij de indeling in de tekst is aangegeven. Openbaring 2:1: *Schrijf aan den engel der Gemeente van Efeze: Dit zegt (A) Hij, Die de zeven sterren in Zijn rechter hand houdt, Die in het midden der zeven gouden kandelaren wandelt: (B) Ik weet uw werken, en uw arbeid, en uw lijdzaamheid, en dat gij de kwaden niet kunt dragen; en dat gij beproefd hebt degenen, die uitgeven, dat zij apostelen zijn, en zij zijn het niet; en hebt ze leugenaars bevonden; (C) En gij hebt verdragen, en hebt geduld; en gij hebt om Mijns Naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden. Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten. Gedenk dan, waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zo niet, Ik zal u haastelijk bij komen, en zal uw kandelaar van zijn plaats weren, indien gij u niet bekeert. Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nikolaieten haat, welke Ik ook haat. (D) Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de Gemeenten zegt. (E) Die overwint, Ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.*

In veel van de genoemde zeven steden was er sprake van afgoderij. Zie bijvoorbeeld het gedeelte in Openbaring 2:12-13: *En schrijf aan den engel der Gemeente, die in Pergamus is: Dit zegt Hij, Die het tweesnijdend scherp zwaard heeft: Ik weet uw werken, en waar gij woont; namelijk daar de troon des satans is, en gij houdt Mijn Naam, en hebt Mijn geloof niet verloochend, ook in die dagen, in welke Antipas, Mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij ulieden, daar de satan woont.*

In Pergamum heeft men bij opgravingen deze satanstroon gevonden. Adolf Hitler heeft deze troon veroverd en meegevoerd naar Berlijn. Toen later de Russen in Berlijn kwamen hebben zij de troon meegenomen naar Moskou; slechts het onderstuk van de troon bevindt zich nog in Berlijn.

De brieven worden gericht aan 'de engel van de gemeente', een Joodse term die in de oudheid al bekend was. Het is een Griekse weergave van het Hebreeuwse שְׁלִיחַ צִבּוּר (sj^olieach tsibboer). Dit is de persoon die de openbare dienst en de gebeden in de synagoge leidt. Zijn hoofdtaak is het zeggen of herhalen van de בְּרָחוֹת (b^erachot), lofzeggingen, en het leiden van gebeden. Ook treedt de sj^olieach tsibboer vaak op als חַזָּן (chazzaan), cantor, voorzanger. Volgens de שְׁלִחַן עָרוּךְ (sjoelchaan arooch), de gedragscode, moet deze persoon daarom aan een aantal eisen voldoen waaronder een luide stem hebben.

Het boek Openbaring is een geheel en er mag niets uit worden weggelaten. Dat houdt in dat de zeven brieven allen voor alle gemeenten zijn. Juist voor Joodse gelovigen bevatten de zeven brieven bijzondere elementen die herinneren aan het Joodse erfgoed en aan de geschiedenis van Israël.

In de brief aan Filadelfia wordt gesproken over een tijd van verzoeking, Openbaring 3:10: *Omdat gij het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken, die op de aarde wonen.*

Dit vers wordt in sommige kringen gebruikt als bewijs voor het feit dat de gemeente van de Here Yeshua wordt opgenomen voordat de grote verdrukking over de wereld komt. Dit vers kan echter moeilijk als bewijs dienen omdat er in het Grieks het woord ἐκ (ek) wordt gebruikt dat uit of vanuit betekent. Dit wordt op dezelfde manier gebruikt in 2 Petrus 2:9: *Zo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden;*

(Merk op dat de N.B.G.-vertaling Openbaring 3:10 niet goed vertaald: *Omdat gij het bevel bewaard hebt om Mij te blijven verwachten, zal ook Ik u bewaren voor de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken hen, die op de aarde wonen.*)

Het in Openbaring gebruikte werkwoord bewaren, in het Grieks τήρησις (teresis), heeft ook de betekenis 'schade voorkomen'. De tekst zegt dus geenszins dat de gelovigen voor een tijd van verzoeking of beproeving worden weggehaald maar dat Adonai hen onbeschadigd uit deze beproeving laat komen.

Een andere vraag die bij deze tekst rijst, is wat er met 'de gehele wereld' wordt bedoeld. Het hier gebruikte Griekse woord οἰκουμένη (oikoumene) heeft naast de betekenis van 'wereld' en 'aarde' ook de betekenissen: de bewoonde wereld; het deel van de wereld dat door de Grieken werd bewoond, ter onderscheiding van de landen van de barbaren; het Romeinse rijk, al de onderdanen van het rijk; de bewoners van de aarde, mensen; het heelal, de wereld.

Het is dus niet met zekerheid te zeggen dat de verdrukking over heel de aardbol zijn zal, dat wordt niet expliciet aangegeven. Je kunt daarover met elkaar discussiëren en het er met elkaar over oneens zijn.

8 Visies op de wederkomst van Yeshua

Het boek Openbaring spreekt over de komst van Yeshua de Messias en over een periode van duizend jaar waarin satan gebonden zal zijn.

Volgens sommigen is de gemeente vanaf Openbaring 4 niet meer op aarde, maar bij de Heer in de hemel. Er heerst echter verschil van mening over het moment van de 'opname der gemeente', een term die in de Bijbel overigens niet voorkomt. Tekstgedeelten die vaak in dit verband worden gebruikt zijn: Mattheüs 24, Mattheüs 25:31-46, 1 Korinthiërs 15:50-58, 1 Thessalonicensen 4:13-5:11, 2 Thessalonicensen 2:1-12, Openbaring 3:10 en 7:14.

De belangrijkste visies op deze gebeurtenissen zijn onder te verdelen in drie groepen: de symbolische wederkomst, de wederkomst als afsluiting van het duizendjarig rijk en de wederkomst voor het duizendjarig rijk. Hoewel er nog meer theorieën zijn betreffende de wederkomst zijn dit de belangrijkste. Verreweg de meeste andere opvattingen zijn van deze afgeleid.

Wees voorzichtig met het trekken van conclusies over de verschillende visies. Deze indelingen zijn door mensen gemaakt en vaak worden conclusies getrokken op verkeerde gronden. Het probleem hiermee is dat kerken door deze verschillende meningen van elkaar gescheiden zijn.

De Bijbel is in ieder geval over twee dingen duidelijk: ieder die G'dsvruchtig leeft, zal worden vervolgd en we moeten elke dag klaar zijn om Yeshua te ontmoeten.

8.1 Symbolische wederkomst

Aanhangers van de gedachte van een symbolische wederkomst geloven niet in een wederkomst van Yeshua op aarde maar alleen in de komst van een messiaanse tijd, een rijk van vrede en gerechtigheid. Wanneer de mensen daar nu al aan werken, zal G'd hen helpen, opdat dat rijk eenmaal werkelijkheid zijn zal zijn. Dan zal de aarde zijn bevrijd van onderdrukking, uitbuiting, honger en geweld. Op grond van deze gedachte ontstond in onze eeuw de theologie van hoop en bevrijding.

Een consequentie van een zodanige Bijbelinterpretatie is dat ook Yeshua niet letterlijk uit de dood is opgestaan, zoals door sommigen wordt geleerd. Hiermee komt het hele heilsfeit op losse schroeven te staan. Handelingen 1:10-11 laat overduidelijk zien dat we een persoonlijke wederkomst van Yeshua mogen verwachten: *En alzo zij hun ogen naar den hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen in witte kleding; Welke ook zeiden: Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in den hemel, zal alzo komen, gelijkewijs gij Hem naar den hemel hebt zien heenvaren.*

Het duizendjarig rijk wordt door de meeste van de aanhangers van deze gedachte eveneens niet letterlijk genomen. De kerk is de plaatsvervanger van de Messias op aarde en door haar invloed en bestuur zal het vreedrijk steeds meer vorm krijgen. Zij die niet geloven in het millennium, het duizendjarig rijk, worden a-millennialisten of achiliasten genoemd.

In de Heidelbergse Catechismus (vraag 52) en de Nederlandse Geloofsbelijdenis (artikel 37) wordt een realistisch millennium eveneens ontkend.

8.2 Wederkomst als afsluiting van het duizendjarig rijk

In de eerste drie eeuwen van de christelijke jaartelling stond de gemeente onophoudelijk bloot aan vervolgingen. Die situatie veranderde toen Constantijn de Grote keizer werd van het Romeinse rijk. Hij bewerkstelligde in het jaar 312 de erkenning van het christendom en riep dit in 323 tot staatsgodsdienst uit. Er kwam hierdoor een einde aan de vervolgingen en in de daarop volgende eeuwen trok het christendom 'zegevierend' door de hele wereld. De kerkvaders, theologen uit de derde, vierde en vijfde eeuw, ontwikkelden de gedachte dat in het jaar 312 het duizendjarig rijk,

naar Openbaringen 20, was begonnen. Een vooraanstaand vertegenwoordiger van deze leer was Augustinus (354-430). Hij voorspelde dat er na dat duizendjarig rijk een korte periode zou zijn waarin de satan zou worden losgelaten. Dan zouden er weer vervolgingen losbarsten, maar slechts voor korte tijd, want spoedig daarna zou Yeshua terugkeren. Bij Zijn komst zou Hij de satan voorgoed verslaan en de nieuwe aarde brengen.

Aanhangers van de wederkomst na het duizendjarig rijk worden post-chilisten of post-millennialisten genoemd. Deze gedachte leeft nog in de 'Kingdom Now'-leer die uit de Verenigde Staten is overgewaaid en in sommige volle-evangeliekringen wordt gepredikt.

8.3 Wederkomst voor het duizendjarig rijk

Bij hen die geloven in de wederkomst voor de aanvang van het duizendjarig rijk, de zogenaamde pre-chilisten of pre-millennialisten, kunnen we twee groepen onderscheiden: de aanhangers van de wederkomst in fasen en van de wederkomst als inleiding op het duizendjarig rijk.

8.3.1 De wederkomst in fasen

De Engelsman John N. Darby (1800-1882), voorman van de Brethren-movement, in Nederland bekend als Vergadering der Gelovigen, leerde een wederkomst in fasen. Eerst komt Yeshua Zijn Gemeente 'opnemen' naar de hemel; een voor de wereld onzichtbare komst. Dan volgen de verschrikkelijke jaren van de antichrist, een periode waarin het natuurlijke Israël tot bekering komt. Daarna komt Yeshua voor de tweede keer terug. Ditmaal om het duizendjarig vreedrijk op te richten, waarin de gemeente met Hem regeren zal. Aan het eind van die duizend jaren zal de satan voor een korte tijd worden losgelaten om daarna voorgoed van het toneel te worden verwijderd. Een tekst die onder andere als 'bewijs' wordt gebruikt is 1 Thessalonicensen 4:17: *Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht; en alzo zullen wij altijd met den Heere wezen.*

Voor het woord 'tegemeet' wordt het Griekse woord ἀπάντησις (apantesis) gebruikt, dat bijvoorbeeld ook in Matthéüs 25:6 staat: *En ter middernacht geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet!*

Iedere Jood die een beetje thuis is in de tradities weet wat hiermee wordt bedoeld. Wanneer de bruidegom komt, worden vanuit de plaats waar de bruid verblijft mensen uitgestuurd om de bruidegom binnen te halen. Ook andere Griekse geschriften vermelden deze gewoonte bij het binnenhalen van een stadhouder. Deze mensen gaan de bezoeker tegemoet en komen samen met hem terug. De tekst uit Thessalonicensen zegt dus iets heel anders en kan niet als zogenaamd bewijs dienen.

Welk tekstgedeelte niet meer wordt gebruikt, is Matthéüs 24:37-41: *En gelijk de dagen van Noach waren, alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging; En bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; alzo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des mensen. Alsdan zullen er twee op den akker zijn, de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden. Er zullen twee vrouwen malen in den molen, de ene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.*

Je leest hier immers dat degene worden weggenomen zoals dat ook in de tijd van Noach ging. En door de grote vloed werden de zondige mensen weggenomen en bleven de goeden achter.

Deze leer is zeer populair geworden in de evangelische opwekkingsbewegingen en in de pinksterbeweging. De boeken van de bekende Amerikaanse schrijver Hal Lindsey hebben een grote invloed gehad op de verspreiding van deze leer. Maar ook de Bijbel met kanttekeningen van Scofield heeft aan de verspreiding van die leer bijgedragen. Aanhangers van deze leer worden pre-tribulationisten of kortweg pre-tribs genoemd omdat zij geloven voor ('pre' in het Engels) de verdrukking (in het Engels 'tribulation') te worden opgenomen.

Daarnaast zijn er aanhangers van de opname in fasen die geloven dat de opname der gemeente zal plaatsvinden na drieëneenhalf jaar regeren van de antichrist. Aanhangers van deze leer worden midtribulationisten of mid-tribs genoemd. Zij geloven dat de gemeente wordt opgenomen met de zevende bazuin in Openbaring 11 samen met de opname van de twee getuigen (vers 12).

De pre-tribs maken een sterk onderscheid tussen het natuurlijke Israël en de gemeente. Zo blijft het natuurlijke Israël achter op aarde om door de grote verdrukking te gaan terwijl de gemeente in de hemel is bij de Here Yeshua. Overigens hebben ze op de vraag of messiaanse Joden al of niet worden opgenomen voor de tijd van verdrukking geen eensluidend antwoord.

De pre-tribs geloven dat Yeshua iedere dag zijn gemeente tot zich kan nemen en dat er geen tekenen zijn die daaraan vooraf gaan. De sleutelteksten voor deze leer is onder andere Openbaring 3:10: *Omdat gij het woord Mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zo zal Ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal, om te verzoeken, die op de aarde wonen.*

Een andere tekst die wordt gebruikt, is 2 Thessaloniënsen 2:7: *Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alrede gewrocht; alleenlijk, Die hem nu wederhoudt, Die zal hem wederhouden, totdat hij uit het midden zal weggedaan worden.*

Hiervan wordt gezegd dat de weerhouder de Heilige Geest is. Deze zou dan worden weggenomen van de aarde voordat de wetteloze, de antichrist, zich zal openbaren. Wanneer dan de Geest wordt weggenomen, zo leert men, zal de gemeente meegaan omdat zij de tempel van G'ds Geest is. Maar de vraag is of de Heilige Geest de weerhouder is. Het is op dit moment niet erg duidelijk dat de wetteloosheid of ongerechtigheid wordt weerhouden. Binnen de context van dit vers wordt ook niet over een persoon gesproken en in het Grieks staat er niet expliciet 'hij'. Je zou het kunnen vertalen met: als datgene wat de openbaring van de wetteloosheid weerhoudt er niet meer is dan gaat de wetteloze zich openbaren.

Een verklaring voor dat weerhouden is de volgende: de wetten in bijvoorbeeld Nederland waren altijd geïnspireerd door de Noachitische wetgeving. Nu is er een beweging gaande, dat is trouwens een wereldwijde beweging, dat die Noachitische wetgeving wordt losgelaten. Als dat helemaal is gebeurt, kan de zoon der wetteloosheid, die mens, zich gaan openbaren.

8.3.2 De wederkomst als inleiding op het duizendjarig rijk

Als climax van de wereldgeschiedenis treedt eerst de valse messias, de pseudo-christus, op. Deze antichrist zal slechts korte tijd aan de macht zijn. Daarna zal de ware Messias verschijnen. Zijn wederkomst zal het einde zijn van de heerschappij van het kwaad en het begin van een nieuwe tijd, het duizendjarig rijk.

Aanhangers van deze leer, de posttribulationisten of post-tribs, geloven dat voor de gemeente de Here Yeshua niet onverwachts komt; niet als een dief in de nacht. Er zijn duidelijke tekenen die aan Zijn komst vooraf gaan. Als sleutelteksten worden onder andere de volgende verzen uit Mattheüs 24 gebruikt:

Vers 22: *En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.*

Vers 29 en 30: *En terstond na de verdrukking dier dagen, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden. En alsdan zal in den hemel verschijnen het teken van den Zoon des mensen; en dan zullen al de geslachten der aarde wenen, en zullen den Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels, met grote kracht en heerlijkheid.*

Vers 33: *Alzo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zo weet, dat het nabij is, voor de deur.*

Ook uit 1 Thessalonicensen 5:2-5 wordt afgeleid dat voor degene die Yeshua kennen Hij niet als een dief in de nacht zal komen: *Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzo zal komen, gelijk een dief in den nacht. Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede, en zonder*

gevaar; dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensood een bevruchte vrouw; en zij zullen het geenszins ontvliesen; Maar gij, broeders, gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zou bevangen. Gij zijt allen kinderen des lichts, en kinderen des daags; wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.

Yeshua zelf zegt ook dat we er op moeten zijn voorbereid, in Lukas 12:36-37: *En zijt gij den mensen gelijk, die op hun heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat, als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen. Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer, als hij komt, zal wakende vinden. Voorwaar, Ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en zal hen doen aanzitten, en bijkomende, zal hij hen dienen.*

En aan de andere kant is er de uitspraak die vaak aan Luther wordt toegeschreven maar die uit de Talmoed komt: als ik wist dat morgen de Messias zou komen, zal ik vandaag nog een boom planten.

9 Openbaring 4

9.1 Het hemelse visioen

In Openbaring 1:19 zagen we de driedeling: *Schrijf, hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is, en hetgeen geschieden zal na dezen*

Met de woorden 'na dezen', in het Grieks μετὰ ταῦτα (meta tauta), begint Openbaring 4. Er zijn ruim 300 verzen die nog steeds in vervulling moeten gaan.

Openbaring 4:1: *Na dezen zag ik, en ziet, een deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als van een bazuin, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en Ik zal u tonen, hetgeen na dezen geschieden moet.*

Volgens velen zou vanaf Openbaring 4 de gemeente niet meer op aarde zijn. Maar voor wie is dit dan geschreven ?

Johannes ziet dan een deur geopend in de hemel.

9.2 De troon

En Johannes zag een troon in de hemel, vers 2: *En terstond werd ik in den geest; en ziet, er was een troon gezet in den hemel, en er zat Een op den troon.*

De N.B.G.-vertaling maakt ervan: *Terstond kwam ik in vervoering des geestes en zie, er stond een troon in de hemel en iemand was op die troon gezeten.*

Wie zat er op de troon ? Volgens de N.B.G.-vertaling zou je kunnen zeggen: zo maar iemand. Maar Johannes bedoelde dat niet. Er zat een wezen op de troon, uit respect noemt hij de naam niet. De Statenvertaling geeft dit weer door te schrijven dat er 'Een' op de troon zat, met een hoofdletter.

Vers 3: *En Die daarop zat, was in het aanzien den steen Jaspis en Sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in het aanzien der steen Smaragd gelijk.*

In de beschrijving van de Een die op de troon zat, worden een aantal edelstenen genoemd: jaspis (de N.B.G.-vertaling noemt dit diamant), sardius en smaragd. Het zijn drie van de twaalf edelstenen die de hogepriester op zijn borst droeg. De beschrijving van dit borstschild staat in Exodus 28:15-21: *Gij zult ook een borstlap des gerichts maken, van het allerkunstelijkste werk, gelijk het werk des efods zult gij hem maken; van goud, hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en van fijn getweerd linnen zult gij hem maken. Vierkant zal hij zijn, en verdubbeld; een span zal zijn lengte zijn, en een span zijn breedte. En gij zult vervullende stenen daarin vullen, vier rijen stenen, een rij van een Sardis, een Topaas en een Karbonkel; dit is de eerste rij. En de tweede rij van een Smaragd, een Saffier, en een Diamant. En de derde rij, een Hyacint, Agaat en Amethyst. En de vierde rij van een Turkoois, en een Sardonix, en een Jaspis; zij zullen met goud ingevat zijn in hun vullingen. En deze stenen zullen zijn met de twaalf namen der zonen van Israël, met hun namen; zij zullen als zegelen gegraveerd worden, elk met zijn naam; voor de twaalf stammen zullen zij zijn.*

De sardius en de jaspis zijn de eerste en laatste steen van het borstschild. Sardius staat voor de stam Ruben en zijn naam betekent letterlijk: zie de zoon. In de Bijbelse tijd was deze steen vooral bekend van zegelringen waarin hij werd verwerkt. De jaspis staat voor de stam Benjamin waarvan

de naam betekent: zoon van de rechterhand. Het Griekse woord jaspis, ἰάσπις (iaspis), betekent 'onoverwinnelijk'.

Smaragd is de vierde steen die genoemd wordt in de beschrijving van het borstschild. Hij staat voor de stam Juda waaruit behalve David ook de Messias Yeshua is voortgekomen.

Deze stenen met hun betekenis en hun gebruik wijzen profetisch naar de Messias. Hij is de Eerste en de Laatste, de Zoon aan de rechterhand en de Vier, de Deur naar de Vader.

Zo zijn edelstenen, aardse, stoffelijke zaken, een beeld van hemelse zaken. Hiermee ligt er niet alleen een verband tussen het nieuwe en oude verbond maar ook tussen het aardse en het hemelse. Het is belangrijk om die verbanden te zien zodat je de grootheid van G'd meer kunt vatten.

De edelstenen worden ook genoemd in Ezechiël 28:13: *Gij waart in Eden, G'ds hof; alle kostelijk gesteente was uw deksel, sardisstenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonixstenen en jaspisstenen, saffieren, robijnen, en smaragden, en goud; het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werdt, waren zij bereid.*

Er is weer een verband met het oude verbond in vers 4, in het getal vierentwintig.

Vers 4: *En rondom den troon waren vier en twintig tronen; en op de tronen zag ik de vier en twintig ouderlingen zittende, bekleed met witte klederen, en zij hadden gouden kronen op hun hoofden.*

Vierentwintig komen we tegen bij het vroegere Israël dat vierentwintig priesterklassen had. Maar de twaalf stammen uit het oude verbond en de twaalf apostelen uit het vernieuwde verbond vormen samen ook het getal vierentwintig. Zo kun je zeggen dat het oude en vernieuwde testament zijn verenigd in deze oudsten.

Ook Yeshua spreekt over die verbinding tussen het oude en nieuwe, in Matthéüs 13:52: *En Hij zeide tot hen: Daarom, een iegelijk Schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een heer des huizes, die uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.*

Openbaring vervolgt met vers 5: *En van den troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor den troon, welke zijn de zeven geesten G'ds.*

Deze zeven geesten kwamen we al tegen bij Openbaring 1:4. In christelijke verklaringen wordt vaak een verband gelegd met de tekst uit Jesaja 11en worden de zeven geesten gezien als een beeld van de Heilige Geest. Een probleem bij deze verklaring is dat er niet over 'de Geest' wordt gesproken maar over 'zeven geesten'. In de Joodse literatuur komen de zeven geesten ook voor, als de zeven ogen van G'd of de zeven aartsengelen.

De zeven geesten hebben hier de gedaante van vurige lampen, fakkels. 'Vurig' wordt in de Tenach ook gebruikt voor engelen. Het woord Seraf, in het Hebreeuws סְרָפִים (saraaf), komt van het woord סָרַף (saraf) dat 'branden' betekent.

Zo zijn de vurige slangen in Numeri, waar ditzelfde Hebreeuwse werkwoord wordt gebruikt, mogelijk ook engelen geweest die het oordeel van G'd ten uitvoer brachten zoals ook de doodsengel dat deed aan de vooravond van de uittocht van Israël uit Egypte.

Numeri 21:6: *Toen zond de HEERE vurige slangen onder het volk, die beten het volk; en er stierf veel volks van Israël.*

De fakkel komen we ook tegen bij het sluiten van het verbond tussen G'd en Abraham, in Genesis 15:17: *En het geschiedde, dat de zon onderging en het duister werd, en ziet, daar was een rokende oven en vurige fakkel, die tussen die stukken doorging.*

9.3 De vier wezens

Openbaring 4:6-11: *En voor den troon was een glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier dieren, zijnde vol ogen van voren en van achteren. En het eerste dier was een leeuw gelijk, en het tweede dier een kalf gelijk, en het derde dier had het aangezicht als een mens, en het vierde dier was een vliegende arend gelijk. En de vier dieren hadden elkeen voor zichzelf zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol ogen; en hebben geen rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de Heere G'd, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal. En wanneer de dieren heerlijkheid, en eer, en dankzegging gaven Hem, Die op den troon zat, Die in alle eeuwigheid leeft; Zo vielen de vier en twintig ouderlingen voor Hem, Die op den troon zat, en aanbaden Hem, Die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hun kronen voor den troon, zeggende: Gij Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil zijn zij, en zijn zij geschapen.*

De vertaling spreekt over 'vier dieren'. Maar het zijn wezens die wij op aarde niet kennen en zijn zeker geen dieren. Het Griekse woord, ζῴον (zoon), wordt ook wel vertaald met 'levend wezen' of 'schepsel'.

In veel opzichten komt de omschrijving van de wezens overeen met die van Ezechiël. Hij noemt ze in hoofdstuk 1:13 vurige fakkels en noemt in 10:20 dat het om cherubs gaat.

Ezechiël 1:5-13: *En uit het midden daarvan kwam de gelijkenis van vier dieren; en dit was hun gedaante: zij hadden de gelijkenis van een mens; En elkeen had vier aangezichten; insgelijks had elkeen van hen vier vleugelen. En hun voeten waren rechte voeten, en hun voetplanten waren gelijk de voetplanten van een kalf, en glinsterden gelijk de verf van glad koper. En mensenhanden waren onder hun vleugelen, aan hun vier zijden; en die vier hadden hun aangezichten en hun vleugelen. Hun vleugelen waren samengevoegd, de een aan den ander; zij keerden zich niet om, als zij gingen; zij gingen elkeen recht uit voor zijn aangezicht henen. De gelijkenis nu van hun aangezicht was het aangezicht eens mens, en het aangezicht eens leeuws hadden zij vier aan de rechterzijde; en ter linkerzijde hadden die vier eens ossen aangezicht; ook hadden die vier eens arends aangezicht. Ook waren hun aangezichten en hun vleugelen opwaarts verdeeld; elkeen had er twee samengevoegd aan de andere, en twee bedekten hun lichamen. En zij gingen elkeen rechthoekig voor zijn aangezicht henen; waarhenen de geest was om te gaan, gingen zij; zij keerden zich niet om, als zij gingen. Aangaande de gelijkenis der dieren, hun gedaante was als brandende kolen des vuurs, als de gedaante der fakkelen; datzelfde vuur ging steeds tussen die dieren; en het vuur had een glans, en uit het vuur kwam een bliksem voort.*

Ezechiël 10:20: *Dit is het dier, dat ik zag onder den G'ds Israëls bij de rivier Chebar; en ik bemerkte, dat het cherubs waren.*

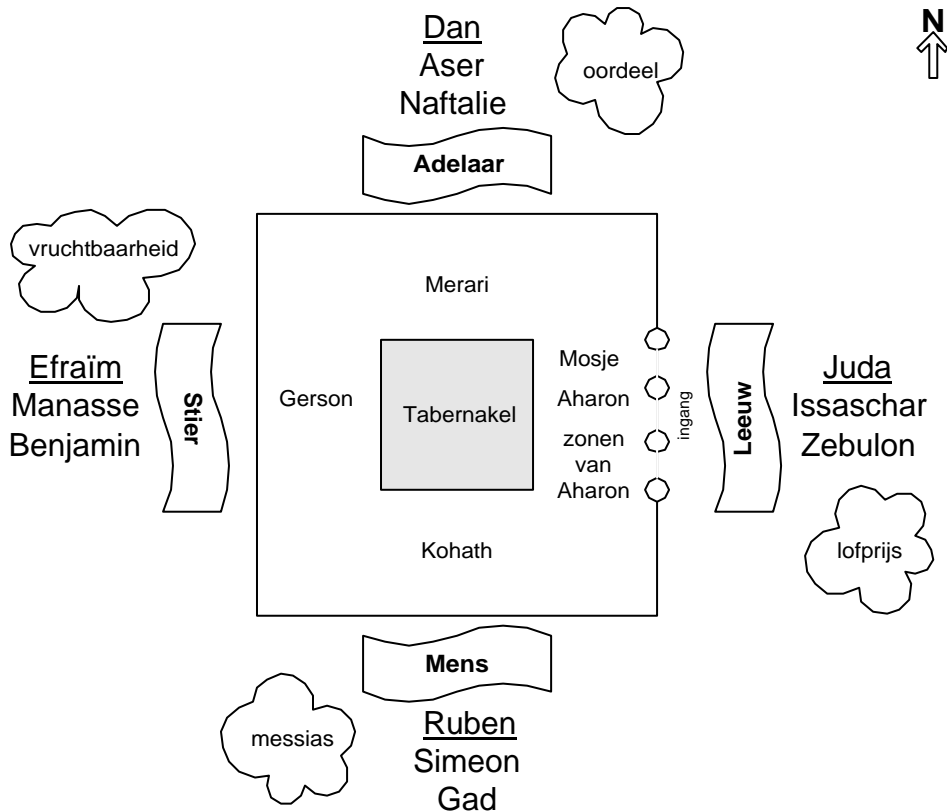
Zoals ook Jesaja beschrijft, is de taak van de vier wezens om voortdurend G'd te prijzen met een drie maal 'heilig' en met het aanroepen van G'ds heilige Naam, Hij die was die is en die zal zijn.

Jesaja 6:1-3: *In het jaar, toen de koning Uzzia stierf, zo zag ik den Heere, zittende op een hogen en verheven troon, en Zijn zomen vervullende den tempel. De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had zes vleugelen; met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. En de een riep tot den ander, en zeide: Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen! De ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol!*

Wanneer het vroegere volk Israël stond opgesteld dan werd het in vier groepen opgesteld. Dit staat bijvoorbeeld in Numeri 2 dat gaat over de legering van de stammen van Israël rond de tabernakel. In vers 2 staat: *De kinderen Israëls zullen zich legeren, een ieder onder zijn banier, naar de tekenen van het huis hunner vaders; rondom tegenover de tent der samenkomst zullen zij zich legeren.* Het woord dat is vertaald met 'tekenen' is in het Hebreeuws אֹתוֹת (otot). Dit staat ook voor 'letter, sein, insigne, eerbewijs, decoratie, vaantje'. Elke stam had zo'n teken. Deels staan deze

tekens vermeld in Genesis 49 waar Jakob zijn zonen zegent. Verder had elke groep van drie stammen een banier. De Joodse mondelinge overleveringen geven een beschrijving van de banieren. De vier banieren bevatten afbeeldingen van een leeuw, een mens, een stier en een adelaar. Deze vier groepen zijn rond de tabernakel opgesteld. Binnen de omheining die rond de tabernakel stond, zijn de verschillende geslachten van de stam Levi geplaatst.

De vier groepen lagen op dezelfde wijze rondom de tent der samenkomst gelegd als de vier wezens rondom de troon. Zo zien we dat de instelling G'ds voor het aardse Israël een afspiegeling is van de hemelse werkelijkheid. De sleutel tot het verstaan van deze dingen is hetgeen Adonai al heeft geopenbaard in de Tenach.

De vroegere christelijke kerk gebruikte de vier symbolen eveneens voor de vier evangelisten. Zoals we tot op heden nog steeds kunnen zien op oude schilderijen en afbeeldingen staat de mens voor Matthéüs, de leeuw voor Markus, de rund voor Lukas en de arend voor Johannes.

De ingang tot de tabernakel, de woonplaats van G'd, wordt gevormd door de vier pilaren aan de oostzijde. De vier als symbool van de deur, de Messias. Alleen door de Deur kun je dus naderen tot G'd. Yeshua is voortgekomen uit de stam Juda, de stam die voor de deur naar de tabernakel gelegd is. Juda betekent 'lofprijzing' en de Bijbel zegt ook dat we met lofprijs naar het huis G'ds moeten gaan, onder andere in Psalm 100:4: *Gaat in tot Zijn poorten met lof, in Zijn voorhoven met lofgezing; looft Hem, prijst Zijn Naam.*

10 Openbaring 5

10.1 De boekrol

Openbaring 5:1-5: *En ik zag in de rechter hand Desgenen, Die op den troon zat, een boek, geschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen. En ik zag een sterken engel, uitroepende met een grote stem: Wie is waardig het boek te openen, en zijn zegelen open te breken? En niemand in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, kon het boek openen, noch hetzelve in zien. En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was, om dat boek te openen, en te lezen, noch hetzelve in te zien. En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie, de Leeuw, Die uit den stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijn zeven zegelen open te breken.*

In de oudheid kwam het wel vaker voor dat een rol, zeker wanneer het om testamenten ging, meerdere zegels had. Wanneer het eerste zegel verbroken was, kon de rol tot aan het tweede zegel worden afgerold. Alleen een daartoe bevoegd persoon mocht een zegel verbreken. Dit was in het geval van een testament de erfgenaam, wiens naam meestal op het zegel vermeld stond. Zonder eerst één of meer zegels te verbreken was het onmogelijk om de rol in te zien, zoals ook uit vers 4 blijkt.

Het doel van zegels is om bepaalde zaken verborgen te houden tot een bestemde tijd. Zie ook de volgende teksten.

Openbaring 10:7: *Maar in de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, zo zal de verborgenheid G'ds vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft.*

Jesaja 29:11: *Daarom is ulieden alle gezicht geworden als de woorden van een verzegeld boek, hetwelk men geeft aan een, die lezen kan, zeggende: Lees toch dit; en hij zegt: Ik kan niet, want het is verzegeld.*

Daniël 12:4: *En gij, Daniel! sluit deze woorden toe, en verzegel dit boek, tot den tijd van het einde; velen zullen het naspeuren, en de wetenschap zal vermenigvuldigd worden.*

Met het verbreken van de zegels in Openbaring vindt er een toenemende openbaring plaats; de openbaring vindt plaats in stappen. De latere openbaringen bouwen voort op het reeds geopenbaarde. Dit is te vergelijken met het eerste en tweede verbond. Het tweede verbond maakt zaken bekend die in het eerste verbond nog waren verborgen. Die zaken in het tweede verbond staan in relatie met het eerste verbond; die openbaringen bouwen op dat eerste verbond voort. Het is dus niet zo dat het oude heeft afgedaan en het nieuwe is gekomen, zoals nog wel eens wordt uitgelegd.

Die toenemende mate van openbaring is er misschien om mensen te laten nadenken. Zoals ook Yeshua de dingen vaak niet letterlijk noemde maar in gelijkenissen sprak. Biedt je het de mensen op een presenteerblaadje aan dan nemen ze het voor kennisgeving aan en doen er vervolgens niets mee. Geef je stof tot nadenken dan kunnen ze er actief mee bezig zijn.

En misschien dat G'd ons uitdaagt om het geopenbaarde te (be)grijpen, zoals staat in Mattheüs 11:12: *En van de dagen van Johannes den Doper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelve met geweld.*

Geweldenaars zijn degene die tegen de stroom in gaan, tegen de idee in dat het aardse het enige is in het Koninkrijk van G'd. Het is mogelijk om met minder openbaring het Koninkrijk van G'd te zien. Hebreëen 11 vertelt over mensen die naar hetzelfde hebben gestreefd, die niet alles hebben gezien maar hebben gevoeld dat het Koninkrijk er is.

Hebreëen 11:1-2: *Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. Want door hetzelve hebben de ouden getuigenis bekomen.*

Nog steeds zijn er dingen verborgen en die blijven volgens het boek Daniël verborgen tot de eindtijd. Maar G'd zal dingen openbaren wanneer dat nodig is, daar spreekt Amos ook over in Amos 3:7: *Gewisselijk, de Heere HEERE zal geen ding doen, tenzij Hij Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten, geopenbaard hebbe.*

Het is onze verantwoordelijkheid dat we de relatie met G'd instant houden. Dat we ons leven volledig aan Yeshua toewijden en weten dat G'd alle dingen onder controle heeft en dat we Hem aanbidden.

De enige die waardig is om de rol te openen zodat het geschrevene rechtsgeldig wordt en in vervulling gaat, is de Leeuw uit de stam van Juda, de wortel van David.

Uit Genesis 49:9 blijkt dat de leeuw altijd het beeld is geweest van Juda en de latere stam Juda: *Juda is een leeuwenwelp! gij zijt van den roef opgeklommen, mijn zoon! Hij kromt zich, hij legt zich neder als een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan ?*

Deze stam had daarom als vaandel een blauwe vlag met een leeuw erop. Blauw omdat dit een koningskleur is en Juda de enige stam is waar de koningen van Israël uit kwamen. Yeshua op aarde is ook uit deze stam voortgekomen.

Juda heeft ook een centrale plaats in de vernieuwing van het verbond met Israël zoals beschreven in Jeremia 31:31: *Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken;*

De tweede aanduiding, de 'Wortel van David', vinden we terug in Jesaja 11:10: *Want het zal geschieden ten zelve dage, dat de heidenen naar den Wortel van Isai, Die staan zal tot een banier der volken, zullen vragen, en Zijn rust zal heerlijk zijn.*

Het gaat hier over de Messias die het vrederijk op aarde zal stichten, vers 6-9. Isaï is de vader van David en 'wortel' betekent ook 'afstammeling van'. We komen de aanduiding Wortel voor de Messias nog op onder andere de volgende plekken in de Bijbel tegen:

Jesaja 53:2: *Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben.*

In Romeinen 11:18 waar Paulus het beeld van de olijfboom gebruikt: *Zo roem niet tegen de takken; en indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.*

En in Romeinen 15:12 haalt Paulus Jesaja aan: *En verder zegt Jesaja: En wederom zegt Jesaja: Er zal zijn de wortel van Jessai, en Die opstaat, om over de heidenen te gebieden; op Hem zullen de heidenen hopen.*

Yeshua noemt zichzelf zo in Openbaring 22:16: *Ik, Jezus, heb Mijn engel gezonden om ulieden deze dingen te getuigen in de Gemeenten. Ik ben de Wortel en het geslacht Davids, de blinkende Morgenster.*

In het jodendom was men al heel vroeg bekend met het feit dat er een soort hemelse boekhouding is. De traditie leert dat op de Grote Verzoendag, Jom Kippoer, de hemelse rol, het boek des levens wordt geopend. In het Hebreeuws סֵפֶר הַחַיִּים (sefer chajjiem), het boek van de levenden. Zie bijvoorbeeld Psalm 69:28: *Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens, en met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden.*

Men werd voor een jaar ingeschreven op de rol op voorwaarde dat er reiniging van zonden had plaatsgevonden. De verzoening vond plaats door een dieroffer dat door de hogepriester werd gebracht. De brief aan de Hebreëen vertelt dat Yeshua de Hogepriester is die voor ons het heiligdom is binnen gegaan om voor ons verzoening te doen, maar Hij is tevens het offer. Hebreëen 5:1 *Want alle hogepriester, uit de mensen genomen, wordt gesteld voor de mensen in de zaken, die bij G'd te doen zijn, opdat hij offere gaven en slachtofferen voor de zonden;* Wij hoeven echter niet ieder jaar weer opnieuw ingeschreven te worden omdat Yeshua de verzoening voor eens en altijd heeft gedaan. De hogepriester bracht daarentegen ieder jaar een offer voor verzoening.

Nu er geen tempel meer is, vindt er geen verzoeningsoffer meer plaats op de Grote Verzoendag, wat voor Joden en groot probleem is want er is geen reiniging van hun ongerechtigheden meer mogelijk. Het is verdrietig dat zo velen in Israël niet weten dat het Jom Kippoer-offer voor eens en voor altijd is vervuld door de Messias Yeshua.

Dat er een hemelse boekhouding is, klinkt ook door in het verhaal dat Paulus vertelt.

1 Korinthiërs 3:10-15: *Naar de genade G'ds, die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd; en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe, hoe hij daarop bouwe. Want niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus. En indien iemand op dit fundament bouwt: goud, zilver, kostelijke stenen, hout, hooi, stoppelen; Eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven. Zo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen. Zo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzo als door vuur.*

Degene die de rechtspraak doet, weet waar hij het over heeft.

Hoewel we in de Openbaring drie verschillende reeksen oordelen tegenkomen, is er slechts sprake van één boekrol waarop deze zijn beschreven.

Er zijn op het punt van de oordelen verschillende meningen. De één ziet drie opeenvolgende oordeelreeksen, de ander ziet maar één reeks, op drie verschillende wijzen beschreven. Nog weer anderen verwisselen, soms schijnbaar volstrekt willekeurig, de opeenvolging van de oordelen. Meestal gebeurt dat omdat een chronologische volgorde van de gegevens van de Openbaring niet past in de theologie of in het gedachteschema van de betreffende verklaarder.

Een ander detail wat in Openbaring over de boekrol wordt genoemd, is dat deze aan beide zijden is beschreven. Dit legt verband met de stenen tafelen die G'd aan Mozes gaf. Ook die waren aan beide kanten beschreven.

Exodus 32:15: *En Mozes wendde zich om, en klom van den berg af, met de twee tafelen der getuigenis in zijn hand; deze tafelen waren op haar beide zijden beschreven, zij waren op de ene en op de andere zijde beschreven.*

Ook in Ezechiël komen we een rol tegen die van voren en van achteren is beschreven. Dit is een rol met klaagzangen en weeën vanwege de weerspanning van Israël. Ezechiël 2:9-10: *Toen zag ik, en ziet, er was een hand tot mij uitgestoken; en ziet, daarin was de rol eens boeks. En Hij spreidde die voor mijn aangezicht uit; en zij was beschreven voor en achter; en daarin waren geschreven klaagliederen, en zuchting, en wee.*

De rol in Openbaring betreft echter niet het volk Israël maar de volkeren in de wereld.

10.2 Het Lam

In het vervolg van het boek wordt dan het Lam genoemd, als geslacht.

Openbaring 5:6-7: *En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht, hebbende zeven hoornen, en zeven ogen; dewelke zijn de zeven geesten G'ds, die uitgezonden zijn in alle landen. En Het kwam, en heeft het boek genomen uit de rechter hand Desgenen, Die op den troon zat.*

Dit is het paaslam dat op de veertiende van de maand Nisan moest worden geslacht. Dit beeld legt dus een verband met de verlossing van het volk Israël uit Egypte en spreekt profetisch over Yeshua.

Bij de uittocht waren er grote tekenen die geschieden en was er sprake van oordelen. De Joodse traditie leert dat de plagen in Egypte oordelen waren over de goden van Egypte. Plagen heten in het Hebreeuws slagen of oordelen. Pas nadat deze geestelijke vorsten waren gebonden, kon het volk uitgaan naar het beloofde land. Dit wordt jaarlijks door alle Joden wereldwijd herdacht en gevierd tijdens de sederavond, het pesach. Bij het opnoemen van de 10 plagen tijdens deze avond

doopt men de pink tienmaal in de wijn. Dit spreekt van de geestelijke vorsten van Egypte die allen verslagen zijn door het bloed van het Lam !

Yeshua refereert hier ongetwijfeld aan in Matthéüs 12:29: *Of hoe kan iemand in het huis eens sterken inkomen, en zijn vaten ontroven, tenzij dat hij eerst den sterke gebonden hebbe ? en alsdan zal hij zijn huis beroven.*

In Jesaja wordt het geslachte lam in verband gebracht met de Messias.

Jesaja 53:7: *Als dezelve geeist werd, toen werd Hij verdrukt; doch Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.*

Ook Johannes de Doper noemt Yeshua zo in Johannes 1:36: *En ziende op Jezus, daar wandelende, zeide hij: Ziet, het Lam G'ds!*

Opmerkelijk is dat verderop in Openbaring wordt genoemd dat het Lam al een hele tijd is geslacht. Openbaring 13:8: *En allen, die op de aarde wonen, zullen hetzelfde aanbidden, welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens, des Lams, Dat geslacht is, van de grondlegging der wereld.*

Het Lam heeft zeven horens. Een hoorn is in de Bijbel een beeld van macht en eeuwige goddelijke heerschappij. David is uit een hoorn gezalfd.

1 Samuël 16:13: *Toen nam Samuel den oliehoorn, en hij zalfde hem in het midden zijner broederen. En de Geest des HEEREN werd vaardig over David van dien dag af en voortaan. Daarna stond Samuel op, en hij ging naar Rama.*

Saul is daarentegen uit een kruik gezalfd, een beeld van het tijdelijke.

1 Samuël 9:27-10:1: *Toen zij afgegaan waren aan het einde der stad, zo zeide Samuel tot Saul: Zeg den jongen, dat hij voor onze aangezichten heenga; toen ging hij heen; maar sta gij als nu stil, en ik zal u G'ds woord doen horen. Toen nam Samuel een oliekrui, en goot ze uit op zijn hoofd, en kuste hem, en zeide: Is het niet alzo, dat de HEERE u tot een voorganger over Zijn erfdeel gezalfd heeft ?*

Het getal zeven geeft G'ds verbond aan met de gehele schepping, met zowel de gelovigen uit Israël als uit de heidenen. Zoals al eerder opgemerkt, komt het Hebreeuwse woord voor zeven van een werkwoord dat 'een eed of verbond afleggen' betekent.

Het Lam komen we later in de hemel dus weer tegen, we blijven geconfronteerd met het feit dat Yeshua voor ons is gestorven en we alleen daarom in de hemel kunnen zijn. Het is een eeuwig verbond dat G'd met ons heeft gesloten.

10.3 Een koninklijk priesterschap

Openbaring 5:8-14: *En als Het dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen voor het Lam neder, hebbende elk citeren en gouden fiolen, zijnde vol reukwerks, welke zijn de gebeden der heiligen. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig dat boek te nemen, en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons G'de gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie; En Gij hebt ons onzen G'd gemaakt tot koningen en priesteren; en wij zullen als koningen heersen op de aarde. En ik zag, en ik hoorde een stem veler engelen rondom den troon, en de dieren, en de ouderlingen; en hun getal was tien duizendmaal tien duizenden, en duizendmaal duizenden; Zeggende met een grote stem: Het Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging. En alle schepsel, dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles, wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem, Die op den troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: Amen. En de vier en twintig ouderlingen vielen neder, en aanbaden Dengene, Die leeft in alle eeuwigheid.*

In vers 8-14 wordt gesproken over de hemelse lof die wordt gebracht door mensen uit alle volken. Zij zijn allen gemaakt tot een koninklijk priestergeslacht. Dat is een bijzondere opmerking want het koningschap was alleen mogelijk voor mensen uit de stam Juda en het priesterschap was voorbehouden aan mensen uit de stam Levi.

Evenzo is Yeshua niet alleen de Koning, uit de stam Juda, maar is Hij ook de Hogepriester. Zie bijvoorbeeld Hebr. 6:20: *Daar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizedek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.*

Ook in Jesaja wordt genoemd dat G'ds huis zal zijn voor alle volkeren.

Jesaja 56:7: *Die zal Ik ook brengen tot Mijn heiligen berg, en Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis; hun brandoffers en hun slachtoffers zullen aangenaam wezen op Mijn altaar; want Mijn huis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken.*

11 Openbaring 6

In hoofdstuk zes worden de eerste zes zegels verbroken. Met het zevende zegel is echter iets bijzonders aan de hand. In de Bijbel zien we al bij de schepping dat de zevende dag, de sabbat, afwijkt van de eerste zes dagen die alle werkdagen zijn. De sabbat in de Tenach wijst profetisch naar de komst van de Here Yeshua en het aanbreken van Zijn koninkrijk op aarde. Yeshua noemt zichzelf 'Heer van de sabbat' en Hij deed wonderen op deze dag om te laten zien dat Hij de Messias is en dat Hij het koninkrijk doet aanbreken.

Lukas 6:5: *En Hij zeide tot hen: De Zoon des mensen is een Heere ook van den sabbat.*

11.1 Parallel met de inname van Jericho

Eerder hebben we al gezien dat de Tenach de sleutel is tot het verstaan van de Openbaring. Zo bevat de geschiedenis van het innemen van het beloofde land prachtige parallellen met het vorige en dit hoofdstuk van Openbaring.

We vinden deze geschiedenis in het boek Jozua. Jozua draagt overigens dezelfde naam als Yeshua. Jozua is יהושע (j^ohosjoe'a) in het Hebreeuws, waarvan ישע (j^osjoe'a) de verkorte vorm is, in het Grieks Ἰησοῦς (iesous).

In Jozua 5 vindt de besnijdenis plaats van het volk op Gilgal, dat profetisch naar Golgotha wijst. 'Gilgal' wordt in het Hebreeuws geschreven als גִּלְגָּל. Het woord גַּל (gal, gol) heeft met 'rond' en 'rollen, wentelen' te maken. 'Gol' is ook een rond vat waar olie in wordt bewaard. 'Olie' is weer een heenwijzing naar de gezalfde, de Messias. Voeg aan het woord gilgal de letter ת (taw) toe, als symbool voor het kruis, en het woord גִּלְגֻלֵּת (goelgolet) ontstaat dat wordt vertaald met 'Golgotha'. De letterlijke betekenis is 'hoofd, schedel'. Vergelijk ook de tekst in Johannes 19:17: *En Hij, dragende Zijn kruis, ging uit naar de plaats, genaamd Hoofdschedelplaats, welke in het Hebreeuws genaamd wordt Golgotha;*

Vergelijk dit met Openbaring 5:6 waar over 'het Lam dat is geslacht' wordt gesproken en daarmee ook wordt verwezen naar Golgotha: *En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht, hebbende zeven hoornen, en zeven ogen; dewelke zijn de zeven geesten G'ds, die uitgezonden zijn in alle landen.*

Dan verschijnt er een engel, de aanvoerder van G'ds leger, in Jozua 5:13-15: *Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief, en zag toe, en ziet, er stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had. En Jozua ging tot Hem, en zeide tot Hem: Zijt Gij van ons, of van onze vijanden? En Hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN: Ik ben nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en aanbad, en zeide tot Hem: Wat spreekt mijn Heere tot Zijn knecht? Toen zeide de Vorst van het heir des HEEREN tot Jozua: Trek uw schoenen af van uw voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig. En Jozua deed alzo.*

Ook Johannes ziet een machtige engel in Openbaring 5:2: *En ik zag een sterken engel, uitroepende met een grote stem: Wie is waardig het boek te openen, en zijn zegelen open te breken?*

Dan begint het trekken rondom de stad waarbij zeven priesters bazuinen blazen, Jozua 6:8: *En het geschiedde, gelijk Jozua tot het volk gesproken had, zo gingen de zeven priesters, dragende zeven ramsbazuinen, voor het aangezicht des HEEREN; zij trokken door en bliezen met de bazuinen; en de ark des verbonds des HEEREN volgde hen na;*

Iedere dag wordt er éénmaal rondgetrokken. De zevende dag wijkt echter af. Er wordt dan zeven maal rondgetrokken en het volk schreeuwt de zevende maal.

Jozua 6:15-16: *En het geschiedde op den zevenden dag, dat zij zich vroeg opmaakten, met het opgaan des dageraads, en zij gingen rondom de stad, naar dezelve wijze, zevenmaal; alleenlijk op dien dag gingen zij zevenmaal rondom de stad. En het geschiedde ten zevenden male, als de priesters met de bazuinen bliezen, dat Jozua tot het volk sprak: Juicht, want de HEERE heeft ulieden de stad gegeven!*

Op een soortgelijke wijze zien we in de openbaring zeven zegels waarbij het zevende zegel de zeven bazuinen zijn. De bazuinen en de schalen zijn dus een onderdeel van het zevende zegel. Bij de zevende bazuin zijn er de zeven schalen. Uit Openbaringen is niet helemaal duidelijk of die zeven schalen een beetje parallel lopen aan de bazuinen of dat ze erna komen. Schematisch zouden we het als volgt kunnen voorstellen:

Zegels

1 2 3 4 5 6 7

Bazuinen

1 2 3 4 5 6 7

Schalen

1 2 3 4 5 6 7

De tien plagen over Egypte

Nadat het volk Israël 400 jaar in slavernij in Egypte was geweest, vertrok het naar het beloofde land. Voorafgaand aan dit vertrek voltrokken zich de volgende tien plagen, of slagen naar het Hebreeuwse מַכּוֹת (makkot), in het land Egypte (beschreven in Exodus 7 tot en met 12):

1	Bloed	דָּם (dam)	44
2	Kikkers	צְפַרְדֵּי (ts ^e fardea)	444
3	Beestjes / luizen	כִּנָּם (kinnim)	110
4	Wilde dieren / steekvliegen	עָרֹב (arow)	272
5	(Vee)pest	דֶּבֶר (dewer)	206
6	Zweren	שַׁחִין (sj ^e chien)	358 (368)
7	Hagel	בָּרָד (barad)	206
8	Sprinkhanen	אַרְבֵּה (arbeh)	208
9	Duisternis	חֹשֶׁךְ (chosjech)	328
10	(Dood) elke eerstgeborene	כּוֹל בְּכוֹר (kol b ^e chor)	272

Deze slagen zijn oordelen over de verschillende goden die Egypte vereerde.

Het getal drie heeft te maken met verlossing. Dat zie je bij Abraham die op reis gaat om zijn zoon te offeren, een beeld van Yeshua die voor onze zonden is gestorven, en drie dagen onderweg is (Genesis 22). En bij Mozes, zijn naam schrijf je met drie Hebreeuwse letters, als verlosser van het volk Israël die uit de derde stam van Israël kwam, uit een gezin van drie kinderen en drie perioden van 40 jaar in zijn leven kende. En neem de ark van Noach, met drie verdiepingen (en acht mensen erin). En Yeshua is drie dagen in de dood geweest.

Wanneer je naar de plagen kijkt die een veelvoud zijn van drie, zie je het volgende plaatje:

Plaaig 3 כִּנָּם	in getallen:	40	50	20
Plaaig 6 שַׁחִין		50	8	300
Plaaig 9 חֹשֶׁךְ		20	300	8

Centraal staan hier de getallen 300, 50 en 8, waarbij de acht in het midden staat. De acht staat voor olie, de gezalfde, de Messias. De 50 staat voor de Heilige Geest en de 300, de letter ש (sjien) staat voor שַׁדַּי (sjaddai), voor de Almachtige.

Bij elkaar opgeteld is het 358, de getalswaarde van het Hebreeuwse woord voor Messias, מָשִׁיחַ (masjjeach). Deze centrale acht staat in de zesde plaag. Zes als getal van de mens, symbool voor Yeshua die als mens op deze aarde kwam. Maar de zesde plaag is zweren en ook dit doet denken aan Yeshua, de lijdende of melaatse Messias, de Messias zoon van Jozef, zoals hij in de Talmoud met Jesaja 53 in verband wordt gebracht.

Rieten mandje

Mozes wordt in een rieten mandje gelegd, lezen we in Exodus 2:2: *Doch als zij hem niet langer verbergen kon, zo nam zij voor hem een kistje van biezen, en belijmde het met lijm en met pek; en zij leide het knechtje daarin, en leide het in de biezen, aan den oever der rivier.*

Het hier gebruikte woord 'kistje' is in het Hebreeuws תֵּבָה (teva). Hetzelfde woord wordt gebruikt in onder andere Genesis 6:14 voor de ark van Noach: *Maak u een ark van goferhout; met kameren zult gij deze ark maken; en gij zult die bepekken van binnen en van buiten met pek.*

Teva heeft het ook de betekenis van 'woord(eenheid)'; in de meeste woordenboeken vindt je dat overigens niet terug.

'Pek' is in het Hebreeuws כִּפָּר (kofer) en dat is afgeleid van het werkwoord כִּפַּר (kafar) dat betekent 'verzoenen'. Ook het woord כִּפּוּר (kippoer) komt hier vandaan, bekend van Jom Kippoer, de Grote Verzoendag.

11.2 De eerste vier zegels; de paarden

Openbaring 6:1-8: *En ik zag, toen het Lam een van de zegelen geopend had, en ik hoorde een uit de vier dieren zeggen, als een stem van een donderslag: Kom en zie! En ik zag, en ziet, een wit paard, en Die daarop zat, had een boog; en Hem is een kroon gegeven, en Hij ging uit overwinnende, en opdat Hij overwonne! En toen Het het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie! En een ander paard ging uit, dat rood was; en dien, die daarop zat, werd macht gegeven den vrede te nemen van de aarde; en dat zij elkander zouden doden; en hem werd een groot zwaard gegeven. En toen Het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en ziet, een zwart paard, en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand. En ik hoorde een stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor een penning, en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en den wijn niet. En toen Het het vierde zegel geopend had, hoorde ik een stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie! En ik zag, en ziet, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de dood; en de hel volgde hem na. En hun werd macht gegeven om te doden tot het vierde deel der aarde, met zwaard, en met honger, en met den dood, en door de wilde beesten der aarde.*

In Openbaring hoofdstuk zes worden zes van de zeven zegels van de boekrol verbroken. Bij het verbreken van de eerste vier zegels verschijnen er vier paarden. Met de paarden en hun berijders komen er oordelen over de wereld.

In Leviticus worden oordelen opgesomd die over Israël komen wanneer het volk nalaat G'ds geboden te onderhouden.

Leviticus 26:14-26: *Maar indien gij Mij niet zult horen, en al deze geboden niet zult doen; En zo gij Mijn inzettingen zult smadelijk verwerpen, en zo uw ziel van Mijn rechten zal walgen, dat gij niet doet al Mijn geboden, om Mijn verbond te vernietigen; Dit zal Ik u ook doen, dat Ik over u stellen zal verschrikking, toring en koorts, die de ogen verteren en de ziel pijnigen; gij zult ook uw zaad te vergeefs zaaien, en uw vijanden zullen dat opeten. Daartoe zal Ik Mijn aangezicht tegen ulieden zetten, dat gij geslagen zult worden voor het aangezicht uwer vijanden; en uw haters zullen over u heerschappij hebben, en gij zult vlieden, als u iemand vervolgt. En zo gij Mij tot deze dingen toe nog niet horen zult, Ik zal nog daar toedoen, om u zeventvoudig over uw zonden te tuchtigen. Want Ik zal de hovaardigheid uwer kracht verbreken, en zal uw hemel als ijzer maken, en uw aarde als koper. En uw macht zal ijdelijk verdaan worden; en uw land zal zijn inkomsten niet geven, en het geboomte des lands zal zijn vrucht niet geven. En zo gij met Mij in tegenheid wandelen zult, en Mij niet zult willen horen, zo zal Ik over u, naar uw zonden, zeventvoudig slagen toedoen. Want Ik zal onder u zenden het gedierte des velds, hetwelk u beroven, en uw vee uitroeien, en u verminderen zal; en uw wegen zullen woest worden. Indien gij nog door deze dingen Mij niet getuchtigd zult zijn, maar met Mij in tegenheid wandelen; Zo zal Ik ook met u in tegenheid wandelen, en Ik zal u ook*

zevenvoudig over uw zonden slaan. Want Ik zal een zwaard over u brengen, dat de wraak des verbonds wreken zal, zodat gij in uw steden vergaderd zult worden; dan zal Ik de pest in het midden van u zenden, en gij zult in de hand des vijands overgegeven worden. Als Ik u den staf des broods zal gebroken hebben, dan zullen tien vrouwen uw brood in een oven bakken, en zullen uw brood bij het gewicht wedergeven; en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.

Ook in Ezechiël worden oordelen genoemd. Daar zijn ze voor alle volken die tegen G'd hebben gezondigd en Hem ontrouw zijn geworden.

Ezechiël 14:12-23: *En de vorst, die in het midden van hen is, zal het gereedschap op den schouder dragen in donker, en hij zal uitgaan; zij zullen door den wand graven, om hem daardoor uit te brengen; hij zal zijn aangezicht bedekken, opdat hij met het oog de aarde niet zie. Ik zal ook Mijn net over hem uitspreiden, dat hij in Mijn jachtgaren gegrepen worde; en Ik zal hem brengen in Babylonie, het land der Chaldeen; ook zal hij dat niet zien, hoewel hij daar sterven zal. En allen, die rondom hem zijn tot zijn hulp, en al zijn benden zal Ik in alle winden verstrooien; en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken. Alzo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik hen onder de heidenen verspreiden en hen in de landen verstrooien zal. Doch Ik zal van hen weinige lieden doen overblijven van het zwaard, van den honger en van de pestilentie; opdat zij al hun gruwelen vertellen onder de heidenen, waarhenen zij komen zullen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben. Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende: Mensenkind, gij zult uw brood eten met beven, en uw water zult gij met beroerte en met kommer drinken. En gij zult tot het volk des lands zeggen: Alzo zegt de Heere HEERE, van de inwoners van Jeruzalem, in het land Israëls: Zij zullen hun brood met kommer eten, en hun water zullen zij met verbaasdheid drinken, omdat hun land woest zal worden van zijn volheid, vanwege het geweld van al degenen, die daarin wonen; En de bewoonde steden zullen woest worden, en het land zal een wildernis zijn; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben. Wederom geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende: Mensenkind, wat is dit voor een spreekwoord, dat gijlieden hebt in het land Israëls, zeggende: de dagen zullen verlengd worden, en al het gezicht zal vergaan? Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, dat zij het niet meer ten spreekwoord gebruiken zullen in Israël. Maar spreek tot hen: De dagen zijn nabij gekomen, en het woord van ieder gezicht.*

En in Matthéüs spreekt de Here Yeshua over de weeën die aan Zijn komst voorafgaan.

Matthéüs 24:6-8: *En gij zult horen van oorlogen, en geruchten van oorlogen; ziet toe, wordt niet verschrikt; want al die dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet. Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan, en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen zijn hongersnoden, en pestilentien, en aardbevingen in verscheidene plaatsen. Doch al die dingen zijn maar een beginsel der smarten.*

Opvallend is dat in deze drie Bijbelgedeelten steeds dezelfde elementen terugkomen: oorlog, honger, wild gedierte, pest en dood. Dit zijn precies de elementen die we terugzien bij de eerste zegels.

Dezelfde elementen komen we ook in de rabbijnse literatuur tegen. Daarin wordt vermeld dat er voorafgaand aan de komst van de Messias, oorlogen, hongersnoden, aanvallen door wilde dieren, epidemieën en pest zullen komen en dat de mensen zeer angstig zullen zijn. Eveneens zal er bloed en vuur van de hemel neerdalen samen met grote hagelstenen, uiteindelijk gevolgd door de bazuin die de komst van de Messias aankondigt.

11.2.1 Het witte paard

Zacharia 1:8: *Ik zag des nachts, en ziet, een Man rijdende op een rood paard, en Hij stond tussen de mirten, die in de diepte waren; en achter Hem waren rode, bruine en witte paarden.*

Zacharia 6:2-3: *Aan den eersten wagen waren rode paarden; en aan den tweeden wagen waren zwarte paarden. En aan den derden wagen witte paarden; en aan den vierden wagen hagelvlekkige paarden, die sterk waren.*

Zoals in Zacharia over vier paarden met elk een eigen kleur wordt gesproken, hebben de vier paarden in Openbaring ook verschillende kleuren.

De ruiter van het witte paard in Openbaring doet aan de Messias denken. Maar wanneer we het vers op deze manier verklaren, hebben we een aantal problemen. De vrede die met het paard en zijn ruiter komt, is een tijdelijke vrede. Verder zien we de komst van de Messias Yeshua pas veel later geschieden, namelijk in hoofdstuk 19:11. Blijkbaar gaat het hier over een persoon die sterk aan de Messias doet denken vanwege dat witte paard. Maar het is niet de Messias zelf.

De ruiter heeft een boog. 'Boog' in het Grieks is τόξον (toxon) en kan ook 'zonnestraal' betekenen. Het is ook de Griekse vertaling van het Hebreeuwse woord voor regenboog, תְּשׁוּבָה (tesjjet). Zowel de zonnestraal als de regenboog zijn in onze tijd kenmerken van de New Age-beweging. Daarin wordt verkondigd dat de komende Messias een zonnestraal is en de reïncarnatie van Mozes, Boeddha en vele anderen, waaronder ook Yeshua. Hun komende leider en vredevorst noemen ze de Maitreya. Ook de Hindoes verwachten een nieuwe leider, de tiende incarnatie van de godheid Vishnoe, die eveneens onder de naam Maitreya openbaar zal worden. (In het Hebreeuws geschreven, heeft Maitreya de getalswaarde 666.)

De New Age-aanhangers verkondigen een wereldwijde verbroedering die rond het jaar 2000 zal plaatsvinden, waarbij alle godsdiensten zullen versmelten tot één wereldgodsdienst. Mensen die daar niet aan mee willen werken, worden kankergezwellen genoemd die de wereldvrede tegenhouden en die daarom gedood zullen moeten worden. Er zal een strijd komen tegen fundamentalistische christenen en Joden, en anderen die het wereldvredeproces, de zogenaamde kwantsprong, in de weg staan. In de New Age noemt men deze strijd de Armageddon, waarbij volgens sommigen één tot twee miljard mensen zullen worden geëlimineerd.

11.2.2 Het rode paard

Met de komst van het tweede paard, rood van kleur, verdwijnt de vrede op aarde. Er breekt dan een tijd aan waarin enorme slachtingen onder de mensheid zullen plaatsvinden.

11.2.3 Het zwarte paard

Met het zwarte paard komt de honger. De prijs van graan, een primaire levensbehoefte, stijgt de pan uit en wordt meer dan tien maal zo hoog als normaal.

Vergelijk ook het gedeelte in Leviticus 26, vers 26: *Als Ik u den staf des broods zal gebroken hebben, dan zullen tien vrouwen uw brood in een oven bakken, en zullen uw brood bij het gewicht wedergeven; en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.*

11.2.4 Het valse paard

Het vierde paard heeft een lichtgroene kleur, het beeld van de dood en de pest. De N.B.G.- en Statenvertaling gebruiken het woord vaal. In het Grieks staat hier χλωρός (chloros), waar ons woord chloor van is afgeleid.

In de Joodse literatuur wordt oorlog met de kleur rood in verband gebracht, honger met zwart en pest of de zwarte dood met groen.

11.3 Het vijfde zegel

Openbaring 6:9-11: *En toen Het het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen, die gedood waren om het Woord G'ds, en om de getuigenis, die zij hadden. En zij riepen met grote stem, zeggende: Hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen? En aan een iegelijk werden lange witte*

klederen gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog een kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hun mededienstknechten en hun broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden, gelijk als zij.

Na alle gebeurtenissen op aarde krijgen we nu een korte blik in de hemel. We zien de zielen onder het altaar. Met 'onder' het altaar wordt bedoeld 'aan de voet van'. Volgens sommigen betreft het hier degenen die, nadat de gemeente is weggenomen, van de aarde tot geloof zijn gekomen en die daarna worden gedood. In de context is dit echter niet terug te vinden.

In de rabbijnse literatuur komen we een aantal gedeelten tegen waar op gelijke wijze wordt gesproken over gestorven rechtvaardigen die zich onder het altaar bevinden. In de Tora lezen we dat het bloed van de offerdieren aan de voet van het brandofferaltaar werd uitgegoten. Behalve in Leviticus 4 staat dit ook in Exodus 29:12: *Daarna zult gij van het bloed des vars nemen, en met uw vinger op de hoornen des altaars doen; en al het bloed zult gij uitgieten aan den bodem des altaars.*

Het bloed legt verbinding met de ziel.

Leviticus 17:10-14: *En een ieder uit het huis Israëls, en uit de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeren, die enig bloed zal gegeten hebben, tegen diens ziel, die dat bloed zal gegeten hebben, zal Ik Mijn aangezicht zetten, en zal die uit het midden haars volks uitroeien. Want de ziel van het vlees is in het bloed; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om over uw zielen verzoening te doen; want het is het bloed, dat voor de ziel verzoening zal doen. Daarom heb Ik tot de kinderen Israëls gezegd: Geen ziel van u zal bloed eten; noch de vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert, zal bloed eten. Een ieder ook van de kinderen Israëls en van de vreemdelingen, die als vreemdelingen in het midden van hen verkeren, die enig wild gedierte, of gevogelte, dat gegeten wordt, in de jacht gevangen zal hebben; die zal deszelfs bloed vergieten, en zal dat met stof bedekken. Want het is de ziel van alle vlees; zijn bloed is voor zijn ziel; daarom heb Ik tot de kinderen Israëls gezegd: Gij zult geens vleses bloed eten; want de ziel van alle vlees, dat is zijn bloed; zo wie dat eet, zal uitgeroeid worden.*

Paulus gebruikt dit beeld ook en vergelijkt de martelaarsdood met een offer. Het Griekse woord voor martelaar, *μάρτυς* (martus), betekent ook 'getuige'.

2 Timótheüs 4:6: *Want ik word nu tot een drankoffer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.*

Filippensen 2:17: *Ja, indien ik ook tot een drankoffer geofferd worde over de offerande en bediening uws geloofs, zo verblijde ik mij, en verblijde mij met u allen.*

Alle martelaren in Openbaring krijgen een wit gewaad en moeten wachten totdat het aantal van hen die zullen worden gedood vol is. Sommige Christelijke verklaarders menen dat het hier niet om gewone christenen kan gaan vanwege hun taalgebruik. Ze spreken namelijk over het wreken van hun bloed. De Bijbel leert ons dat Adonai een rechtvaardig G'd is. Hij verbiedt ons dan wel om ons te wreken maar Hij zegt erbij dat Hij de wraak zal uitvoeren

Romeinen 12:19: *Wreekt uzelfen niet, beminden, maar geeft den toorn plaats; want er is geschreven: Mij komt de wraak toe; Ik zal het vergelden, zegt de Heere.*

Vergelijk ook Jesaja 1:24: *Daarom spreekt de Heere, HEERE der heirscharen, de Machtige Israëls: O wee! Ik zal Mij troosten van Mijn wederpartijders. Ik zal Mij wreken van Mijn vijanden.*

En Jesaja 59:17: *Want Hij trok gerechtigheid aan als een pantser, en den helm des heils zette Hij op Zijn hoofd, en de klederen der wraak trok Hij aan tot kleding, en Hij deed den ijver aan als een mantel.*

11.4 Het zesde zegel

Openbaring 6:12-17: *En ik zag, toen Het het zesde zegel geopend had, en ziet, er werd een grote aardbeving; en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed. En de sterren*

des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijn onrijpe vijgen afwerpt, als hij van een groten wind geschud wordt. En de hemel is weggeweken, als een boek, dat toegerold wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hun plaatsen. En de koningen der aarde, en de groten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verborgen zichzelf in de spelonken, en in de steenrotsen der bergen; En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan ?

Bij de opening van het zesde zegel vinden enorme kosmische rampen plaats. Bij het in de dampkring komen van brokstukken die zich in de ruimte bevinden, kunnen zich enorme rampen voordoen. Daarbij treden de verschijnselen op zoals ze in dit gedeelte van Openbaring staan beschreven. Maar een grote vulkaanuitbarsting kan eveneens soortgelijke gevolgen hebben. Wat hier wordt beschreven, komt zeer sterk overeen met Jesaja 24.

Jesaja 24:1: 24:1 Ziet, de HEERE maakt het land ledig, en Hij maakt het woest; en Hij keert deszelfs gestaltenis om, en Hij verstroot zijn inwoners.

Vers 6: Daarom verteert de vloek het land, en die daarin wonen, zullen verwoest worden; daarom zullen de inwoners des lands verbrand worden, en er zullen weinig mensen overblijven.

Vers 18-20: En het zal geschieden, zo wie voor de stem der vrede vlieden zal, die zal in den kuil vallen; en die uit den kuil opklimt, die zal in den strik gevangen worden; want de sluizen in de hoogte zijn opengedaan, en de fondamenten der aarde zullen beven. De aarde zal ganselijk verbroken worden, de aarde zal ganselijk vaneen gescheurd worden, de aarde zal ganselijk bewogen worden. De aarde zal ganselijk waggelen, gelijk een dronkaard, en zij zal heen en weder bewogen worden, gelijk een nachthut; en haar overtreding zal zwaar op haar zijn, en zij zal vallen, en niet weder opstaan.

Vers 23: En de maan zal schaamrood worden, en de zon zal beschaamd worden, als de HEERE der heirscharen regeren zal op den berg Sion en te Jeruzalem, en voor zijn oudsten zal heerlijkheid zijn.

Vergelijk ook Jesaja 34:2-4: Want de verbolgenheid des HEEREN is over al de heidenen, en grimmigheid over al hun heir; Hij heeft hen verbannen, Hij heeft ze ter slachting overgegeven. En hun verslagenen zullen weggeworpen worden, en van hun dode lichamen zal hun stank opgaan; en de bergen zullen smelten van hun bloed. En al het heir der hemelen zal uitteren, en de hemelen zullen toegerold worden, gelijk een boek, en al hun heir zal afvallen, gelijk een blad van den wijnstok afvalt, en gelijk een vijg afvalt van den vijgeboom.

Sommigen geloven dat het hier om beeldspraak gaat en dat de sterren die vallen vorsten en rijken zijn. In Lukas 21:25-27 spreekt Yeshua echter over tekenen aan zon, maan en sterren, voorafgaande aan Zijn komst: *En er zullen tekenen zijn in de zon, en maan, en sterren, en op de aarde benauwdheid der volken met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven; En den mensen het hart zal bezwijken van vrees en verwachting der dingen, die het aardrijk zullen overkomen; want de krachten der hemelen zullen bewogen worden. En alsdan zullen zij den Zoon des mensen zien komen in een wolk, met grote kracht en heerlijkheid.*

Deze tekenen zullen enorme angst onder de mensen teweegbrengen. Maar tegen de gelovigen zegt Hij dat ze hun hoofden op moeten heffen omdat de verlossing nabij is, vers 28: *Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog, en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.*

Adonai heeft de hemellichamen niet alleen gegeven om licht te geven en de seizoenen en de tijden vast te stellen maar ook als tekenen.

Genesis 1:14: En G'd zeide: Dat er lichten zijn in het uitspansel des hemels, om scheiding te maken tussen den dag en tussen den nacht; en dat zij zijn tot tekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren!

Helaas maakt de boze misbruik van de dingen van G'd en brengt hij de mensen tot astrologie. Vanuit Babel werd het vroegere Israël ermee besmet en in deze tijd komt het allemaal opnieuw op. Openbaring 18:23 over Babel: *En het licht der kaars zal in u niet meer schijnen; en de stem eens bruidegoms en ener bruid zal in u niet meer gehoord worden; want uw kooplieden waren de groten der aarde, want door uw toverij zijn alle volken verleid geweest.*

Vergelijk Jesaja 2:6 over het laatste der dagen: *Maar Gij hebt Uw volk, het huis van Jakob, verlaten, want zij zijn vervuld met goddeloosheid, meer dan het oosten, en zij zijn guichelaars gelijk de Filistijnen, en aan de kinderen der vreemden tonen zij hun behagen.*

Bij de uittocht uit Egypte en bij de kruisiging van Yeshua vonden ook kosmische verschijnselen plaats waaronder duisternis. Bij de geboorte van Yeshua was er een grote ster zichtbaar en de uittocht, de kruisiging en vele andere belangrijke gebeurtenissen in de Bijbel vonden allen plaats ten tijde van een volle maan.

12 Openbaring 7

12.1 De verzegelden

Openbaring 7:1-8: *En na dezen zag ik vier engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen enigen boom. En ik zag een anderen engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden G'ds; en hij riep met een grote stem tot de vier engelen, welke macht gegeven was de aarde en de zee te beschadigen, Zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten onzes G'ds zullen verzegeld hebben aan hun voorhoofden. En ik hoorde het getal dergenen, die verzegeld waren: honderd vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israëls. Uit het geslacht van Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Gad waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Nafthali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Manasse waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Issaschar waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Zebulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Benjamin waren twaalf duizend verzegeld.*

In Openbaring 7 zien we dat er eerst dingen moeten geschieden voordat het zevende zegel kan worden geopend. Een engel die zelf een zegel draagt, komt uit het oosten en verzegelt de knechten van G'd. Het is niet de eerste keer dat mensen een zegel of merkteken op hun voorhoofd krijgen. Buiten Kaïn die een merkteken krijgt, zien we dat in Ezechiël 9 de rechtvaardigen uit Jeruzalem een merkteken op het voorhoofd krijgen. In het Hebreeuws staat er dat ze een תָּרָו (taw) op hun voorhoofd krijgen. Dit is de laatste letter uit het Hebreeuwse alfabet en werd vroeger weergegeven als een kruisvormig teken. Omdat we nu de Aramese letters gebruiken voor het Hebreeuwse alfabet is dit niet terug te zien.

Genesis 4:15: *Doch de HEERE zeide tot hem: Daarom, al wie Kain doodslaat, zal zeventvoudig gewroken worden! En de HEERE stelde een teken aan Kain; opdat hem niet versloeg al wie hem vond.*

Ezechiël 9:4: *En de HEERE zeide tot hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.*

Het zegel of teken betekent dat je het eigendom bent van G'd en niet mag worden gedood en geen schade mag worden toegebracht.

Ezechiël 9:6: *Doodt ouden, jongelingen en maagden, en kinderkens en vrouwen, tot verdervens toe; maar genaakt aan niemand, op denwelken het teken is, en begint van Mijn heiligdom. En zij begonnen van de oude mannen, die voor het huis waren.*

Openbaring 9:4: *En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enige groente, noch enigen boom, dan de mensen alleen, die het zegel G'ds aan hun voorhoofden niet hebben.*

Op het voorhoofd staat aan wie je toebehoort. Zo had de hogepriester een kroon met daarop de naam van de Eeuwige. En hij droeg die kroon op zijn voorhoofd.

Exodus 28:36-38: *Verder zult gij een plaat maken van louter goud, en gij zult daarin graveren, gelijk men de zegelen graveert: De HEILIGHEID DES HEEREN! En gij zult dezelve aanhechten met een hemelsblauw snoer, alzo dat zij aan den hoed zij; aan de voorste zijde des hoeds zal zij zijn. En zij zal op het voorhoofd van Aäron zijn, opdat Aäron drage de ongerechtigheid der heilige dingen, welke de kinderen Israëls zullen geheiligd hebben, in alle gaven hunner geheiligde dingen;*

en zij zal geduriglijk aan zijn voorhoofd zijn, om henlieden voor het aangezicht des HEEREN aangenaam te maken.

Het Hebreeuwse woord voor voorhoofd is מִצְחָה (meetsach). De getalswaarde van dit woord is 138. Dat is ook de getalswaarde van het Hebreeuwse woord voor trooster, מְנַחֵם (m^enacheem). En de trooster is Yeshua want Hij zei in Johannes 14:16: *En Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; Dus de Heilige Geest is de andere trooster.*

En het woord צִמָּח (tsemaach) dat 'spruit, loot, een tak die ergens uit groeit' betekent, is opgeteld ook 138..

Ook בֶּן אֱלֹהִים (ben elohiem) heeft, wanneer je de leesmoeder ך (jod) niet meetelt, deze getalswaarde. Dit betekent 'Zoon van G'd' en komen we tegen in bijvoorbeeld Johannes 5:5: *Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van G'd ?*

In het Johannes-evangelie noemt Yeshua zichzelf ook de wijnstok, in het Hebreeuws heeft dit ook de getalswaarde 138: הַקֶּפֶן (hakèfen).

Dreidel

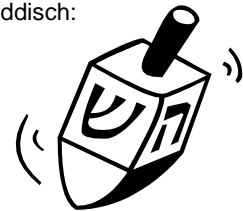
Met Chanoeka spelen kinderen een spelletje met een tol, de dreidel, zoals afgebeeld. Op de dreidel staan vier letters: נ ג ה פ. Deze staan voor de Hebreeuwse zin נֶס גִּדּוּל הָיָה פֶּה (nees gadool haya po) wat betekent: een groot wonder geschiede hier. De getallen van deze vier letters opgeteld, hebben de waarde 138.

Buiten Israël is de laatste letter op de dreidel geen פ (pee) maar een ש (sjien) en de Hebreeuwse zin wordt dan נֶס גִּדּוּל הָיָה שָׁם (nees gadool haya sjaam) wat betekent: een groot wonder geschiede daar (in Israël). Nu hebben de letters samen de waarde 358.

Dus zelfs in de spelletjes komen de getallen 138, de getalswaarde van het Hebreeuwse woord voor voorhoofd, en 358, de getalswaarde voor het woord Messias, terug.

Het spelletje wordt met een aantal personen gespeeld waarbij de spelers geld (of iets anders) inzetten. Het begint ermee dat iedereen een munt in de pot doet. Daarna draaien de spelers om beurten de tol. De letter waarop de tol blijft liggen, geeft aan wat er moet gebeuren. Dit zijn de akties in het Jiddisch:

נ	nichts, er gebeurt niets, de volgende speler is aan de beurt.
ג	ganz, de speler krijgt de hele inhoud van de pot
ה	halb, de speler krijgt de halve inhoud van de pot
ש	stell, de speler moet een munt in de pot leggen.

Adonai heeft Zijn zegel op Yeshua en op de gelovigen gedrukt.

Johannes 6:27: *Werkt niet om de spijs, die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen ulieden geven zal; want Dezen heeft G'd de Vader verzegeld.*

2 Korinthiërs 1:22: *Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.*

Paulus noemt de besnijdenis ook een zegel in Romeinen 4:11: *En hij heeft het teken der besnijdenis ontvangen tot een zegel der rechtvaardigheid des geloofs, die hem in de voorhuid was toegerekend: opdat hij zou zijn een vader van allen, die geloven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de rechtvaardigheid toegerekend worde;*

In Openbaring 7 gaat het evenals in Ezechiël 9 om mensen uit het volk Israël. Hoewel het ware Israël bestaat uit gelovige (messiaanse) Joden en gelovigen uit de heidenen geeft dit gedeelte sterk de indruk dat het hier slechts gelovigen uit Israël betreft daar er expliciet twaalf stammen worden genoemd.

Sommigen komen met de tegenwerping dat de meeste Joden, ook de messiaanse, niet weten uit welke stam zij komen. Het is voor ons mensen echter niet nodig om dat te weten want de Here zelf zorgt voor de verzegeling.

Verderop in Openbaring komen we het voorhoofd, daar genoemd samen met de hand, weer tegen als plek voor verzegeling.

Openbaring 13:16-18: *En het maakt, dat het aan allen, kleinen en groten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteken geve aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden; En dat niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft, of den naam van het beest, of het getal zijns naams. Hier is de wijsheid: die het verstand heeft, rekene het getal van het beest; want het is een getal eens mensen, en zijn getal is zeshonderd zes en zestig.*

De boze aapt na en geeft ook een teken aan het voorhoofd. Hij gebruikt het getal van de mens; de mens is immers op de zesde dag geschapen. Zeshonderd zes en zestig is het getal van de mens in de drie dimensies die wij kennen. Maar in de eerste plaats staat het getal 666 voor de wijste, rijkste en machtigste man op aarde, de echte zoon van David: Salomo. Dit omdat Salomo 666 talenten goud per jaar verdiende. Koningen 10:14: *Het gewicht nu van het goud, dat voor Salomo op een jaar inkwam was zeshonderd zes en zestig talenten gouds;*

Egypte staat helemaal in het teken van de zes. Toen Israël uit Egypte trok gingen ze met zeshonderd mannen, de vrouwen en kinderen werden niet meegeteld.

Exodus 12:37: *Alzo reisden de kinderen Israëls uit van Rameses naar Sukkoth, omtrent zeshonderd duizend te voet, mannen alleen, behalve de kinderkens.*

De Farao ging er achteraan met zeshonderd wagens en paarden.

Exodus 14:7: *En hij nam zeshonderd uitgelezene wagens, ja, al de wagens van Egypte, en de hoofdlieden over die allen.*

'Paard' is in het Hebreeuws סוס (soes); de getalswaarde van deze letters is 60, 6 en 60.

Maar waar een grens wordt overgegaan van slavernij naar vrijheid komen we vaak het getal 7 of 8 tegen. Acht als het getal van de Messias, Hij brengt je in die vrijheid. Israël ging die grens over toen ze door het water, de schelfzee, trokken. 'Schelfzee' is in het Hebreeuws יַם־סוּף (jam soef). Van dit laatste woord zijn de waarde van de letters 60, 6 en 80. Dus die laatste 60 is nu een 80 geworden, het getal van de Messias.

Naast het voorhoofd wordt ook de hand genoemd als plaats voor het merkteken. Het Hebreeuwse woord voor hand is יָד (jad), getalswaarde 14, en betekent ook 'arm'.

Veertien is ook het getal van het woord דָּוִד (david). Yeshua is de Zoon van David, dat zegt ook Mattheüs 1:1: *Het boek des geslachts van JEZUS CHRISTUS, den Zoon van David, den zoon van Abraham.*

Matthéüs begint met een geslachtsregister en probeert daarmee aan te tonen dat Yeshua rechtstreeks afstamt van David. Veel theologen vinden dat dit geslachtsregister niet klopt maar Matthéüs heeft het niet voor hellenistisch denkende mensen geschreven maar voor semitisch denkenden. Want hij wil tot het getal 42 komen: dit register beslaat 42 geslachten en is opgedeeld in drie stukken van veertien. Toen het volk Israël uit Egypte wegtrok naar Kanaän heeft het 42 keer 'geparkeerd' in de woestijn. Deze pleisterplaatsen zijn beschreven in Numeri 33. (Hierom bevat ook elke kolom op de Tora-rol 42 regels.) Het is het getal van de voorbereiding en wordt ook wel afgerond naar 40. Verder is er een breuk na 14 geslachten. Tijdens de tocht van Israël door de woestijn werden, na veertien keer te hebben stilgestaan, de verspieters uitgezonden. Matthéüs benadrukt deze indeling aan het einde van de opsomming van geslachten in vers 17: *Al de geslachten dan, van Abraham tot David, zijn veertien geslachten; en van David tot de Babylonische overvoering, zijn veertien geslachten; en van de Babylonische overvoering tot Christus, zijn veertien geslachten.*

Gog en Magog

Openbaring 20:8: *En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, den Gog en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.*

'De volken' wordt hier genoemd 'Gog en Magog'. 'Gog en Magog' is in het Hebreeuws גֹּגַּם וּמַגּוּגַם (gog oemagog) en het getalsequivalent hiervan is precies 70. Het getal zeventig, of zonder afronding tweeënzeventig, is het getal van alle volken omdat in het eerste register in de Bijbel, in Genesis 10, als de volken ontstaan, precies 72 volken worden genoemd: de zonen van Sem, Cham en Jafeth.

12.2 De schare die niemand tellen kan

Openbaring 7:9-17: *Na dezen zag ik, en ziet, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palm takken waren in hun handen. En zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen G'd, Die op den troon zit, en het Lam. En al de engelen stonden rondom den troon, en rondom de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor den troon neder op hun aangezicht, en aanbaden G'd, Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onzen G'd in alle eeuwigheid. Amen. En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze, die bekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen? En ik sprak tot hem: Heere, gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor den troon van G'd, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op den troon zit, zal hen overschaduwden. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en G'd zal alle tranen van hun ogen afwissen.*

Het is heerlijk om iets te zien van de hemelse aanbidding. Wat zal het indrukwekkend zijn wanneer de ontelbare menigte zingt: *De zaligheid zij onzen G'd, Die op den troon zit, en het Lam.* Het betreft hier degenen die komen uit de grote verdrukking. In Matthéüs 24 spreekt de Here Yeshua over een grote verdrukking zoals die er nog nooit is geweest en ook nooit meer zal komen, vers 21: *Want alsdan zal grote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.* En omwille van de uitverkorenen zullen die dagen worden ingekort, vers 22: *En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.*

We zien in de laatste verzen van dit gedeelte van Openbaring de geweldige vertroosting en zegen die hen te wachten staat. In tegenstelling tot de 144.000 verzegelden wordt er tegen Johannes gezegd dat het hier gaat om mensen uit alle volken.

De vergaring van Israël en de volken komen we ook elders in de Bijbel tegen. Bijvoorbeeld in Handelingen 15: 12-17: *En al de menigte zweeg stil, en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen, wat grote tekenen en wonderen G'd door hen onder de heidenen gedaan had. En nadat deze zwegen, antwoordde Jakobus, zeggende: Mannen broeders, hoort mij. Simeon heeft verhaald hoe G'd eerst de heidenen heeft bezocht, om uit hen een volk aan te nemen voor Zijn Naam. En hiermede stemmen overeen de woorden der profeten, gelijk geschreven is: Na dezen zal Ik wederkeren, en weder opbouwen de tabernakel van David, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, weder opbouwen, en Ik zal denzelven weder oprichten. Opdat de overblijvende mensen den Heere zoeken, en al de heidenen, over welken Mijn Naam aangeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet.*

Hier wordt Amos 9:11-12 geciteerd: *Te dien dage zal Ik de vervallen hut van David weder oprichten, en Ik zal haar reten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken, weder oprichten, en zal ze bouwen, als in de dagen van ouds; Opdat zij erfelijk bezitten het overblijfsel van Edom, en al de heidenen, die naar Mijn Naam genoemd worden, spreekt de HEERE, Die dit doet.*

13 Openbaring 8

13.1 Het zevende zegel

Openbaring 8:1-6: *En toen Het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in den hemel, omtrent van een half uur. En ik zag de zeven engelen, die voor G'd stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven. En er kwam een andere engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor den troon is. En de rook des reukwerks, met de gebeden der heiligen, ging op van de hand des engels voor G'd. En de engel nam het wierookvat, en vulde dat met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschiedden stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbeving. En de zeven engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.*

We zijn nu gekomen bij het moment waarop het zevende zegel geopend gaat worden. Het zevende zegel staat los van de eerste zes zegels door een stilte in de hemel. Op gelijke wijze staat de sjabbat los van de zes werkdagen. Aan het eind van de sjabbat is er een viering, die הַבְּדִלָּה (havdala) wordt genoemd. Tijdens die havdala, waarvan de letterlijke betekenis '(onder)scheiding' is, wordt ook uitgesproken dat G'd onderscheid maakt tussen het heilige en het onheilige of gewone.

Na de stilte zijn er stemmen, donderslagen, bliksemen en een aardbeving. Dezelfde beschrijving vinden we ook bij de openbaring van Adonai op de berg Sinaï.

Exodus 19:16-18: *En het geschiedde op den derden dag, toen het morgen was, dat er op den berg donderen en bliksemen waren, en een zware wolk, en het geluid ener zeer sterke bazuin, zodat al het volk verschrikte, dat in het leger was. En Mozes leidde het volk uit het leger, G'de tegemoet; en zij stonden aan het onderste des bergs. En de ganse berg Sinai rookte, omdat de HEERE op denzelfden nederkwam in vuur; en zijn rook ging op, als de rook van een oven; en de ganse berg beefde zeer.*

Met het zevende zegel komen de engelen met de bazuinen. Voordat de bazuinen klinken, krijgen we nog even een vertroostend gezicht te zien: er komt nog een andere engel. Het woord andere maakt duidelijk dat het niet één van de engelen met een bazuin is. Deze engel verricht een bijzonder belangrijke dienst. Hij brengt een wierookoffer in het heilige van de tempel die in de hemel is. Nu kennen we in de Bijbel eigenlijk maar één persoon die werk verricht in het hemelse heiligdom en dat is Yeshua, zie Hebreëën 8:1-2: *De hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zodanigen Hogepriester, Die gezeten is aan de rechter hand van den troon der Majesteit in de hemelen: Een Bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mens.* Veel Bijbelverklaarders denken daarom dat er hier over Hem wordt gesproken.

Het is de moeite waard om gade te slaan wat deze engel precies doet. Hij offert op het wierookaltaar de gebeden der heiligen. Ook hier zien we weer dat de aardse tempeldienst een schaduw is van de hemelse. Tot de voorbereiding van het offer op het gouden wierookaltaar, dat in het Heilige van de tempel stond voor de voorhang voor het 'Heilige der Heiligen', hoorde het halen van vuur van het brandofferaltaar, dat in de binnenste voorhof van de tempel stond. Alleen op dat altaar brandde vuur.

Exodus 30:1-10: *Gij zult ook een reukaltaar des reukwerks maken; van sittimhout zult gij het maken. Een el zal zijn lengte zijn, en een el zijn breedte, vierkant zal het zijn, maar twee ellen deszelfs hoogte; uit hetzelfde zullen zijn hoornen zijn. En gij zult het met louter goud overtrekken, zijn dak en deszelfs wanden rondom, als ook zijn hoornen; en gij zult het een gouden krans rondom maken. Gij zult ook twee gouden ringen daaraan maken, onder zijn krans; aan zijn twee zijden zult gij dezelve maken, aan zijn beide zijden; en zij zullen zijn tot plaatsen voor de*

handbomen, dat men het daarmede drage. De draagbomen nu zult gij van sittimhout maken, en gij zult die met goud overtrekken. En gij zult het zetten voor den voorhang, die voor de ark der getuigenis zijn zal; voor het verzoendeksel, hetwelk zijn zal boven de getuigenis, waarheen Ik met u samenkomen zal. En Aäron zal daarop aansteken welriekende specerijen; allen morgen, als hij de lampen wel zal toegericht hebben, zal hij dezelve aansteken. En als Aäron de lampen aansteken zal, tussen de twee avonden, zal hij dat aansteken; het zal een gedurig reukwerk zijn, voor het aangezicht des HEEREN, bij uw geslachten. Gij zult geen vreemd reukwerk op hetzelfde aansteken, noch brandoffer, noch spijsoffer; gij zult ook geen drankoffer daarop gieten. En Aäron zal eens in het jaar over deszelfs hoornen verzoening doen, met het bloed des zondoffers der verzoeningen; eens in het jaar zal hij verzoening daarop doen bij uw geslachten; het is heiligheid der heiligheden den HEERE!

De wierook die bij deze offers werd gebruikt, had in Bijbelse tijden een speciale samenstelling en bestond uit vier elementen. Dit mengsel mocht niet worden nageemaakt voor ander gebruik. Exodus 30:34-38: *Verder zeide de HEERE tot Mozes: Neem tot u welriekende specerijen, mirresap, en oniche, en galban, deze welriekende specerijen, en zuiveren wierook; dat elk bijzonder zij. En gij zult een reukwerk ener zalf daaruit maken, naar het werk des apothekers, gemengd, rein, heilig. En gij zult van hetzelfde heel klein pulver stoten, en gij zult daarvan leggen voor de getuigenis in de tent der samenkomst, waarheen Ik tot u komen zal; het zal ulieden heiligheid der heiligheden zijn. Doch naar het maaksel dezès reukwerks, hetwelk gij gemaakt zult hebben, zult gijlieden voor uzelfen geen maken; het zal u heiligheid zijn voor den HEERE. De man, die dergelijke maken zal, om daaraan te rieken, die zal uitgeroeid worden uit zijn volken.*

In het laatste vers van dit gedeelte maken de zeven engelen zich gereed om te bazuinen. Deze bazuinen in de Openbaring hebben een duidelijk oordeelskarakter en doen denken aan het blazen op de horens bij de inname van Jericho zoals beschreven in Jozua 6:20: *Het volk dan juichte, als zij met de bazuinen bliezen; en het geschiedde, als het volk het geluid der bazuin hoorde, zo juichte het volk met een groot gejuich; en de muur viel onder zich, en het volk klom in de stad, een ieder tegenover zich, en zij namen de stad in.*

Hoewel de bazuinen voor de mensen in Jericho niet veel goeds betekenden, kondigden zij voor Israël een zegen aan, te weten het innemen van de stad. Zo moeten we ook hier onderscheid maken en weten dat het bazuingeschal voor de gemeente een oproep is tot heerlijkheid !

In zeer veel verklaringen van de Openbaring komen we de opvatting tegen dat we bij de bazuinen niet met letterlijke gebeurtenissen hebben te doen maar dat dit symbolische uitdrukkingen zijn. Wanneer we dat doen, moeten we ook de rampen en oordelen bij de exodus niet letterlijk interpreteren. Maar uit oude Egyptische geschriften weten we sinds kort dat de rampen wel degelijk het land Egypte hebben geteisterd.

13.2 De eerste vier bazuinen

Openbaring 8:7-13: *En de eerste engel heeft gebazuind, en er is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde deel der bomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.*

En de tweede engel heeft gebazuind, en er werd iets als een grote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen; en het derde deel der zee is bloed geworden. En het derde deel der schepselen in de zee, die leven hadden, is gestorven; en het derde deel der schepen is vergaan.

En de derde engel heeft gebazuind, en er is een grote ster, brandende als een fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde deel der rivieren, en op de fonteinen der wateren. En de naam der ster wordt genoemd Alsem; en het derde deel der wateren werd tot alsem; en vele mensen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

En de vierde engel heeft gebazuind, en het derde deel der zon werd geslagen, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren; opdat het derde deel derzelve zou verduisterd worden, en dat het derde deel van den dag niet zou lichten; en van den nacht desgelijks.

En ik zag, en ik hoorde een engel vliegen in het midden des hemels, zeggende met grote stem: Wee, wee, wee, dengenen, die op de aarde wonen, van de overige stemmen der bazuin der drie engelen, die nog bazuinen zullen.

De eerste engel blaast de bazuin. Meteen blijkt dat het hier geen gewone natuurrampen betreft want er zijn bijzondere elementen aan toegevoegd. In dit geval komen er hagel en vuur, vermengd met bloed. Dit zijn elementen van G'ds oordelen. In de Joodse literatuur vinden we in Exodus Rabba 12,2 het volgende: "Er zal een hagel komen in de komende tijd zoals in Egypte. Wanneer? In de dagen van Gog en Magog, zoals er staat geschreven: 'En Ik zal met hem rechten, door pestilentie en door bloed; en Ik zal een overstelpenden plasregen, en grote hagelstenen, vuur en zwavel regenen op hem (Gog), en op zijn benden, en op de vele volken, die met hem zullen zijn.' (Ezechiël 38:22)"

Bij de eerste drie bazuinen wordt de aarde getroffen; bij de eerste wordt het land getroffen en bij de tweede en derde bazuin het water. Bij de vierde bazuin betreft het de hemellichamen en bij de vijfde en zesde bazuin betreft het weer de aarde. Dezelfde orde is er bij de zeven schalen in Openbaring 16.

Bij de vier eerste bazuinen wordt de natuur getroffen en de mens wordt daardoor indirect getroffen, evenals bij de eerste plagen in Egypte. Maar bij de laatste bazuinen wordt de mens direct getroffen.

De vier plagen hebben gevolgen voor de zogenaamde vier elementen waaruit men dacht dat de wereld was opgebouwd: water, lucht, aarde en vuur.

Bij de derde bazuin wordt over 'alsem' gesproken. Dit is een bitter gewas en een symbool voor alles dat bitter of pijnlijk is. Het feit dat er ook over een fakkel wordt gesproken, wekt de indruk dat het om een meteor gaat. Al eerder kwam ter sprake dat ongehoorzaamheid aan G'ds geboden bepaalde oordelen tot gevolg heeft. Vuur, duisternis en honger zijn een oordeel op goddeloosheid, zie Jesaja 9:17-19: *Daarom zal zich de Heere niet verblijden over hun jongelingen, en hunner wezen en hunner weduwen zal Hij zich niet ontfermen, want zij zijn allen te zamen huichelaars en boosdoeners, en alle mond spreekt dwaasheid. Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijn hand is nog uitgestrekt. Want de goddeloosheid brandt als vuur, doornen en distelen zal zij verteren, en zal aansteken de verwarde struiken des wouds, die zich verheven hebben als de verheffing des rooks. Vanwege de verbolgenheid des HEEREN der heirscharen, zal het land verduisterd worden; en het volk zal zijn als een voedsel des vuurs: de een zal den ander niet verschonen.*

Alsem en bitter (water) zijn het oordeel op overspel en afgoderij. Numeri 5:24 gaat over een overspelige vrouw: *En hij zal die vrouw dat bitter water, hetwelk de vervloeking medebrenkt, te drinken geven, dat het water, hetwelk de vervloeking medebrenkt, in haar tot bitterheden inga.*

En Jeremia 9:13-15 gaat over geestelijk overspel: *En de HEERE zeide: Omdat zij Mijn wet, die Ik voor hun aangezicht gegeven had, verlaten hebben, en naar Mijn stem niet gehoord, noch daarnaar gewandeld hebben; Maar hebben gewandeld naar het goeddunken huns harten, en naar de Baals, hetwelk hun vaders hun geleerd hadden. Daarom zegt de HEERE der heirscharen, de G'd Israëls, alzo: Ziet, Ik zal dit volk spijzen met alsem, en Ik zal hen drenken met gallewater;*

14 Openbaring 9

14.1 De laatste drie bazuinen; de weeën

De laatste drie bazuinen zijn driemaal een 'o, wee!' en geen weeën zoals bij een geboorte. Evenals de eerste vier bazuinen een eenheid vormen, horen ook de laatste drie bij elkaar.

Misschien is de roep van de arend bedoeld als een laatste waarschuwing net zoals Jona de mensen van Ninevé opriep om zich te bekeren. Helaas blijkt de waarschuwing niet het gewenste resultaat op te leveren. Nog bij het tweede wee lezen we, vers 21: *En hebben zich ook niet bekeerd van hun doodslagen, noch van hun venijngelingen, noch van hun hoererij, noch van hun dieverijen.*

14.1.1 De eerste wee

Openbaring 9:1-12: *En de vijfde engel heeft gebazuind, en ik zag een ster, gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds. En zij heeft den put des afgronds geopend; en er is rook opgegaan uit den put, als rook eens groten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts. En uit den rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd macht gegeven, gelijk de schorpioenen der aarde macht hebben. En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enige groente, noch enigen boom, dan de mensen alleen, die het zegel G'ds aan hun voorhoofden niet hebben. En hun werd macht gegeven, niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij zouden van hen gepijnigd worden vijf maanden; en hun pijniging was als de pijniging van een schorpioen, wanneer hij een mens gestoken heeft. En in die dagen zullen de mensen den dood zoeken, en zullen dien niet vinden; en zij zullen begeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden. En de gedaanten der sprinkhanen waren den paarden gelijk, die tot den oorlog bereid zijn; en op hun hoofden waren als kronen, het goud gelijk, en hun aangezichten als aangezichten van mensen. En zij hadden haar als haar der vrouwen, en hun tanden waren als tanden van leeuwen. En zij hadden borstwapenen als ijzeren borstwapenen; en het gedruis hunner vleugelen was als een gedruis der wagens, wanneer vele paarden naar den strijd lopen. En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren engels in hun staarten; en hun macht was de mensen te beschadigen vijf maanden. En zij hadden over zich tot een koning den engel des afgronds; zijn naam was in het Hebreeuws Abaddon, en in de Griekse taal had hij den naam Apollyon. Het ene wee is weggegaan, ziet, er komen nog twee weeen na dezen.*

Het eerste wee is het blazen van de vijfde buis. Weer gebeurt iets merkwaardigs: er valt een ster. Maar nu kan het niet letterlijk een ster zijn, want deze 'ster' verricht handelingen. Zij, de grondtekst zegt 'hij', ontvangt de sleutel van de put des afgronds en opent daarmee deze put, die dus afgesloten was. Deze 'ster' ontvangt toestemming om demonische machten los te laten op een goddeloze wereld. De mensen zijn altijd voor de keus gesteld om G'd of de satan de leiding over hun leven in handen te geven.

De tot nu toe opgesloten demonen bedienen zich van wezens met het uiterlijk van sprinkhanen, althans op het eerste gezicht, maar zijn dat niet letterlijk gezien wat zij aanrichten. Ze hebben de merkwaardige en onnatuurlijke eigenschap om niet de natuur maar de mens aan te tasten en hebben daarbij het vermogen om een keuze te maken. Hun wordt niet toegestaan schade toe te brengen aan mensen die het zegel van G'd aan hun voorhoofden hebben, een heerlijke belofte voor deze zware tijd. De overigen zullen lijden onder de schorpioenachtige steken van deze sprinkhanen die zo pijnlijk zijn dat de mensen liever zouden sterven dan deze pijn te moeten verdragen. Het schijnt dat tegen deze demonische steken geen verdovend middel kan worden uitgevonden. Vijf maanden lang duurt dat, vijf lange maanden, waaruit men zelfs, al zou men willen, ook door de dood niet ontsnappen kan. Het schijnt zelfs dat op de één of andere

onbegrijpelijke manier het niet eens mogelijk is om in deze tijd zelfmoord te plegen. Geen ontsnapping mogelijk. Zal deze bijzonder pijnlijke les voldoende duidelijk zijn voor de mens om een dergelijke situatie niet eeuwig in de hel te willen ondergaan en om nu eindelijk voor G'd te kiezen ? De afloop van dit hoofdstuk leert helaas dat ook dit niet helpt.

Afgrond

De Bijbel spreekt over enkele plaatsen die zich in het inwendige van deze aarde bevinden waarvan dit de belangrijkste zijn:

1. De onderwereld, in het oude testament genaamd שְׁאוֹל (sj'ool), in het nieuwe testament ᾗδης (hades). In het algemeen gezegd, is dit de plaats van ziel en geest die na het sterven het lichaam hebben verlaten. De woorden sj'ool en hades worden in de grondtekst van de Bijbel nooit gebruikt voor hel, eindstraf of graf. De hades had een afdeling voor de onrechtvaardigen die zijn gestorven en er is sprake van een paradijs-zijde, waarop Yeshua doelde aan het kruis, in Lukas 23:43: *En Jezus zeide tot hem: Voorwaar, zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.*

Yeshua is na Zijn kruisiging daarin afgedaald. Deze afdaling in de hades, de lagere, aardse gewesten, of zoals de Statenvertaling zegt: 'de nederste delen der aarde', was een deel van Christus' verlossingswerk. 1 Petrus 3:18-20: *Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot G'd zou brengen; Die wel is gedood in het vlees, maar levend gemaakt door den Geest; In Denwelken Hij ook, henengegaan zijnde, den geesten, die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft, Die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid G'ds eenmaal verwachtte, in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd; waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water.*

Hij bracht een grote verandering in deze plaats tot stand. Hij verkondigde Zijn overwinning aan de geesten in de gevangenis en nam alle gelovige zielen weg uit deze plaats.

Efeziërs 4:8-10: *Daarom zegt Hij: Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den mensen gaven gegeven. Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat Hij ook eerst is nedergedaald in de nederste delen der aarde? Die nedergedaald is, is Dezelfde ook, Die opgevaren is verre boven al de hemelen, opdat Hij alle dingen vervullen zou.*

De paradijszijde van de hades is nu leeg. Paulus vermeldt dat het paradijs zich nu in de hemel bevindt en ziet de gestorvenen voortaan 'bij de Here' of 'met Christus'. WAAR ?

2. De afgrond, in het Grieks ἄβυσσος (abussos). Deze wordt in de Openbaring geplaatst (onder) in de onderwereld, Openbaring 9:2: *En zij heeft den put des afgronds geopend; en er is rook opgegaan uit den put, als rook eens groten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.*

En in 17:8: *Het beest, dat gij gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen, zullen verwonderd zijn (welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens van de grondlegging der wereld), ziende het beest, dat was en niet is, hoewel het is.*

Wellicht is hier ook de onoverkomelijke kloof mee bedoeld die zich na hun dood tussen de rijke man (in de 'slechte' Hades-kant) en de arme Lazarus (in de 'paradijs'-zijde) bevond.

Lukas 16:26: *En boven dit alles, tussen ons en ulieden is een grote kloof gevestigd, zodat degenen, die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die daar zijn, van daar tot ons overkomen.*

Het is een kerkerachtig verblijf voor de demonen. Ze zijn er opgesloten en kunnen er zonder speciale toestemming niet uit. De boze geesten in Lukas 8 smeken Yeshua dan ook niet in die plaats te worden opgesloten. De 'engel des afgronds', één van satans aartsengelen, zwaait er de scepter. Zijn naam is in het Hebreeuws אַבְדּוֹן (abaddon) en in het Grieks Ἀπολλύων (apollyon) en betekent verwoester, verderver. De satan wordt later in deze plaats opgesloten.

Openbaring 9:11: *En zij hadden over zich tot een koning den engel des afgronds; zijn naam was in het Hebreeuws Abaddon, en in de Griekse taal had hij den naam Apollyon.*

Openbaring 20:2-3: *En hij greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en satanas, en bond hem duizend jaren; En wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde dien boven hem, opdat hij de volken niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren zouden geeindigd zijn. En daarna moet hij een kleinen tijd ontbonden worden.*

3. De hel behoort niet tot deze plaatsen. Dit is de plaats van het eindoordeel, het eeuwige vuur dat voor de duivel en zijn engelen is bereid volgens Matthéüs 25:41: *Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linker hand zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is.*

Daar is Bijbels gezien nog nooit iemand heengegaan. De eersten die er heengaan zijn 'het beest' en de 'valse profeet', duizend jaar later de satan daarna de dood en het dodenrijk en tenslotte ieder die 'niet bevonden wordt geschreven te zijn in het boek des levens'.

Openbaring 19:20: *En het beest werd gegrepen, en met hetzelfde de valse profeet, die de tekenen in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had, die het merkteken van het beest ontvangen hadden, en die deszelfs beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs, die met sulfer brandt.*

Openbaring 20:14-15: *En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood. En zo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.*

14.1.2 De zesde bazuin; de tweede wee

Openbaring 9:13-21: *En de zesde engel heeft gebazuind, en ik hoorde een stem uit de vier hoornen des gouden altaars, dat voor G'd was, Zeggende tot den zesden engel, die de bazuin had: Ontbind de vier engelen, die gebonden zijn bij de grote rivier, den Eufraat. En de vier engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure, en dag, en maand, en jaar, opdat zij het derde deel der mensen zouden doden. En het getal van de heirlegers der ruitery was tweemaal tien duizenden der tien duizenden; en ik hoorde hun getal. En ik zag alzo de paarden in dit gezicht, en die daarop zaten, hebbende vurige, en hemelsblauwe, en sulfervervige borstwapenen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hun monden ging vuur, en rook, en sulfur, Door deze drie werd het derde deel der mensen gedood, namelijk door het vuur, en door den rook, en door het sulfur, dat uit hun monden uitging. Want hun macht is in hun mond, en in hun staarten; want hun staarten zijn aan de slangen gelijk, en hebben hoofden, en beschadigen met dezelve. En de overige mensen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivelen; en de gouden, en zilveren, en koperen, en stenen, en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch horen, noch wandelen; En hebben zich ook niet bekeerd van hun doodslagen, noch van hun venijngevingen, noch van hun hoerery, noch van hun dieverijen.*

De vier engelen, die bij de rivier de Eufraat gebonden zijn, zullen worden losgelaten om het derde deel van de mensen te doden. Er wordt dan een leger van 200 miljoen man op de been gebracht. Het is het tegenbeeld van het hemelse leger van G'd dat dit aantal wagens heeft volgens Psalm 68:17: *G'ds wagenen zijn tweemaal tien duizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinai in heiligheid!*

We weten dat er in de tijd dat Johannes leefde er op de hele aarde niet eens zoveel mensen waren, er waren er toen ongeveer 140 miljoen, laat staan dat er zo'n groot leger op de been kon komen. Maar in onze tijd is het door de vereniging van landen mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan de gehele Islamitische wereld. Verder heeft China sinds eind zeventiger jaren de mogelijkheid om zo'n groot leger te mobiliseren. Openbaring is daarmee dus niet alleen een historisch boek maar ook futuristisch.

Het gebied van de Eufraat is de bakermat van het occulte en juist hier bevinden zich deze machten. De stad Babel (Babylon), door Saddam Hoessein herbouwd, is aan deze rivier gelegen. De belangrijkste zonden waarin de mensen in die tijd volharden en die ook nu steeds meer opkomen (zie de laatste twee verzen van dit gedeelte uit Openbaring) zijn: het aanbidden van demonen, afgoderij, moord en toverij.

Het Griekse woord dat hier voor toverij wordt gebruikt, φαρμακεία (pharmakeia), is een verzamelnaam voor alle vormen van toverij, inclusief wichelarij en magnetisme, en het gebruik van drugs ! Van dit Griekse woord is het bij ons bekende 'farmacie' afgeleid.

Maar in 1 Samuël 15:23 vindt je ook dat weerspannigheid, rebellie, tot de toverij wordt gerekend; toverij komt voort uit rebellie: *Want wederspannigheid is een zonde der toverij, en wederstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat gij des HEEREN woord verwerpen hebt, zo heeft Hij u verwerpen, dat gij geen koning zult zijn.*

15 Openbaring 10

15.1 De donderslagen

Openbaring 10:1-4: *En ik zag een anderen sterken engel, afkomende van den hemel, die bekleed was met een wolk; en een regenboog was boven zijn hoofd; en zijn aangezicht was als de zon, en zijn voeten waren als pilaren van vuur. En hij had in zijn hand een boekken, dat geopend was; en hij zette zijn rechtervoet op de zee, en den linker op de aarde. En hij riep met een grote stem, gelijkewijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hun stemmen. En toen de zeven donderslagen hun stemmen gesproken hadden, zo zou ik ze geschreven hebben; en ik hoorde een stem uit den hemel, die tot mij zeide: Verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.*

In het tiende hoofdstuk van Openbaring ziet Johannes weer een uitzonderlijke engel. Nu met een regenboog op zijn hoofd en een gelaat als de zon en voeten als zuilen van vuur. Uit het laatste blijkt dat Johannes in het Hebreeuws denkt, ondanks dat hij in het Grieks schrijft, want er staat in de beschrijving van de engel dat de voeten waren als 'pilaren van vuur'. Het Hebreeuws woord voor voet, רֵגֶל (rèkel) betekent eveneens been. Evenzo is er in het Hebreeuws maar één woord voor hand en arm, namelijk יָד (jaad). Johannes spreekt hier over voeten die zuilen zijn en bedoelt dus ongetwijfeld de benen.

De engel plaatst zijn rechtervoet op de zee en zijn linkervoet op de aarde. Het plaatsen van de voet op een plaats is een teken van inbezitneming zoals we kunnen lezen in Deuteronomium 11:24: *Alle plaats, waar uw voetzool op treedt, zal de uwe zijn; van de woestijn en den Libanon, van de rivier, de rivier Frath, tot aan de achterste zee, zal uw landpale zijn.*

En dit wordt herhaald in Jozua 1:3: *Alle plaats, waarop ulieder voetzool treden zal, heb Ik u gegeven, gelijk als Ik tot Mozes gesproken heb.*

Hoewel de satan doet voorkomen alsof hij de eigenaar van de wereld is, wordt in Openbaring duidelijk dat Yeshua de Koning van deze wereld is en dat nu het moment is aangebroken om dat luid te verkondigen aan de hele schepping.

Met luider stem, zoals een leeuw brult, verkondigt Hij, die de Leeuw uit de stam van Juda is, zijn macht en autoriteit, begeleid door de machtige stemmen van de zeven donderslagen. Deze zeven donderslagen worden door het gebruik van het lidwoord 'de' als bekend verondersteld. We zijn ze dan ook al meermalen tegengekomen, voor de eerste keer als behorende bij de troon van G'd. De (zeven) donderslagen worden in de Joodse literatuur opgevat als de stem van G'd omdat er in Psalm 29 zevenmaal over de 'stem van Adonai' wordt gesproken en er in vers 3 van deze Psalm een verband wordt gelegd met de donder: *De stem des HEEREN is op de wateren, de G'd der ere dondert; de HEERE is op de grote wateren.*

De verleiding is groot om de donderslagen te verklaren maar Johannes ontvangt onmiddellijk de uitdrukkelijke opdracht om hun boodschap te verzegelen en om het niet op te schrijven.

15.2 Geen tijd meer

Openbaring 10:5-11: *En de engel, dien ik zag staan op de zee, en op de aarde, hief zijn hand op naar den hemel. En hij zwoer bij Dien, Die leeft in alle eeuwigheid, Die den hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is, en de aarde en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, dat er geen tijd meer zal zijn; Maar in de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, zo zal de verborgenheid G'ds vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft. En de stem, die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij, en zeide: Ga henen, neem het boekken, dat geopend en in de hand des engels is, die op de zee en op de aarde staat. En ik ging henen tot den engel, zeggende tot hem: Geef mij dat boekken. En hij zeide*

tot mij: Neem dat en eet het op; en het zal uw buik bitter maken, maar in uw mond zal het zoet zijn als honig. En ik nam dat boekskes uit de hand des engels, en ik at dat op; en het was in mijn mond zoet als honig, en als ik het gegeten had, werd mijn buik bitter. En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren voor vele volken, en natien, en talen, en koningen.

Hier blijkt dat er bij de zevende bazuin geen tijd, geen uitstel, meer is. Petrus schrijft dat het uitstel een reden had: De Heer wil dat allen tot bekering komen.

2 Petrus 3:9: De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende, dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen.

Vergelijk Ezechiël 12:23-28: Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, dat zij het niet meer ten spreekwoord gebruiken zullen in Israël. Maar spreek tot hen: De dagen zijn nabij gekomen, en het woord van ieder gezicht. Want geen ijdel gezicht zal er meer wezen, noch vleierende waarzegging, in het midden van het huis Israëls. Want Ik ben de HEERE, Ik zal spreken; het woord, dat Ik zal spreken, zal gedaan worden, de tijd zal niet meer uitgesteld worden; want in uw dagen, o wederspanning huis, zal Ik een woord spreken, en hetzelfde doen, spreekt de Heere HEERE. Verder geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende: Mensenkind, zie, die van het huis Israëls zeggen: Het gezicht dat hij ziet, is voor vele dagen, en hij profeteert van tijden, die verre zijn. Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Geen Mijner woorden zullen meer uitgesteld worden; het woord, hetwelk Ik gesproken heb, dat zal gedaan worden, spreekt de Heere HEERE.

Nu is het uitstellen echt voorbij. De mensen hebben hun kansen gehad. Zij hadden allen tot bekering kunnen komen maar dat hebben niet allen gedaan.

Ditzelfde principe vinden we bij de Farao in Exodus. Daar wordt genoemd dat G'd het hart van de Farao verhardde. Dat roept misschien de reactie op: de Farao kon er dus niets aan doen. Alleen de Farao verhardde eerst zelf zijn hart, dat wordt expliciet acht keer genoemd, in de volgende verzen van Exodus:

7:13: Doch Farao's hart verstokte, zodat hij naar hen niet hoorde, gelijk de HEERE gesproken had.

7:22: Doch de Egyptische tovenaars deden ook alzo met hun bezweringen; zodat Farao's hart verstokte, en hij hoorde naar hen niet, gelijk als de HEERE gesproken had.

8:15: Toen nu Farao zag, dat er verademing was, verzwaarde hij zijn hart, dat hij naar hen niet hoorde, gelijk als de HEERE gesproken had.

8:19: Toen zeiden de tovenaars tot Farao: Dit is G'ds vinger! Doch Farao's hart verstijfde, zodat hij naar hen niet hoorde, gelijk de HEERE gesproken had.

8:32: Doch Farao verzwaarde zijn hart ook op ditmaal, en hij liet het volk niet trekken.

9:7: En Farao zond er heen, en ziet, van het vee van Israël was niet tot een toe gestorven. Doch het hart van Farao werd verzwaard, en hij liet het volk niet trekken.

9:34: Toen Farao zag, dat de regen en hagel, en de donder ophielden, zo verzondigde hij zich verder, en hij verzwaarde zijn hart, hij en zijn knechten.

9:35: Alzo werd Farao's hart verstokt, dat hij de kinderen Israëls niet trekken liet, gelijk als de HEERE gesproken had door Mozes.

Ook in de profeten komen we tegen dat er een tijd is dat mensen het Woord van G'd zoeken maar het niet zullen vinden.

Amos 8:11-12: Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik een honger in het land zal zenden; niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des HEEREN. En zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen omlopen om het woord des HEEREN te zoeken, maar zullen het niet vinden.

Paulus zegt ook in de Romeinen-brief dat G'd uiteindelijk de mensen aan hun zonden overgeeft.

Romeinen 1:20-24: *Want Zijn onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en G'ddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn. Omdat zij, G'd kennende, Hem als G'd niet hebben verheerlijkt of gedankt; maar zijn verijdeld geworden in hun overleggingen en hun onverstandig hart is verduisterd geworden; Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden; En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken G'ds veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mens, en van gevogelte, en van viervoetige en kruipende gedierten. Daarom heeft G'd hen ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hun lichamen onder elkander te onteren;*

En Yeshua laat in een gelijkenis ook zien dat er een moment komt dat er geen uitstel meer mogelijk is.

Matthéüs 25:1-13: *Alsdan zal het Koninkrijk der hemelen gelijk zijn aan tien maagden, welke haar lampen namen, en gingen uit, den bruidegom tegemoet. En vijf van haar waren wijzen, en vijf waren dwazen. Die dwaas waren, haar lampen nemende, namen geen olie met zich. Maar de wijzen namen olie in haar vaten, met haar lampen. Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig, en vielen in slaap. En ter middernacht geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet! Toen stonden al die maagden op, en bereidden haar lampen. En de dwazen zeiden tot de wijzen: Geeft ons van uw olie; want onze lampen gaan uit. Doch de wijzen antwoordden, zeggende: Geenszins, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkopers, en koopt voor uzelfen. Als zij nu heengingen om te kopen, kwam de bruidegom; en die gereed waren, gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten. Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: Heer, heer, doe ons open! En hij, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik u: Ik ken u niet. Zo waakt dan; want gij weet den dag niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal.*

Daarom is het zo belangrijk om nu de tijd te benutten om mensen de blijde boodschap te brengen. We hebben daarin een opdracht, zoals Yeshua zelf ook zegt in Johannes 9:4: *Ik moet werken de werken Desgenen, Die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.*

Besef dat G'd ervoor heeft gekozen dat wij de handen en voeten van Yeshua zijn en dat wij het werk wat Yeshua heeft gedaan, mogen voortzetten. En omdat we dat niet in eigen kracht kunnen, heeft Yeshua ook gezegd in Johannes 14:26: *Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welken de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren, en zal u indachtig maken alles, wat Ik u gezegd heb.*

Tegenover dit uitstel, dit rekken van de tijd, dat we in de Bijbel tegenkomen, zijn er ook vastgestelde tijden. Zie daarvoor het kader.

Vastgestelde tijden

Vastgestelde tijden, of in de Statenvertaling 'gezette tijden', is in het Hebreeuws מוֹעֲדִים (mo'adiem). Deze uitdrukking komen we voor het eerst tegen in Genesis 1:14: *En G'd zeide: Dat er lichten zijn in het uitspannel des hemels, om scheiding te maken tussen den dag en tussen den nacht; en dat zij zijn tot tekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren!*

De zon, maan en sterren geven dus die vastgestelde tijden aan. In Leviticus worden ze weer genoemd. Hier spreekt G'd tot Mozes en verteld hem wat de door G'd vastgestelde tijden zijn.

Leviticus 23:1-2: *Daarna sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: De gezette hoogtijden des HEEREN, welke gijlieden uitroepen zult, zullen heilige samenroepingën zijn; deze zijn Mijn gezette hoogtijden.*

Het zijn dus door G'd vastgestelde tijden, hoogtijden. Onjuist is dus de term 'Joodse feesten' want het zijn hoogtijden van de Eeuwige.

Het zijn ook profetische tijden die voor een deel al vervuld zijn. Als voorbeeld daarvan eerst de volgende tekst met daarbij een vraag. Matthéüs 8:2-4: *En ziet, een melaatse kwam, en aanbad Hem, zeggende: Heere! indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. En Jezus, de hand uitstreckende, heeft hem aangeraakt, zeggende: Ik wil, word gereinigd! En terstond werd hij van zijn melaatheid gereinigd. En Jezus zeide tot hem: Zie, dat gij dit niemand zegt; maar ga heen, toon uzelf den priester, en offer de gave, die Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.*

Waarom zegt Yeshua van de wonderen die hij doet soms dat degene die het betreft er met niemand over mag praten? Stel dat de leiders van het land ervan hoorden en Hem tot koning wilden maken. Of juist dat het zoveel weerstand opriep dat ze Hem wilden doden? Dat mocht niet gebeuren want G'd had iets vastgesteld in Leviticus 23:4-5: *Deze zijn de gezette hoogtijden des HEEREN, de heilige samenroepingën, welke gij uitroepen zult op hun gezetten tijd. In de eerste maand, op den veertienden der maand, tussen twee avonden is des HEEREN pascha.*

'Tussen twee avonden' leggen de rabbijnen uit als 3 uur 's middags. Om deze tijd werden later in de tempel in Jeruzalem lammeren geslacht die door de pelgrims waren meegenomen.

Precies op het pesachfeest, in dezelfde maand en op dezelfde dag, en op deze tijd, alleen 1500 jaar later, legde Yeshua aan het kruis zijn leven af. Dat was door G'd zo bedoeld; Zijn programma is heel nauwkeurig.

Er zijn trouwens nog meer overeenkomsten tussen Zijn dood en pesach en het slachten van de lammeren in de tempel. Van het lam zegt G'd dat er geen bot van gebroken mag worden, in Exodus 12:46: *In een huis zal het gegeten worden; gij zult van het vlees niet buiten uit het huis dragen, en gij zult geen been daaraan breken.*

Uit de Joodse overleveringen weten we verder nog dat het lam werd gehangen aan een dwarshout en dat het de grond niet mocht raken. Het gebruikte hout was van de granaatappelboom; de granaatappel is een beeld van vruchtbaarheid omdat de vrucht vele zaden bevat. Deze houtsoort vatte niet makkelijk vlam. Metaal werd niet gebruikt omdat dit het beeld van oorlog is; wapens werden immers van metaal gemaakt. De praktische reden om geen metaal te gebruiken, was dat de priesters daaraan hun handen konden branden.

Maar voor het lam werd geroosterd, werd het eerst vier keer gekeurd door de priesters. Het moest immers een volkomen lam zijn.

Nu doet het lam ons ook denken aan Yeshua, zie Johannes 1:29: *Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: Zie het Lam G'ds, Dat de zonde der wereld wegneemt!*

Ook Yeshua werd voor zijn kruisiging vier keer 'gekeurd', namelijk door Anas, Kajafas, Herodus en Pilatus. Het lam was één jaar oud en dus nog niet volgroeid. Ook Yeshua was nog jong toen Hij stierf. Bij het lam dat werd geslacht in de tempel stak de priester het mes waarmee het lam werd gedood in zijn wol. Zo liep het lam met het mes in zijn wol naar de slachtplaats. Yeshua liep met het kruis op zijn nek naar Golgotha, de plek waar Hij werd gekruisigd. De hysop die werd gebruikt om het bloed aan de deurposten te strijken, wordt ook gebruikt om Yeshua azijn te drinken te geven.

Johannes 19:29-30: *Daar stond dan een vat vol ediks, en zij vulden een spons met edik, en omlagden ze met hysop, en brachten ze aan Zijn mond. Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht! En het hoofd buigende, gaf den geest.*

Merk op dat Yeshua niet is vermoord maar dat Hij zelf de geest gaf.

En na zijn kruisiging werd ook bij Yeshua geen been gebroken. Zie Johannes 19:31-34: *De Joden dan, opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op den sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag des sabbats was groot), baden Pilatus, dat hun benen zouden gebroken, en zij weggenomen worden. De krijgsknechten dan kwamen, en braken wel de benen des eersten, en des anderen, die met Hem gekruist was; Maar komende tot Jezus, als zij zagen, dat Hij nu gestorven was, zo braken zij Zijn benen niet. Maar een der krijgsknechten doorstak Zijn zijde met een speer, en terstond kwam er bloed en water uit.*

Omdat het de volgende dag sabbat was, moesten de lichamen van het kruis worden gehaald. Daarvoor moesten de gekruisigden dan wel dood zijn. Normaal duurt de kruisdood een aantal dagen. Door de onderbenen te breken van de gekruisigden hadden ze geen steun meer en stierven ze binnen enkele uren. Opmerkelijk is dat Yeshua zijn leven al na enkele uren aflegde en als gevolg hiervan was het niet nodig zijn benen te breken. Dit is ook voorzeggd in Psalm 34:12: *Hij bewaart al zijn beenderen; niet een van die wordt gebroken.*

Door het offer dat Yeshua bracht, zijn wij verlost van onze zonden zoals het volk Israël werd verlost uit de slavernij door het paaslam te slachten.

Het blazen van de zevende bazuin, waarvan we al weten dat deze de zeven laatste oordelen, de schaaloordelen, inhoudt, vormt tevens het laatste hoofdstuk van het Boek met zeven zegels. Bovendien is daarmee, zegt de engel, tevens het geheimenis van G'd voleindigd.

Van welk geheimenis is hier sprake ? Zoals gezegd wordt: *zo zal de verborgenheid G'ds vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft.* Het Woord van G'd kent vele verborgenissen, zie de volgende teksten.

2 Thessalonicensen 2:7: *Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alrede gewrocht; alleenlijk, Die hem nu wederhoudt, Die zal hem wederhouden, totdat hij uit het midden zal weggedaan worden.*

Efeziërs 3:1-11: *Om deze oorzaak ben ik Paulus de gevangene van Christus Jezus, voor u, die heidenen zijt. Indien gij maar gehoord hebt van de bedeling der genade G'ds, die mij gegeven is aan u; Dat Hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige woorden te voren geschreven heb; Waaraan gij, dit lezende, kunt bemerken mijn wetenschap, in deze verborgenheid van Christus), Welke in andere eeuwen den kinderen der mensen niet is bekend gemaakt, gelijk zij nu is geopenbaard aan Zijn heilige apostelen en profeten, door den Geest; Namelijk dat de heidenen zijn medeefgenamen, en van hetzelfde lichaam, en mededeelgenoten Zijner belofte in Christus, door het Evangelie; Waarvan ik een dienaar geworden ben, naar de gave der genade G'ds, die mij gegeven is, naar de werking Zijner kracht. Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus, En allen te verlichten, dat zij mogen verstaan, welke de gemeenschap der verborgenheid zij, die van alle eeuwen verborgen is geweest in G'd, Welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus; Opdat nu, door de Gemeente, bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid G'ds; Naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere;*

Romeinen 11:25-29: *Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij (opdat gij niet wijs zijt, bij uzelfen), dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn. En alzo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob. En dit is hun een verbond van Mij, als Ik hun zonden zal wegnemen. Zo zijn zij wel vijanden aangaande het Evangelie, om uwentwil, maar aangaande de verkiezing zijn zij beminden, om der vaderen wil; Want de genadegiften en de roeping G'ds zijn onberouwelijk.*

Efeziërs 1:9: *Ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van Zijn wil, naar Zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in Zichzelfen.*

Efeziërs 5:32: *Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de Gemeente.*

1 Timótheüs 3:8-9: *De diakenen insgelijks moeten eerbaar zijn, niet tweetongig, niet die zich tot veel wijns begeven, geen vuil-gewinzoekers; Houdende de verborgenheid des geloofs in een rein geweten.*

1 Timótheüs 3:16: *En buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot; G'd is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.*

Kolossensen 2:2: *Opdat hun harten vertroost mogen worden, en zij samengevoegd zijn in de liefde, en dat tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van G'd en den Vader, en van Christus;*

Openbaring 1:20: *De verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in Mijn rechter hand, en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn de engelen der zeven Gemeenten; en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven Gemeenten.*

Openbaring 17:7: *En de engel zeide tot mij: Waarom verwondert gij u ? Ik zal u zeggen de verborgenheid der vrouw en van het beest, dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden heeft en de tien hoornen.*

Het geheimenis waarvan hier is gesproken, wordt echter genoemd als dat wat aan 'zijn knechten, de profeten' is verkondigd. De profeten waren in de tijd van Johannes de profeten van Tenach. De Talmoed vermeldt dat alles waarover de profeten hebben geprofeteerd, de Messias betreft.

In Openbaring 10 vinden we een merkwaardige overeenkomst met de profetieën uit Tenach: Johannes krijgt de opdracht het boek op te eten. Ezechiël kreeg precies zo'n zelfde opdracht, zie Ezechiël 2:8-3:3: *Doch gij, mensenkind, hoor hetgeen Ik tot u spreek; wees gij niet wederspannig, gelijk dat wederspannig huis; open uw mond, en eet, wat Ik u geef. Toen zag ik, en ziet, er was een hand tot mij uitgestoken; en ziet, daarin was de rol eens boeks. En Hij spreidde die voor mijn aangezicht uit; en zij was beschreven voor en achter; en daarin waren geschreven klaagliederen, en zuchting, en wee.*

Daarna zeide Hij tot mij: Mensenkind, eet, wat gij vinden zult; eet deze rol, en ga, spreek tot het huis Israëls. Toen opende ik mijn mond, en Hij gaf mij die rol te eten. En Hij zeide tot mij: Mensenkind, geef uw buik te eten, en vul uw ingewand met deze rol, die Ik u geef. Toen at ik, en het was in mijn mond als honig, vanwege de zoetheid.

Johannes moet de tempel opmeten (in Openbaring 11). Ezechiël moest dat evenzo, Ezechiël 40:3-6: *Als Hij mij daarheen gebracht had, ziet, zo was er een man, wiens gedaante was als de gedaante van koper; en in zijn hand was een linnen snoer, en een meetriet; en hij stond in de poort. En die man sprak tot mij: Mensenkind! zie met uw ogen, en hoor met uw oren, en zet uw hart op alles, wat ik u zal doen zien; want, opdat ik u zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht; verkondig daarna den huize Israëls alles, wat gij ziet. En ziet, er was een muur buiten aan het huis, rondom henen, en in des mans hand was een meetriet van zes ellen, elke el van een el en een handbreed, en hij mat de breedte des gebouws een riet, en de hoogte een riet. Toen kwam hij tot de poort, welke zag den weg naar het oosten, en hij ging bij derzelve trappen op, en mat den dorpel der poort een riet de breedte, en den anderen dorpel een riet de breedte. En volgende verzen.*

De 42 maanden en 1260 dagen (is beide gelijk aan 3,5 jaar) uit de verzen 2 en 3 van Openbaring 11 stemmen overeen met gelijke perioden die in het boek Daniël worden genoemd. Ook hier is de Tenach weer de sleutel tot het verstaan van Openbaring.

Het opeten van het boek, anders gezegd 'het woord in de mond', komen we ook tegen in Deuteronomium 30:14: *Want dit woord is zeer nabij u, in uw mond, en in uw hart, om dat te doen.* Ook Yeshua gebruikt dit beeld wanneer hij in Johannes 6:54 zegt: *Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.* Yeshua is immers het vleesgeworden woord zoals Johannes 1:14 vertelt: *En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader), vol van genade en waarheid.*

16 Openbaring 11

16.1 Het meten van de tempel

Openbaring 11:1-2: *En mij werd een rietstok gegeven, een meet roede gelijk; en de engel stond en zeide: Sta op, en meet den tempel G'ds en het altaar, en degenen, die daarin aanbidden. En laat het voorhof uit, dat van buiten den tempel is, en meet dat niet, want het is den heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.*

Johannes krijgt de profetische opdracht om de tempel te meten. Het is merkwaardig dat niet alleen de tempel wordt gemeten maar ook degene die daarin aanbidden. Meten is in de Bijbel soms een aanduiding dat er een oordeel gaat komen, dat blijkt uit de volgende teksten.

2 Koningen 21:12-14: *Daarom, alzo zegt de HEERE, de G'd Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad over Jeruzalem en Juda brengen, dat een ieder, die het hoort, beide zijn oren klinken zullen. En Ik zal over Jeruzalem het meetsnoer van Samaria trekken, mitsgaders het paslood van het huis van Achab; en Ik zal Jeruzalem uitwissen, gelijk als men een schotel uitwist; men wist dien uit, en men keert hem om op zijn holligheid. En Ik zal het overblijfsel Mijns erfdeels verlaten, en zal ze in de hand hunner vijanden geven; en zij zullen tot een roof en plundering worden al hun vijanden.*

Jesaja 34:11: *Maar de roerdomp en de nachtuil zullen het erfelijk bezitten, en de schuifuit, en de raaf zal daarin wonen; want Hij zal een richtsnoer der woestigheid over hen trekken, en een richtlood der ledigheid.*

Klaagliederen 2:8: *Cheth. De HEERE heeft gedacht te verderven den muur der dochter Sions; Hij heeft het richtsnoer daarover getogen, Hij heeft Zijn hand niet afgewend, dat Hij ze niet verslonde; en Hij heeft den voormuur en den muur te zamen treurig gemaakt, zij zijn verzwakt.*

Psalm 89:32: *Zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen.*

Ezechiël 20:36-37: *Gelijk als Ik gerecht heb met uw vaders in de woestijn van Egypteland, alzo zal Ik met u rechten, spreekt de Heere HEERE. En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds.*

Ook Yeshua spreekt over meten in Lukas 6:38: *Geeft, en u zal gegeven worden; een goede, neergedrukte, en geschudde en overlopende maat zal men in uw schoot geven; want met dezelfde maat, waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.*

De opdracht om te meten vinden we eveneens in:

Numeri 35:5: *En gij zult meten van buiten de stad, aan den hoek tegen het oosten, twee duizend ellen, en aan den hoek van het zuiden, twee duizend ellen, en aan den hoek van het westen, twee duizend ellen, en aan den hoek van het noorden, twee duizend ellen; dat de stad in het midden zij. Dit zullen zij hebben tot voorsteden van de steden.*

Deuteronomium 21:2: *Zo zullen uw oudsten en uw rechters uitgaan, en zij zullen meten naar de steden, die rondom den verslagene zijn.*

Ezechiël 45:3: *Alzo zult gij meten van deze maat, de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend en daarin zal het heiligdom zijn met het heilige der heiligen.*

Ezechiël 47:18: *Den oosterhoek nu zult gijlieden meten van tussen Havran, en van tussen Damaskus, en van tussen Gilead, en van tussen het land Israëls aan den Jordaen, van de landpale af tot de Oostzee toe; en dat zal de oosterhoek zijn.*

Zacharia 2:2: *En ik zeide: Waar gaat gij henen? En hij zeide tot mij: Om Jeruzalem te meten; om te zien, hoe groot haar breedte, en hoe groot haar lengte wezen zal.*

Openbaring 21:15: *En hij die met mij sprak, had een gouden rietstok, opdat hij de stad zou meten, en haar poorten, en haar muur.*

De voorhof met de heidenen wordt niet gemeten maar alleen het volk Israël. Dit doet denken aan de volgende tekst in 1 Petrus 4:17: *Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van het huis G'ds; en indien het eerst van ons begint, welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie van G'd ongehoorzaam zijn ?*

Deze tempel die Johannes moet meten, kan niet in de hemel zijn want bij deze tempel is de voorhof aan de heidenen gegeven. Er is dus sprake van de tempel in Jeruzalem. Het Griekse woord dat hier in Openbaring wordt gebruikt voor 'tempel', ναός (naos), geeft aan dat het alleen om het heilige gebouw, het heiligdom, zelf gaat, bestaande uit het heilige en het heilige der heiligen. Bij de Grieken was het de afgescheiden plek in de tempel waar ze hun afgodsbeeld hadden staan. Toen Johannes dit opschreef was de tempel in Jeruzalem al meer dan 25 jaar geleden door de Romeinen verwoest maar toch ziet hij weer een tempel. De uitdrukking 'tempel van G'd' vinden we eveneens in 2 Thessalonicensen 2:4: *Die zich tegenstelt, en verheft boven al wat G'd genaamd, of als G'd geeerd wordt, alzo dat hij in den tempel G'ds als een G'd zal zitten, zichzelf vertonende, dat hij G'd is.*

We zien in de Bijbel dat de ware tempel een geestelijke is en niet een aardse.

1 Korinthiërs 3:16: *Weet gij niet, dat gij G'ds tempel zijt, en de Geest G'ds in ulieden woont ?*
Efeziërs 2:20-22: *Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen; Op Welken het gehele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heiligen tempel in den Heere; Op Welken ook gij mede gebouwd wordt tot een woonstede G'ds in den Geest.*

De aardse tempel en de tabernakel zijn slechts een schaduw van de hemelse tempel, zie Hebreëën 8 en 9.

Maar in Israël heeft men een groot probleem omdat er door de afwezigheid van de tempeldienst geen verzoening meer kan plaatsvinden. Hoewel lang niet iedereen in Israël vindt dat de tempel moet worden herbouwd, treffen een groep Joden momenteel voorbereidingen voor de herbouw van een nieuwe tempel. Zo zijn ze al enige jaren bezig om priesters te trainen voor de dienst in de nieuwe tempel. Anderen bereiden de bouw van de tempel voor. In Jeruzalem bevindt zich vlak bij de westelijke muur in de oude stad het Tempel instituut. Daar zijn alle voorwerpen te bezichtigen die reeds zijn gemaakt voor de nieuwe tempel en men kan zich daar op de hoogte stellen van de laatste ontwikkelingen en vorderingen.

In de oudheid hebben een aantal vorsten getracht om de tempel te herbouwen maar tot op heden is dit nooit gelukt. Zo faalde de herbouw in de tijd van Hadrianus (117-138) door een aardbeving. Julianus de Afvallige (361-363) liep eveneens met plannen rond om de tempel te laten herbouwen.

Daniël ziet in de geest een periode waarin de offerdienst is hersteld, Daniël 9:27: *En hij zal velen het verbond versterken een week; en in de helft der week zal hij het slachtoffer en het spijsoffer doen ophouden, en over den gruwelijken vleugel zal een verwoester zijn, ook tot de voleinding toe, die vastelijk besloten zijnde, zal uitgestort worden over den verwoeste.*

Hij ziet ook dat daar de gruwel die verwoesting brengt, wordt opgericht op de heilige plaats. Daniël 12:11: *En van dien tijd af, dat het gedurig offer zal weggenomen, en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duizend tweehonderd en negentig dagen.*

Ook Yeshua spreekt over de heilige plaats, een aanduiding voor de plaats in de tempel waar de offers werden gebracht en waar de priesters dienden. Matthéüs 24:15: *Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniel, den profeet, staande in de heilige plaats; (die het leest, die merke daarop!)*

17 Openbaring 12

Openbaring 12:1-3: *En er werd een groot teken gezien in den hemel; namelijk een vrouw, bekleed met de zon; en de maan was onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren; En zij was zwanger, en riep, barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren. En er werd een ander teken gezien in den hemel; en ziet, er was een grote rode draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden.*

17.1 Tekenen in de hemel

Aan de hemel worden de zon, maan en sterren gezien. Wanneer we in de Tenach kijken, vinden we voor het eerst iets dergelijks bij Jakob, in Genesis 37:9: *En hij droomde nog een anderen droom, en verhaalde dien aan zijn broederen; en hij zeide: Ziet, ik heb nog een droom gedroomd, en ziet, de zon, en de maan, en elf sterren bogen zich voor mij neder.*

Hier slaan de sterren op de twaalf stammen van Israël.

Een opmerkelijk verschijnsel vond plaats in 1999. Er was op dat moment een constellatie zichtbaar waarbij de maan onder het sterrenbeeld van de vrouw kwam te staan en daarboven waren precies 12 sterren zichtbaar. Een unieke gebeurtenis die sinds mensenheugenis niet is voorgekomen. Het hoogtepunt van deze conjunctie was op Rosj HaSjanna in dat jaar.

Rosj HaSjanna, het nieuwjaar van de Joden en de scheppingsdag van de wereld, is het feest van de bazuinen. De bazuinen roepen de mensen op voor de 'tien ontzagwekkende dagen' waarna de Grote Verzoendag volgt, de meest heilige dag en ook de dag des oordeels. Dat is de dag dat volgens het jodendom 'de boeken' worden geopend. Je wenst elkaar daarom op deze dag dat je een goede aantekening mag krijgen in G'ds boek.

En dat beeld was zichtbaar op het moment dat de zon net aan de horizon staat; de zonnestralen overschaduwden het beeld. Openbaring zegt daarom: bekleed met de zon.

Verder verscheen in het sterrenbeeld ook een sterrenbeeld dat niet tot de twaalf sterrenbeelden van de Zodiac wordt gerekend: Drako, de draak.

De draak is rood, dezelfde kleur als een van de paarden eerder in Openbaring. Rood is de kleur van oorlog en vernietiging, iets waar de draak eigenlijk ook voor zorgt. In de Joodse literatuur komt die draak veel voor en wordt hij Leviatan genoemd. Volgens de Joodse overleveringen gaan we, als de Messias is gekomen, die draak met elkaar opeten.

G'd heeft gezegd dat de zon, maan en sterren er zijn om Zijn tijden aan te geven, vast te zetten. De boze aapt de dingen van G'd na en zet mensen aan tot astrologie. De Bijbel verbiedt dit.

Deuteronomium 18:10 (N.B.G.-vertaling): *Onder u zal er niemand worden aangetroffen, die zijn zoon of zijn dochter door het vuur doet gaan, die waarzeggerij pleegt, geen wichelaar, uitlegger van voortekenen, of tovenaer,*

Daarbij is de boze zo slim geweest de gelovigen bang te maken voor de zon, maan en sterren waardoor ze de tijden niet meer verstaan.

Tijden veranderen

In de 4^e eeuw heeft de officiële kerk, oorspronkelijk alleen de Rooms-katholieke kerk, de tijden en wetten veranderd. De kerk heeft gezegd dat ze gezag buiten de Bijbel hebben. De datum waarop het paasfeest wordt gevierd is toen veranderd en het werd niet meer op de 14^e van de eerste maand gevierd. Terwijl G'd zei op welke dag het feest gevierd moet worden en dat je er niet van mag afwijken. Als reden hebben ze letterlijk gezegd dat ze het paasfeest niet meer samen met de Joden wilden vieren omdat ze niets meer gemeen wilden hebben met het verfoeilijke Joodse volk. In ons werelddeel, de toenmalige Westerse kerk, is ervoor gekozen het paasfeest te vieren op de datum van een heidens feest dat gevierd werd op de eerste zondag die viel na de eerste volle maan na aanvang van de lente. En tot op de dag van vandaag wordt zo de datum bepaald waarop het paasfeest wordt gevierd.

De Joodse vastendagen zijn maandag en donderdag en de kerk heeft die verplaatst naar de dinsdag en vrijdag. Op vrijdag vereerden de Romeinen de god Dakon, de visgod. Die dag werd er geen vlees gegeten maar vis. Je ziet dit nu nog wel eens in grote instellingen als een ziekenhuis dat er op vrijdag vis wordt gegeten.

Helaas hebben de kerkhervormers, Zwingly, Luther en Calvijn, veel dingen teruggedraaid maar dit niet. Hiermee volgen de protestanten dus ook een Roomse instelling. En de Rooms-katholieke kerk verwijt de protestanten daarom dat ze niet de Bijbel als hoogste gezag hebben terwijl ze dat wel beweren.

Heel veel van G'ds tijden verstaan we niet meer. We hebben ook een andere kalender dan de Bijbelse. Onze kalender is gebaseerd op de zon en de Islamitische kalender is gebaseerd op de maan. Bij de maankalender zie je dat de maanden door het jaar heen gaan schuiven en dat de maand ramadan soms in de zomer en dan weer in de winter valt. De Bijbelse kalender is ook een maankalender maar die wordt gecorrigeerd door de zon. Negen keer in zeventien jaar wordt er een extra maand adar ingevoerd om ervoor te zorgen dat het paasfeest altijd in het voorjaar valt.

Hoebal

Hoebal, de god van de maan, oorlog en vruchtbaarheid, is de god van de Islam. In de tijd van Mohammed was het de god van de Amalekieten. Het beeld van deze god is door de Koresjstam, de stam waar Mohammed uit komt, meegenomen naar Mekka. Iedere stam had zijn eigen god en er waren in die tijd zo'n 360 goden die werden vereerd. Mohammed heeft op een bepaald moment ingesteld dat alleen de god van zijn stam werd aanbeden en dat alle andere goden werden afgeschaft. In de Koran lees je dat de mensen dan woest zijn. Van het beeld van die god, een rood stenen beeld, miste een arm. De familie van Mohammed heeft van goud een arm gemaakt en eraan gezet. Het beeld is gezet in de Ka'aba. De aanspreektitel van deze god Hoebal is Allah. Allah heeft drie dochters, zo is te lezen in de Koran. Op de rotskoepel staat dat Allah geen zoon heeft. Maar er zijn weinig mensen die weten dat Allah drie dochters heeft.

Allah is kan dus nooit dezelfde zijn als onze G'd ! In de Bijbel wordt G'd nooit vergeleken met de maan, oorlog en vruchtbaarheid en heeft ook geen dochters.

In het Joodse denken zijn er drie hemelen maar ook zeven hemelen, het één sluit het ander niet uit. Zo had de tabernakel een indeling in drieën, de voorhof, het heilige en het allerheiligste, en had de tempel een zevending, namelijk vijf voorhoven en het heilige en allerheiligste. De gedachte van zeven hemelen zijn door de moslims overgenomen. Wanneer mensen het hebben over het zijn in de zevende hemel dan komt dat waarschijnlijk uit de Koran.

Bij de indeling in drieën is de eerste hemel de 'blauwe lucht' waar je tegenaan kijkt. De tweede is het heelal of kosmos en de derde hemel is de plaatst waar de Eeuwige woont.

(De derde hemel noemt Paulus bijvoorbeeld in 2 Korinthiërs 12:2: *Ik ken een mens in Christus, voor veertien jaren (of het geschied zij in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, G'd weet het), dat de zodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel;*)

17.2 De vrouw

De vrouw in barensnood vinden we ook weer op verschillende plaatsen in de Tenach terug. We kunnen hieruit de conclusie trekken dat het voor de hand ligt bij deze vrouw aan Israël of Jeruzalem te denken.

In een profetie in Jeremia 4 staat in vers 31: *Want ik hoor een stem als van een vrouw, die in arbeid is, een benauwdheid als van een, die in des eersten kinds nood is, de stem van de dochter Sions; zij hijgt, zij breidt haar handen uit, zeggende: O, wee mij nu, want mijn ziel is moede vanwege de doodslagers!*

En ook Jesaja 66:7-11 vergelijkt de vrouw met Jeruzalem: *Eer zij barensnood had, heeft zij gebaard, eer haar smart overkwam, zo is zij van een knechtje verlost. Wie heeft ooit zulks gehoord? Wie heeft dergelijks gezien? Zou een land kunnen geboren worden op een enigen dag? Zou een volk kunnen geboren worden op een enige reize? Maar Sion heeft weenen gekregen, en zij heeft haar zonen gebaard. Zou ik de baarmoeder openbreken, en niet genereren? zegt de HEERE; zou ik, Die genereer, voortaan toesluiten? zegt uw G'd. Verblijdt u met Jeruzalem, en verheugt u over haar, al haar liefhebbers! Weest vrolijk over haar met vreugde, gij allen, die over haar zijt treurig geweest! Opdat gij moogt zuigen, en verzadigd worden van de borsten harer vertroosting; opdat gij moogt uitzuigen, en u verlusten met den glans harer heerlijkheid.* Er ongeveer 50 plaatsen in de Tenach waar Sion, Jeruzalem en Israël met een vrouw, en heel vaak een overspelige vrouw, worden vergeleken.

En er wordt geprofeteerd, onder ander door Hosea en ook Paulus schrijft daarover, dat G'd deze overspelige vrouw toch weer aan zal nemen, iets dat volgens de wet niet mag en daarom heel bijzonder is. Je ziet dit ook in het visioen van Ezechiël.

Ezechiël 37:1-14: *De hand des HEEREN was op mij, en de HEERE voerde mij uit in den geest, en zette mij neder in het midden ener vallei; dezelve nu was vol beenderen. En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom; en ziet, er waren zeer vele op den grond der vallei; en ziet, zij waren zeer dor. En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet het! Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord. Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen: Ziet, Ik zal den geest in u brengen, en gij zult levend worden. En Ik zal zenuwen op u leggen, en vlees op u doen opkomen, en een huid over u trekken, en den geest in u geven, en gij zult levend worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben. Toen profeteerde ik, gelijk mij bevolen was, en er werd een geluid, als ik profeteerde, en ziet een beroering! en de beenderen naderden, elk been tot zijn been. En ik zag, en ziet, en er werden zenuwen op dezelve, en er kwam vlees op; en Hij trok een huid boven over dezelve, maar er was geen geest in hen. En Hij zeide tot mij: Profeteer tot den geest; profeteer, mensenkind! en zeg tot den geest: Zo zegt de Heere HEERE: Gij geest! kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden. En ik profeteerde, gelijk als Hij mij bevolen had. Toen kwam de geest in hen, en zij werden levend en stonden op hun voeten, een gans zeer groot heir. Toen zeide Hij tot mij: Mensenkind! deze beenderen zijn het ganse huis Israëls; ziet, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden. Daarom, profeteer en zeg tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uw graven openen, en zal ulieden uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls. En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik uw graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uw graven zal hebben doen opkomen, o Mijn volk! En Ik zal Mijn Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.*

Het dal dat Ezechiël ziet, moet het dal van Hinnom zijn, het moorddal, of in het Hebreeuws בְּהִינוֹם (gey ben-hinnom), dat ten zuiden van Jeruzalem ligt. Hier werd Molech aanbeden waarbij kinderen werden geofferd, zoals beschreven in 2 Kronieken 28:3: *Dezelve rookte ook in het dal des zoons van Hinnom; en hij brandde zijn zonen in het vuur, naar de gruwelen der heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.*

Josia schafte deze praktijken af. 2 Koningen 23:10 maakt hier melding van: *Hij verontreinigde ook Thofeth, dat in het dal der kinderen van Hinnom is, opdat niemand zijn zoon of zijn dochter voor den Molech door het vuur deed gaan.*

Later werd het dal geassocieerd met de veroordeling van zondaars, in Jeremia 7:31-32: *En zij hebben gebouwd de hoogten van Tofeth, dat in het dal des zoons van Hinnom is, om hun zonen en hun dochteren met vuur te verbranden; hetwelk Ik niet heb geboden, noch in Mijn hart is opgekomen. Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat het niet meer zal geheten worden Tofeth, noch dal des zoons van Hinnom, maar moorddal; en zij zullen ze in Tofeth begraven, omdat er geen plaats zal zijn.*

Het wordt ook wel de ingang van het dodenrijk of hel genoemd, naar de Griekse vertaling γέενναν (géennan), via het Aramees, van het Hebreeuwse 'gey ben-hinnom'.

Dat die botten daar lagen, is niet normaal. Mensen worden begraven en in Bijbelse tijden werden ze na een jaar opgegraven en werden de botten bij de rest van de familie gevoegd. Dat wordt in de Bijbel het 'vergaderen tot het voorgeslacht' genoemd. Ezechiël ziet dus de botten van mensen die niet begraven zijn. Dat waren mensen die geen deel mochten hebben aan de wederopstanding, waarvoor geen hoop meer was en waarvan de nagedachtenis uitgewist moest worden.

Als G'd dus tegen Ezechiël zegt dat die botten Israël voorstellen, dan is er dus geen hoop meer voor Israël, er is geen herstel meer mogelijk. Maar G'd wil dat Ezechiël toch gaat profeteren tegen die botten en dan zie je ze in beweging komen en tot leven komen. Als ze tot leven zijn gekomen, kan de Geest er pas in komen. In Joël 2:28 staat: *En daarna zal het geschieden, dat Ik Mijn Geest zal uitgieten over alle vlees, en uw zonen en uw dochteren zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen gezichten zien;*

'Alle vlees' staat er in deze tekst. Dat geldt niet voor alle mensen want wanneer je niet bent teruggekeerd naar G'd, wanneer je niet verlost bent, ben je geestelijk dood en is je hart versteend. Wanneer je Yeshua aanneemt, wordt dat stenen hart eruit gehaald en vervangen door een hart van vlees. Over dat vlees gaat G'd Zijn Geest uitstorten.

Het begin van die uitstorting van de Heilige Geest zien we in Handelingen 2. En Paulus zegt dan in Romeinen 11:16: *En indien de eerstelingen heilig zijn, zo is ook het deeg heilig, en indien de wortel heilig is, zo zijn ook de takken heilig.* En hij zegt verderop, in vers 26: *En alzo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.*

Veel mensen in onze tijd zeggen dat G'ds plan met Israël is vervlogen en dat Israël daar zelf schuldig aan is. Echter G'd is dat voor geweest bij het sluiten van het verbond met Abram. Genesis 15:7-10: *Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de HEERE, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeen, om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten. En hij zeide: Heere, HEERE! waarbij zal ik weten, dat ik het erfelijk bezitten zal? En Hij zeide tot hem: Neem Mij een driejarige vaars, en een driejarige geit, en een driejarigen ram, en een tortelduif, en een jonge duif. En hij bracht Hem deze alle, en hij deelde ze middendoor, en hij leide elks deel tegen het andere over; maar het gevogelte deelde hij niet.*

Vers 17-18: *En het geschiedde, dat de zon onderging en het duister werd, en ziet, daar was een rokende oven en vurige fakkel, die tussen die stukken doorging. Ten zelfden dage maakte de HEERE een verbond met Abram, zeggende: Aan uw zaad heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte af, tot aan die grote rivier, de rivier Frath:*

Dit gebruik bij het sluiten van een verbond is uit de oudheid bekend. De twee verbondspartners liepen dan beide tussen de gedeelde dieren door en zeiden dan iets als: 'Wanneer ik het verbond verbreek, wordt ik als deze dieren'. Bij het verbond dat G'd met Abram sloot, ging Abram niet tussen de dieren door. Dit betekent dat G'd een eenzijdig verbond met Abram sloot en dat Abram noch zijn nageslacht dit verbond kan verbreken. G'd voorzag dat de mens niet aan het verbond kon voldoen.

Paulus komt hier ook op, verderop in Romeinen 11:29: *Want de genadegiften en de roeping G'ds zijn onberouwelijk.*

Het bewijs dat G'ds plan met Israël niet is vervallen, wordt gegeven in Jeremia 31:35-37: *Zo zegt de HEERE, Die de zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts, Die de zee klieft, dat haar golven bruisen, HEERE der heirscharen is Zijn Naam: Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken, spreekt de HEERE, zo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij voor Mijn aangezicht, al de dagen. Zo zegt de HEERE: Indien de hemelen daarboven gemeten, en de fundamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zo zal Ik ook het ganse zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben, spreekt de HEERE.*

De zon, maan en sterren zijn het bewijs dat Israël nog steeds G'ds volk is.

17.3 Mannelijke zoon

Openbaring 12:4-5: *En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, opdat hij haar kind zou verslinden, wanneer zij het zou gebaard hebben. En zij baarde een mannelijken zoon, die al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot G'd en Zijn troon.*

Het slaan van volkeren met een ijzeren roede staat ook in Psalm 2:7-9: *Ik zal van het besluit verhalen: de HEERE heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd. Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting. Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat.* Het rabbijnse commentaar hierop, dat staat in de midrasj van Beresjiet Rabba, is dat dit gaat over de Messias, de zoon van David, die zal heersen met zijn scepter.

Het is interessant dat in die rabbijnse commentaren de messias genoemd wordt, bijvoorbeeld in de midrasj Sjmot Rabba: 'Zoals de Eeuwige G'd Jacob tot eerstgeborene heeft gemaakt zo zal Hij op gelijke wijze de koning messias tot eergeborene maken. Zoals er geschreven staat in Psalm 89:28: Ja Ik zal hem tot een eergeborenen stellen, tot de hoogste van de koningen der aarde.'

Uit deze rabbijnse verklaring blijkt dus dat Joden geloven dat G'd een zoon kan hebben, een eerstgeborene zoon. Ook Israël wordt G'ds eerstgeborene zoon genoemd, in Exodus 4:22: *Dan zult gij tot Farao zeggen: Alzo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël.*

18 Afsluiting

Openbaring 22:18-21: *Want ik betuig aan een iegelijk, die de woorden der profetie dezès boeks hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal hem toedoen de plagen, die in dit boek geschreven zijn. En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is. Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom haastiglijk. Amen. Ja, kom, Heere Jezus! De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.*

Het boek eindigt met de mededeling dat er niets aan mag worden toegevoegd of afgedaan. En met nogmaals de waarschuwing dat Yeshua spoedig terugkomt.

